

In hoeverre sluit het aanbod van zorgboerderijen aan op de behoeftes van zorgvragers?

Guusje Schraven
Aeres Hogeschool Dronten
Leur
8 augustus 2020

In hoeverre sluit het aanbod van zorgboerderijen aan op de behoeftes van zorgvragers?

Naam student: Guusje Schraven
Student nummer: 3024032
Afstudeerdocent: Martinus Tellegen
Opleiding: Dier- en veehouderij
Major: Diergezondheid & Management
Plaats: Leur
Datum: 8 augustus 2020

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding.

Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Voorwoord

Voor u ligt het vooronderzoek met als hoofdvraag: " In hoeverre sluit het aanbod van zorgboerderijen aan op de behoeftes van zorgvragers?". Dit rapport is geschreven ter afsluiting van de opleiding Diergezondheid & Management aan de Aeres hogeschool in Dronten.

Door de input van verschillende zorgboerderijen en zorgprofessionals heeft het onderzoek tot stand kunnen komen, deze mensen wil ik graag bedanken voor hun medewerking. Daarnaast wil ik graag Martinus Tellegen die betrokken was vanuit Aeres Hogeschool, bedanken voor de ondersteuning en feedback die hij heeft gegeven tijdens het schrijven van het afstudeerwerkstuk.

Guusje Schraven

Leur, 8 augustus 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
Summary	6
Hoofdstuk 1: Inleiding.....	7
1.1 Introductie	7
1.2 Verschillende verhoudingen tussen landbouw en zorg	8
1.3 Financiering van zorg.....	8
1.4 Doelgroepen	10
1.3 Uitgangspunten voor het verlenen van zorg:	11
1.4 Effect van een zorgboerderij op de verschillende doelgroepen	13
1.5 Borging van kwaliteit	14
Hoofdstuk 2: Materiaal en methode.....	17
2.1 De focusgroep:	17
2.2 Uitvoering van het onderzoek:	20
2.3 Onderzoek naar het aanbod van zorgboerderijen:.....	21
2.4 Uitvoering van het onderzoek:	22
2.5 Analyse van het onderzoek:	23
Hoofdstuk 3: Resultaten.....	24
3.1 De behoeftes van zorgvragers:.....	24
3.2 Aanbod van zorgboerderijen	31
Hoofdstuk 4: Discussie	41
Hoofdstuk 5: Conclusie en aanbevelingen.....	44
5.1 Aanbevelingen.....	45
Bronnenlijst	46
Bijlage 1: Checklist Focusgroep 1.....	50
Bijlage 2: Checklist Focusgroep 2.....	54
Bijlage 3: Interview vragen zorgboerderijen	58
Bijlage 4: Observatieschema.....	67
Bijlage 5: Transcript Focusgroep 1	70
Bijlage 6: Transcript focusgroep 2	75
Bijlage 7: Coderingen behoeftes mensen met een psychische stoornis	85
Bijlage 8: Codering mensen met dementie	88
Bijlage 10: Transcript interview zorgboerderij A	97

Bijlage 11: Transcript interview zorgboerderij B	105
Bijlage 12: Transcript interview zorgboerderij C	113
Bijlage 13: Transcript interview zorgboerderij D	122
Bijlage 14: Scores Likertschalen.....	133
Bijlage 15: Codering aanbod voor mensen met een psychische stoornis.....	137
Bijlage 16: Codering aanbod voor mensen met dementie.....	146
Bijlage 17: Codering aanbod voor mensen met een gedragsproblematiek en een licht verstandelijke beperking	154

Samenvatting

Het aantal ondernemingen dat dagbesteding aanbiedt voor mensen met een beperking is de afgelopen decennia fors gegroeid. Een vorm van een dagbestedingsinitiatief buiten de woonomgeving is een zorgboerderij. Een zorgboerderij is een bedrijf waar landbouw en zorg worden gecombineerd.

Door de groei van het aantal zorgboerderijen in Nederland, heeft er veel verbetering plaats gevonden ten aanzien van het aanbod en de kwaliteit van de dienstverlening op zorgboerderijen. Dit heeft geleid tot veel onderzoek naar effecten van zorglandbouw en ook de kwaliteit is veelvuldig onderzocht. Echter werd in eerdere onderzoeken vooral de kant van de aanbieder belicht en werd er niet zozeer gekeken vanuit het oogpunt van de zorgvrager. Om als zorgboerderij onderscheidend te blijven in het steeds grotere aanbod aan zorgboerderijen, is het van belang te kijken waar zorgvragers en cliëntenorganisaties behoefte aan hebben.

Het doel van dit onderzoek is daarom om een beeld te krijgen van de behoeftes van de zorgvragers en te kijken in hoeverre hierop aangesloten wordt door zorgboerderijen. In dit onderzoek is ervoor gekozen om de behoeftes van vier doelgroepen te onderzoeken, namelijk: mensen met dementie, mensen met een psychische stoornis, mensen met een licht verstandelijke beperking en mensen met een gedragsproblematiek. Dit onderzoek kan ondernemers met een zorgboerderij inzicht bieden in de behoeftes die de zorgvragers hebben met betrekking tot het dagbestedingsprogramma en in hoeverre het huidige aanbod aansluit op deze behoeftes.

De hoofdvraag die in dit onderzoek beantwoord is luidt als volgt: *In hoeverre sluit het aanbod van zorgboerderijen aan op de behoeftes van zorgvragers?*

Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden is er doormiddel van 2 focus groep interviews met verschillende professionals gekeken naar behoeftes die gesignaleerd worden bij de zorgvragers. Vervolgens is er doormiddel van één-op-één interviews op 4 verschillende zorgboerderijen gekeken naar het dagbestedingsaanbod van deze bedrijven en in hoeverre dit aanbod aansluit op de behoeftes die eerder uit het onderzoek naar voren zijn gekomen.

Uit het onderzoek zijn 24 behoeftes naar voren gekomen passend bij de 4 doelgroepen. Vervolgens is er gekeken naar het aanbod van de zorgboerderijen. Uit de interviews is naar voren gekomen dat het aanbod aanpassen op het individu essentieel is in de begeleiding van de doelgroepen. Het onderzochte aanbod van de zorgboerderijen sluit hierop aan. Echter geldt dit voor de vier zorgboerderijen waar het onderzoek uitgevoerd is en zegt deze uitkomst niets over andere zorgboerderijen in Nederland.

Summary

The number of companies offering day care for people with disabilities has grown considerably over the last decades. One form of a daycare initiative outside the residential environment is a care farm. A care farm is a business in which agriculture and care are combined.

Due to the growing number of care farms in the Netherlands, the supply and quality of services on these farms has improved. This has led to a great deal of research into the effects and quality of care farming. However, previous studies were mainly executed from out the perspective of the supplier and not from out the perspective of the caretaker. In order to remain distinctive as a care farm amongst the increased competition of care farms, is it important to look at what caretakers and client organisations need.

The goal of this research is therefore to get an impression of the needs of the care takers and to see to what extent care farms fulfill these needs. In this study it was decided to investigate the needs of four target groups, namely: caretakers with dementia, caretakers with a mental disorder, caretakers with a mild intellectual disability and caretakers with behavioural problems. The study can offer entrepreneurs with a care farm insight into the needs of the care takers with regard to the day care programme and the extent to which the current supply meets the actual needs of the caretakers.

The main question answered in this research is: To what extent does the supply of care farms meet the needs of caretakers?

In order to answer the main question, two group interviews with different professionals were conducted to look at the needs that were identified amongst care takers. Subsequently, interviews at 4 different care farms were conducted in order to look at the supply of these companies and to what extent this supply matches the needs of the caretakers that emerged from the research previously.

The study revealed 24 needs that fit the 4 target groups. Subsequently, the supply of the care farms was examined. The interviews showed that adapting the offer to the caretaker is essential in the guidance of the target groups. The supply of the care farms that were studied in line with the need of de caretakers. However, take into account this applies only to the four care farms where the study was conducted wherefore the outcome does not necessarily apply to the other care farms in the Netherlands.

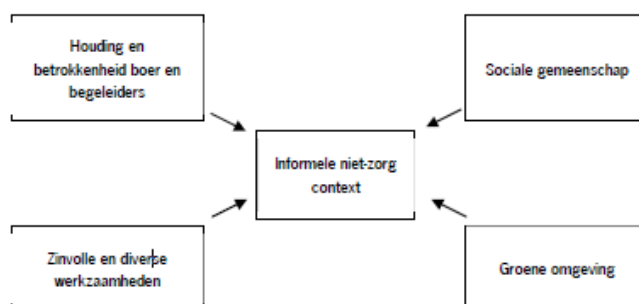
Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Introductie

Het aantal ondernemingen dat dagbesteding aanbiedt voor mensen met een beperking is de afgelopen decennia fors gegroeid (WUR 2018). Dagbesteding is er voor mensen van verschillende leeftijden en met verschillende beperkingen, zoals bijvoorbeeld: een licht verstandelijke beperking, gedragsproblematiek, dementie en een psychische stoornis. Dagbesteding is gericht op het ondersteunen van mensen, zodat er ondanks de beperking optimaal deelgenomen kan worden binnen de samenleving (Houten, M. van, et al. 2017).

Dagbesteding is ontstaan vanuit de intramurale setting¹. Het was oorspronkelijk bedoeld om mensen die in instellingen, zoals een verpleeg/verzorgingshuis, een instelling voor gehandicaptenzorg of ggz-instelling woonden een zinvolle dagactiviteit te bieden en gevoelens van verveling en eenzaamheid tegen te gaan. Binnen de instellingen werden er steeds meer verschillende dagbestedingsinitiatieven ontwikkeld en vandaaruit is het doorgegroeid naar initiatieven die plaats vonden buiten de woonomgeving (Houten, M. van, et al. 2017). Het aanbod is zeer divers en bedrijven vanuit verschillende sectoren spelen in op de vraag naar zorg.

Een vorm van een dagbestedingsinitiatief buiten de woonomgeving is een zorgboerderij. Een zorgboerderij is een bedrijf waar landbouw en zorg worden gecombineerd. Het zijn agrarische bedrijven waar mensen met uiteenlopende redenen terecht kunnen voor dagbesteding, waarbij onder begeleiding verschillende werkzaamheden uitgevoerd worden in een natuurlijke omgeving. De nadruk ligt op individuele ontwikkeling en integratie binnen de samenleving (Elings, M., & Koffijberg, M. 2011). Vanuit deze uitgangspunten zijn er kernkwaliteiten opgesteld die typerend zijn voor de zorg die vanuit zorgboerderijen geboden wordt. De kwaliteiten zijn de aanvulling op de reguliere zorg, hierdoor kunnen zorgboerderijen een bijdrage leveren aan de vermaatschappelijking van de zorg.

Figuur 1: Kwaliteiten van zorgboerderijen (Hassink, J., A. van Dijk & D. Klein Bramel 2011).

De verschillende kwaliteiten die in figuur 1 benoemd staan, maken het mogelijk om voor verschillende cliënten een passend aanbod te bieden.

De vraag naar dagbesteding op een zorgboerderij is vanaf het jaar 2000 flink gestegen. Nederland telde in 2000, 214 zorgboerderijen. Waarna een flinke piek

¹ Intramurale zorg is een gezondheidszorg die gedurende een onafgebroken verblijf van meer dan 24 uur geboden wordt binnen een zorginstelling.

volgde tot 1088 zorgboerderijen in 2009. Op dit moment wordt het aantal zorgboerderijen in Nederland op 1200 geschat (AgriHolland B.V. 2018). In de beginperiode is de zorg tak door veel agrarische bedrijven opgepakt, omdat de perspectieven van de agrarische tak op de langere termijn mager waren. De inkomsten vanuit de zorg vormden een impuls voor verdere agrarische bedrijfsontwikkeling. Daarnaast heeft de motivatie om de agrarische kant met zorg te verbinden, vaak te maken met het beroep van de 'boerin'. In dit geval werkt de vrouw van de boer bijvoorbeeld als verpleegkundige of in een verzorgingstehuis en besluit dan om de zorg vanuit thuis aan te gaan bieden (WUR. z.d.). Momenteel is er nog steeds groei te zien binnen deze sector, zowel vanuit de agrarische hoek als vanuit ondernemers met een zorgachtergrond. Het economisch succes van de afgelopen jaren in de zorglandbouw blijft nieuwe ondernemers stimuleren om een zorgboerderij te starten of te kopen (Multifunctionele Landbouw z.d.).

1.2 Verschillende verhoudingen tussen landbouw en zorg

De werkzaamheden op de boerderij worden gecombineerd met gezondheidszorg, educatie en sociale zorg. Een zorgboerderij biedt een huiselijke sfeer en een omgeving waarin cliënten de rust van de natuur kunnen ervaren. Er wordt ruimte geboden voor persoonlijke groei en autonomie van iedere individuele cliënt (Hemingway, A., Ellis-Hill, C., & Norton, E. 2016).

Landbouw en zorg kunnen op verschillende manieren met elkaar verweven zijn. Er zijn zorgboerderijen waar de efficiënte landbouwproductie centraal staat en de zorg als neventak wordt ingezet. Daarnaast zijn er ook zorgboerderijen waar de zorgfunctie de boventoon heeft en de landbouwproductie minder belangrijk is.

De meest voorkomende verhoudingen tussen landbouw en zorg zijn:

- De zorg tak wordt gestart op een bestaand landbouwbedrijf. De deelnemers verrichten onder begeleiding, werkzaamheden binnen het bestaande productiegerichte deel van het bedrijf.
- De zorg tak wordt gestart op een bestaand landbouwbedrijf. Er worden nieuwe activiteiten gecreëerd die meer of minder commercieel gericht zijn en waarbinnen de deelnemers worden ingezet. De zorg tak staat in principe los van de bestaande landbouwproductie.
- De zorg tak en de landbouw tak worden gelijktijdig opgezet. De landbouw tak van het bedrijf is kleinschalig en aangepast aan de deelnemers. De landbouwproductie is in dit geval ondergeschikt aan de doelen van de zorg (Federatie Landbouw en Zorg, z.d.).

1.3 Financiering van zorg

In 2015 is er door de invoering van de Participatiewet veel veranderd op het gebied van financiering van de zorg. Door de deze wet is er nog maar één regeling voor het grootste deel van de mensen met een arbeidsbeperking. Iedereen die kan werken, maar hierbij ondersteuning nodig heeft valt onder de Participatiewet (Boer&Zorg, z.d.). Het doel van deze wet, is ervoor te zorgen dat meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een baan vinden. De gemeenten zijn hierbij verantwoordelijk geworden voor de begeleiding van mensen met arbeidsvermogen en een hulpbehoefte (Movisie, 2016). Financiering van zorg door zorgboerderijen loopt via

gemeenten en/ of zorgkantoren. De verschillende mogelijkheden van financiering zijn: Wmo, Wlz en Jeugdwet (Boer&Zorg, z.d.).

Wmo:

De beschikking Wmo is gericht op het bieden van ondersteuning voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. De ondersteuning moet ervoor zorgen dat er de mogelijkheid is voor deze mensen om thuis te blijven wonen, maar wel mee te blijven doen in de maatschappij. De Wmo is gebaseerd op maatwerk en individuele aanpak. Gemeenten gaan met de cliënt in gesprek over de ondersteuningsvraag en het is vervolgens aan de gemeente om te bepalen hoe de ondersteuning georganiseerd gaat worden (Ministerie van volksgezondheid, 2016). In figuur 2, is in beeld gebracht hoe dit in de praktijk verloopt.

Figuur 2: WMO (Ministerie van volksgezondheid, 2016)

Wlz:

De Wlz is voor een kleinere groep van toepassing, hier vallen de meest kwetsbare mensen onder zoals: ouderen met vergevorderde dementie, ernstig verstandelijk of lichamelijk beperkte mensen en mensen met psychiatrische aandoeningen. Om zorg vanuit de Wlz te krijgen is een indicatie nodig. De indicaties worden afgegeven door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Het CIZ beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor de indicatie. De uitvoering en levering van zorg gebeurt vervolgens via het zorgkantoor. Dit zijn kantoren die per regio aangewezen zijn en nauw samenwerken met de zorgverzekeraar (Ministerie van volksgezondheid, 2016).

Jeugdwet:

De Jeugdwet valt onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid en regelt de zorg en ondersteuning aan jeugdigen en ouders bij opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. De Jeugdwet geldt voor jeugdigen tot de leeftijd van 18 jaar met een eventuele uitloop tot en met 23 jaar (Boer&Zorg, z.d.).

Voor zorgaanbieders heeft de invoering van de Participatie wet voor een duidelijke verandering gezorgd. De verschuiving naar de gemeenten is gepaard gegaan met een korting van vijftientig procent op het beschikbare budget. Dit betekent dat gemeenten aanzienlijk minder budget per beschikking krijgen. En iedere gemeente geeft zelf vorm aan de besteding/verdeling hiervan. Dit zorgt voor verschillen in uitvoering per gemeenten, wat voor zorgaanbieders die met verschillende gemeentes werken zorgt voor ongelijkheid van de budgetten voor dagbesteding (De Bruin, S. R., et al. z.d.).

1.4 Doelgroepen

Zorgboerderijen bieden zorg voor mensen met uiteenlopende problematieken. Bij iedere doelgroep horen andere kenmerken en beperkingen. Kennis van de kenmerken en beperkingen passend bij de doelgroepen is belangrijk bij het bieden van passende zorg/ondersteuning en de aansluiting op de behoeftes van de cliënten. Voorbeelden van verschillende doelgroepen zijn: mensen met een verstandelijke beperking, mensen met psychische problemen, mensen met dementie en jeugdigen met gedragsproblemen (Elings, M., & Joop, W. 2013).

Licht verstandelijke beperking (LVB):

Er is sprake van een licht verstandelijke beperking, als iemand significante beperkingen heeft in zowel zijn intelligentie als ook wel het sociaal aanpassingsvermogen. De totale IQ-score van mensen met een LVB ligt tussen de 50 en 75. Het sociaal aanpassingsvermogen wordt onderverdeeld in conceptuele vaardigheden (zoals, taal, tijd, getal en geldbegrip), sociale vaardigheden (communicatief en oplossen van sociale problemen) en praktische vaardigheden (zoals persoonlijke verzorging en gebruik van vervoer). Wanneer deze punten niet in verhouding zijn met de leeftijd van de persoon, ontstaan er problemen in de ontwikkeling (Douma, J. 2018).

Deze beperkingen gaan onder meer over het begrip en de interpretatie van sociale situaties en het herkennen van emoties en gezichtsuitdrukkingen. Jongeren met een LVB letten meer op letterlijke en negatieve informatie en interpreteren waargenomen informatie vaker als vijandig. Naast beperkingen op sociaal-cognitief gebied, bestaan er ook beperkingen in het adaptief gedrag zoals: taalbegrip, interpersoonlijke en communicatieve vaardigheden en er is veelal sprake van een vertraagde spraak en taalontwikkeling. Dit zorgt in veel gevallen voor een beperktere woordenschat en problemen in het verwerken van verbaal aangeboden informatie en het begrijpen van complexere zinnen (Douma, J., Moonen, X., Noordhof, L., & Ponsioen, A. 2014). Bij deze doelgroep is veelal sprake van een langdurige problematiek, waardoor specifieke en zorgvuldige ingerichte zorg van groot belang is (Zoon, M. 2012).

Figuur 3 geeft het geschatte aantal van in Nederland wonende mensen met een verstandelijke beperking weer.

	Aantal
IQ < 50	68.000
IQ 50 - 70	74.000
IQ 70 - 85 en beperkt sociaal aanpassingsvermogen en bijkomende problematiek	1.400.000

Figuur 3: Geschatte aantal in Nederland wonende mensen met een verstandelijke beperking naar cognitieve en sociaal-adaptieve competentie (Zorginstituut Nederland, 2019).

Psychische stoornis:

Wanneer er door aanlegfactoren, stress, ziekte of door andere omstandigheden het vermogen om, om te gaan met problemen tekortschiet kan dit leiden tot het ontstaan van psychische problemen. Als deze klachten zich zover ontwikkelen dat iemand niet meer normaal kan functioneren, wordt er gesproken van een psychische stoornis (Adriaanse, M., van Domburgh, M. D. L., Veling, W., & Doreleijers, T. A. H. 2011). Bij

een psychische stoornis is er sprake van een ontregeling van het denken, voelen of gedrag (Garenfeld, W., & Clijsen, M. z.d.).

Gedragsproblematiek:

Onder gedragsproblematiek wordt ook wel, agressief, manipulerend, depressief, ontwijkend en soms zelfbeschadigend gedrag verstaan. Biologische oorzaken van probleemgedrag zijn bijna altijd terug te leiden tot hersenbeschadiging voor, tijdens of na de geboorte of een reactie van het stress-systeem op aanhoudende stress in het leven. Psychologische oorzaken van probleemgedrag, ontstaan door de wijze waarop een individu sociale informatie kan verwerken, conclusies trekt en daarop reageert. Daarnaast kunnen negatieve levenservaringen leiden tot het ontwikkelen van probleemgedrag (Van der Helm, G. H. P., & Vandeveld, S. 2018). Wanneer er te veel prikkels verwerkt moeten worden, komen er veelal problemen naar voren in de emotieregulatie en de verwerking van informatie (Matthys & Lochman, 2017).

Dementie:

Dementie is een veel voorkomend syndroom bij ouderen. Dementie kan ook wel gedefinieerd worden als een ongeneeslijke ziekte met substantiële effecten op cognitieve, functionele en psychologische capaciteiten. Alzheimer en vasculaire dementie zijn de meest voorkomende vormen. Er bestaat verschil tussen de subtypes van dementie en daarnaast zijn de symptomen en duur van de ziekte per individu verschillend. Toch verloopt het proces in veel gevallen volgens de herkenbare lijnen (De Bruin, S. R. 2009). Het gaat om een stoornis in de informatieverwerking. Dit leidt tot storing in het opslaan van informatie, het ophalen van informatie uit het geheugen en een gestoorde herkenning. Ook leidt het vaak tot het verliezen van overzicht, waardoor complexe taken en informatie niet meer verwerkt kunnen worden (Lange, J. 2018).

1.3 Uitgangspunten voor het verlenen van zorg:

Zorgboerderijen bieden zorg voor verschillende doelgroepen en dit vraagt om een specifiek en op het individu aangepast aanbod van zorg (Elings, M., & Joop, W. 2013). Per doelgroep gelden er andere uitgangspunten die aansluiten op de problematiek en van invloed zijn op het leveren van kwalitatief goede zorg.

Licht verstandelijke beperking (LVB):

Belangrijke uitgangspunten in de ondersteuning van mensen met een licht verstandelijke beperking zijn:

- Veiligheid en ondersteuning
Veiligheid moet zorgen voor een geaccepteerd, gewaardeerd en geborgen gevoel. Door dit gevoel ontstaat er ruimte om te ontwikkelen en ontplooiën.
- Autonomie en ruimte
Leren en ontwikkelen kan plaatsvinden, doordat er ruimte is om dingen zelf te doen en te ondervinden. Het is belangrijk dat er een balans is tussen deze ruimte en de passende begeleiding hierbij.

- Regels en grenzen
Door het stellen van regels en grenzen, ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid (Douma, J. 2011).

Mensen met een licht verstandelijke beperking zijn vaak kwetsbaarder, waardoor individuele aandacht en zorgvuldige begeleiding van de persoon essentieel is. (Embregts, P. J. C. M., et al. 2019).

Psychische stoornis:

Belangrijke uitgangspunten in de ondersteuning van mensen met een psychische stoornis zijn:

- De kwaliteit van leven staat centraal.
Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen.
- De cliënt staat ten allen tijden centraal.
Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund.
- Zorg is op maat aangepast.
Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte, veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning.
- Professionele zorg.
Om kwalitatief goede zorg te kunnen leveren voor de betreffende doelgroep is inzet van competente zorgprofessionals van groot belang. (GGZ, N. K. 2016).

Gedragsproblematiek:

Er zijn een aantal belangrijke uitgangspunten in de ondersteuning van jongeren met een gedragsproblematiek opgesteld die invloed hebben op de effectiviteit van zorg:

- Het belang van de jeugdige staat ten allen tijden centraal.
- De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming van zaken die betrekking hebben op de jeugdige.
- Er dienen situaties gecreëerd te worden die het voor de jeugdigen mogelijk maken om gewenst gedrag te tonen. En gedrag wordt vervolgens positief beloond.
- Begeleiding is gericht op het aanleren van nieuwe en positieve vaardigheden (Lange, M., de. et al. 2018).

Naast de uitgangspunten die invloed hebben op de effectiviteit van de zorg, heeft het kinderrechten comité vijf stappen geformuleerd die bepalend zijn voor een betekenisvolle participatie voor jongeren met een gedragsproblematiek:

- Voldoende toegang tot begrijpelijke informatie.
- Gehoord worden.

- Serieus genomen worden.
- Het gevoel krijgen medeverantwoordelijk te zijn bij keuzes en beslissingen.
- Terugkoppeling krijgen over beslissing die genomen worden. (United Nations, 2009).

Dementie:

Bij dementie ontstaan er in veel gevallen ontregelingen plaats in stemming en gedrag. De oorzaak hiervan zijn veelal: biologische, psychologische en sociale factoren en het ervaren van stress. Ondersteuning bij het omgaan met de beperkingen en hierbij structuur en veiligheid bieden is zeer belangrijk (Droës, R. M. 2010). Er bestaat een gedeelde visie op het gebied van goede zorg voor mensen met dementie. Tom Kitwood legde in 1997 de basis voor de persoonsgerichte zorg. Hierbij zijn een aantal basale psychologische behoeften geïdentificeerd die richting geven aan de op het individu aangepaste zorg:

- Behoeftte aan liefde, aandacht en respect (Love)
- Behoeftte aan veiligheid en vertrouwdheid (Attachment)
- Behoeftte aan troost en steun (Comfort)
- Behoeftte aan sociale inclusie en erbij horen (Inclusion)
- Behoeftte aan participeren (Occupation)
- Behoeftte aan het behoud van identiteit en zelfwaardering (Identify)

(Zuidema, S., & Smalbrugge, M. 2018).

1.4 Effect van een zorgboerderij op de verschillende doelgroepen

Naar aanleiding van de groei van het aantal zorgboerderijen en de professionalisering binnen de zorglandbouw. Is er meer aandacht gekomen voor het effect dat het volgen van dagbesteding bij een zorgboerderij heeft op de verschillende doelgroepen (Elings, M., & Hassink, J. z.d.). In deze paragraaf is het effect per doelgroep uitgewerkt.

Mensen met een licht verstandelijke beperking:

Mensen met een verstandelijke beperking vormen de grootste groep die gebruik maakt van het zorgaanbod op zorgboerderijen. Marjolein Elings (Wageningen UR, 2004) onderzocht de invloed van het werk op een zorgboerderij op mensen met een verstandelijke beperking. Hierin kwam naar voren: dat het werk zorgt voor structuur en veiligheid. De boer wordt gezien als rolmodel en biedt de doelgroep stabiliteit en regelmaat in onverwachte situaties. Daarnaast zorgt de deelname aan de agrarische productie, voor zingeving en zelftrouwen. En doordat er in dit proces met meerdere cliënten en begeleiding samen gewerkt moet worden, zorgt het voor verbreding van het sociale netwerk en een gevoel van saamhorigheid (Elings, M., & koffijberg, M. 2011).

Mensen met een psychische problematiek:

Mensen met psychische problemen komen om verschillende redenen op een zorgboerderij. In de meeste gevallen gaat het om een zinvolle tijdsbesteding, om daarmee structuur en ritme aan de week aan te brengen. Daarnaast heeft het bij

deze doelgroep vaak als achterliggend doel om te resocialiseren en/of te herstellen (Elings, M., & Koffijberg, M. 2011).

Boerderijdieren blijken een nuttige aanvulling op de reguliere psychiatrische behandeling. Uit onderzoek van (Berget, B., Ekeberg, Ø., & Braastad, B. O. 2011) is de invloed van boerderijdieren op mensen met psychiatrische problemen getoetst. Hierbij kwam naar voren dat de omgang met boerderijdieren leidde tot een aanzienlijk lager angst niveau, daarnaast is er een grote toename te zien in bekwaamheid, stemming, zelfrespect en extraversie.

Jeugdigen met gedragsproblemen:

Landbouw en jeugdhulp voor jongeren met onder anderen gedragsproblemen, worden gecombineerd bij een Jeugdzorgboerderij. De boerderij biedt een overzichtelijke omgeving die structuur geeft aan het leven door de agrarische activiteiten die er aangeboden worden. De rust, landelijke omgeving en de vaste activiteiten, zorgen voor duidelijkheid en veiligheid. En zorgen op deze manier voor ruimte om verder door te ontwikkelen. De vaste structuren helpen jeugdigen om weer een dagritme op te bouwen en een gezonder leefpatroon te ontwikkelen. De activiteiten op het land of met de dieren maken het mogelijk om de jeugdigen weer te leren verantwoordelijkheden te dragen en te kijken naar de toekomst (van Wielink, R., Pothoven, P., & Houwelingen, M. 2010).

Ouderen met dementie:

De Nederlandse samenleving vergrijsd snel. Momenteel is ongeveer vijftien procent van de populatie ouder dan vijfenzeestig jaar. Deze trend is typerend voor het westelijke deel van de wereld. Symptomen die bij verouderen naar boven komen zijn onder anderen, verminderde eetlust en onvoldoende voedselinname. Dit kan resulteren in gewichtsverlies, afnemende functionele status en zelfs sterfte (de Bruin, S. R., et al. 2010).

Uit onderzoek van Simone de Bruin (2009), Wageningen UR is gebleken dat ouderen bij een dagbesteding op een zorgboerderij meer energie, koolhydraten en vocht innemen dan ouderen bij een reguliere dagbestedingslocatie. Daarnaast komt er bij deze doelgroep naar voren dat door middel van deelname aan de activiteiten op de boerderij een positieve verandering te zien is in het gedrag en de activiteit van mensen met dementie (Elings, M., & Koffijberg, M. 2011).

1.5 Borging van kwaliteit

Zoals eerder beschreven, is er in de loop van de jaren een forse groei van het aantal zorgboerderijen ontstaan. Hierdoor is er een toenemende behoefte ontstaan aan een methode die de kwaliteit van de zorg op een zorgboerderij zichtbaar en meetbaar maakt. Hiervoor is in 2002 het keurmerk kwaliteitswaarborg zorgboerderijen opgericht. Dit systeem is erop gericht boeren te ondersteunen bij het zichtbaar maken van hetgeen dat de boerderij aanbiedt. Naast dat het ervoor zorgt dat de zorgboerderij zichtbaar wordt, is het belangrijk dat iedereen die zorg aanbiedt ook toonbaar de kwaliteit van de zorg borgt en er jaarlijks verslag van uitbrengt. Het kwaliteitsbeleid is gericht op transparantie voor alle partijen die te maken hebben met de zorg op de zorgboerderij (Zorgboeren,z.d.). De zorgpartners en zorgvragers

hebben in de keuze van zorg, de regie in eigen handen. De zorgvrager kan bepalen of het aanbod van de zorgboerderij past bij de beoogde wensen en doelen (Zorgboeren, z.d.).

Door de groei van zorgboerderijen en de ontwikkeling van het keurmerk heeft er veel verbetering plaats gevonden, ten aanzien van het aanbod en de kwaliteit van de dienstverlening. Dit heeft geleid tot veel onderzoek naar effecten van zorglandbouw en is veelvuldig de kwaliteit onderzocht.

Toch wordt er in de meeste onderzoeken beredeneerd vanuit de kant van de aanbieder en niet vanuit het oogpunt van de zorgvrager. Dit komt ook naar voren in het rapport, "Veerkrachtig inspelen op nieuwe ontwikkelingen" van Wageningen University. Daarnaast zijn er nog geen onderzoeken beschikbaar over het huidige aanbod van zorgboerderijen passend bij de vier betreffende doelgroepen. Er bestaat dus een gat tussen het bestaande onderzoek en kennis over de daadwerkelijke behoeftes vanuit de zorgvrager en het huidige aanbod. Om als zorgboerderij onderscheidend te blijven in het steeds grotere aanbod aan zorgboerderijen, is het van belang te kijken waar zorgvragers en cliëntenorganisaties behoefte aan hebben (Migchels, G. et al. 2014).

Om de behoeftes van zorgvragers verder te onderzoeken zijn er hoofd- en deel vragen opgesteld:

De hoofdvraag is als volgt geformuleerd:

In hoeverre sluit het aanbod van zorgboerderijen aan op de behoeftes van zorgvragers?

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- Wat zijn de behoeftes van zorgvragers, met betrekking tot dagbesteding op een zorgboerderij?
- Wat is het aanbod van zorgboerderijen?

Het doel van het onderzoek is, ondernemers met een zorgboerderij inzicht te bieden in de behoeftes die de zorgvragers hebben met betrekking tot het dagbestedingsprogramma en in hoeverre het huidige aanbod aansluit op deze behoeftes. Door de behoeftes en het huidige aanbod in beeld te brengen, kan de ondernemer vanuit zijn eigen onderneming inspelen op de mogelijke kansen op het gebied van de inrichting van zorg en ondersteuning op een zorgboerderij.

Het onderzoek richt zich op vier doelgroepen: Mensen met een licht verstandelijke beperking, een psychische problematiek, dementie of gedragsproblemen.

Er is voor deze vier groepen gekozen, omdat dit de vier grootste doelgroepen zijn waar zorgboerderijen voor open staan. In figuur 4 staan de exacte aantallen en de verschillende doelgroepen vermeldt.

Doelgroep	Zorgboerderijen die open staan voor doelgroep
Verstandelijke beperking	508
Psychische hulpvraag	429
Lichamelijke beperking	219
(Ex-)gedetineerden	40
(Ex-)verslaafden	110
Jeugdzorg	346
Speciaal onderwijs	326
Ouderen	301
Dementerende ouderen	215
Langdurig werklozen	207
Autisme	478
Niet aangeboren hersenletsel	294
Bum-out	256
Kinderopvang	112
Asielzoekers	42

Figuur 4: Aantal zorgboerderijen die open staan voor de doelgroep (Elings, M., & Joop, W. 2013).

Hoofdstuk 2: Materiaal en methode

Dit hoofdstuk beschrijft de aanpak van het onderzoek. De punten die aan bod komen zijn: Het soort onderzoek, hoe het onderzoek uitgevoerd is en hoe de data geanalyseerd is.

Kwalitatief onderzoek:

Om de onderzoeksvraag "In hoeverre sluit het aanbod van zorgboerderijen aan op de behoeftes van de zorgvrager" te beantwoorden, is er een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Deze methode heeft als doel, om inzicht te krijgen in verschillende opvattingen, interpretaties en de betekenis van bepaalde gebeurtenissen of verschijnselen. De hoofdvraag is evaluerend, er wordt hierbij bekeken of iets goed, wenselijk, bruikbaar of normaal is. Dit is passend bij dit onderzoek, omdat er is gekeken naar het huidige aanbod van zorgboerderijen en in hoeverre dit aansluit op de behoefte van de zorgvrager. Het is gericht op het onderzoeken van gedachten, betekenissen en ervaringen. Op basis van de bevindingen die hieruit voort zijn gekomen, is er een antwoord op de hoofdvraag geformuleerd (Swaen, B., 2013).

Het onderzoek:

Om de hoofdvraag te beantwoorden, zijn er deelvragen opgesteld. De eerste deelvraag luidt als volgt:

1. Wat is de behoefte van zorgvragers, met betrekking tot dagbesteding op een zorgboerderij?

Deze deelvraag is beantwoord door middel van focusgroep interviews. Een focusgroep is een gestructureerde discussie die onder een geselecteerde groep van 4 tot 12 personen plaatsvindt. Deze methode is geschikt om informatie te verkrijgen over voorkeuren en waarden van verschillende mensen met betrekking tot een bepaald onderwerp (Topschrieffer, z.d.). Het is in feite een combinatie van een gericht interview en een discussiegroep. De informatie is verkregen door het stellen van vragen en het aan de kaart stellen van verschillende onderwerpen. Naast de concrete antwoorden is er informatie verkregen door te kijken naar de houding van de groep, zo komt er bijvoorbeeld snel naar voren welke informatie gevoelig ligt (Scholten, P. 2011).

2.1 De focusgroep:

De focusgroep werd ingevuld door een selecte groep respondenten. Een selecte groep houdt in dat de respondenten bewust gekozen zijn op basis van bepaalde eigenschappen. In dit onderzoek bestond de groep uit zorgprofessionals die gespecialiseerd zijn in het verlenen van zorg aan de doelgroepen: mensen met een licht verstandelijke beperking, mensen met een psychische problematiek, jeugdigen met gedragsproblemen en ouderen met dementie. Om alle vier de doelgroepen te kunnen belichten en meer resultaten te verkrijgen is ervoor gekozen om twee focus groep interviews uit te voeren. Het onderzoek is niet te generaliseren. Generaliseren houdt in dat de onderzoeksresultaten en conclusies ook opgaan voor personen, situaties, organisaties, gevallen en verschijnselen die in het onderzoek niet onderzocht zijn (Smaling, A. 2016). In dit geval gaat het om een kwalitatief en evaluerend onderzoek, waarbij generaliseren niet mogelijk is.

Focusgroep 1:

Tijdens de discussie van focusgroep 1, waren de vragen gericht op de doelgroepen: jeugdigen met een gedragsproblematiek en mensen met een licht verstandelijke beperking. In tabel 1, staat de informatie over de respondenten die deelnemen aan focusgroep 1 vermeldt.

Tabel 1: Focusgroep 1

<i>Hoeveelheid respondenten:</i>	<i>Expertise respondenten:</i>	<i>Criteria voor het selecteren van de zorgprofessionals:</i>	<i>Namen van de respondenten:</i>
11	De respondenten zijn gespecialiseerd in het verlenen van 24- uurs zorg aan kinderen/ jeugdigen met een verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek.	• Minimaal een niveau 4 zorggerichte opleiding behaald. • Minimaal 8 uur per week werkzaam met de betreffende doelgroep. • Minimaal 1 jaar werkervaring in de zorggerichte sector.	In verband met privacy redenen worden de namen van de respondenten niet genoemd. De 11 respondenten werken allemaal met jeugdigen met een verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek

Focus groep 2:

Tijdens de discussie van focusgroep 2, waren de vragen gericht op de doelgroepen: Mensen met dementie en/of mensen met een psychische stoornis. In tabel 2, staat de informatie over de respondenten die deelnemen aan focusgroep 2 vermeldt. In verband met privacy redenen staan de namen van de respondenten niet benoemd in dit onderzoek.

Tabel 2: focusgroep 2

Hoeveelheid respondenten:	Expertise respondenten:	Criteria voor het selecteren van de zorgprofessionals:	Namen van de respondenten:
8	De respondenten zijn gespecialiseerd in het verlenen van zorg voor mensen met dementie of een psychische stoornis.	• Minimaal een niveau 4 zorggerichte opleiding behaald. • Minimaal 8 uur per week werkzaam met de betreffende doelgroep. • Minimaal 1 jaar werkervaring in de zorggerichte sector.	Respondent 1: Werkzaam met mensen met een psychische stoornis. Respondent 2: Werkzaam in een zorginstelling voor ouderen met dementie. Respondent 3: Werkzaam in een zorginstelling voor ouderen met dementie. Respondent 4: Werkzaam bij een zorginstelling voor mensen met een psychische stoornis. Respondent 5: Werkzaam in de thuiszorg met mensen met dementie. Respondent 6: Trajectbegeleider voor mensen met dementie Respondent 7: Werkt bij een zorginstelling voor mensen met dementie en psychische problematiek. Respondent 8: Werkt met jeugdigen met een psychische stoornis.

Tijdens het focusgroep interview werd duidelijk aangegeven op welke doelgroep de vraag betrekking had, waardoor het voor de respondenten helder was over welke doelgroep het ging en in het onderzoek een duidelijke scheiding gemaakt kon worden tussen de verschillende doelgroepen.

2.2 Uitvoering van het onderzoek:

Tijdens de focusgroep interviews werden de respondenten aangemoedigd met elkaar te discussiëren over hun ervaring en meningen over de behoeftes van cliënten op het gebied van dagbesteding. Om het interview te structureren is voor beide focusgroepen een checklist ingezet, deze checklist is terug te vinden in bijlage 1 en bijlage 2. In de checklist is gebruikt gemaakt van de informatie uit het literatuuronderzoek van hoofdstuk 1. In tabel 3, staan nogmaals de behoeftes van de verschillende doelgroepen die uit het literatuuronderzoek naar boven zijn gekomen vermeldt. Deze behoeftes zijn in de checklist in de vorm van een Likertschaal uitgewerkt en zijn in de focus groep discussie gescoord en besproken. Met behulp van de Likertschaal kunnen dingen die normaal gesproken moeilijk te meten zijn meetbaar gemaakt worden (Poortinga, E. z.d.). In dit onderzoek is er gescoord op belangrijkheid.

Tabel 3: zorgbehoeftes van verschillende doelgroepen.

Doelgroepen	Licht verstandelijke beperking	Psychische stoornis	Gedragsproblematiek	Dementie
Zorgbehoeftes:	Veiligheid en ondersteuning.	Kwaliteit van het leven staat centraal.	De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming.	Aandacht en liefde.
	Autonomie en ruimte.	Persoonlijke betrokkenheid.	Ondersteuning is gericht op positieve beloning.	Veiligheid en vertrouwdsheid.
	Regels en grenzen.	Op maat aangepaste zorg (per individu).	Structuur en veiligheid.	Begrip, troost en steun.
			Informatie is begrijpelijk en toegankelijk.	Ruimte om te participeren.
				Behoud van de eigen identiteit.

In tabel 4, staan de voor en nadelen van een focusgroep interview vermeld:

Tabel 4: Voor en nadelen van een focusgroep interview (Swaen, B. 2013).

Voordelen:
Respondenten bevragen elkaar, spreken elkaar tegen en geven argumenten voor hun standpunten. Waardoor er al een soort kwaliteitscontrole plaatsvindt.
Door groepsdynamiek komt de nadruk al snel op de belangrijkste aspecten binnen de discussie te liggen.
Het is gemakkelijk en snel te zien op welke gebieden respondenten het wel of niet met elkaar eens zijn.
Taboe- onderwerpen worden toegankelijker binnen een focusgroep, omdat respondenten vergelijkbare ervaringen kunnen hebben en er daardoor sneller open over gepraat wordt.
Nadelen:
Het aantal vragen dat beantwoordt kan worden is gelimiteerd, doordat er meerdere respondenten zijn.
Om een groepsdiscussie te leiden is voldoende expertise nodig.
De interviewer moet inzicht hebben in de groepsdynamiek en zorgen dat de antwoorden zoveel mogelijk verdeeld zijn over de verschillende respondenten om de data representatief te houden.
Het is mogelijk dat er een conflict ontstaat tussen de verschillende respondenten, doordat er verschillende meningen naar voren gaan komen.
De kans dat respondenten sociaal wenselijk antwoorden is bij een focus groep groter dan bij één op één interviews.
Het resultaat dat voortkomt uit een focusgroep interview is niet generaliseerbaar, hierdoor is de externe validiteit laag.

Tijdens de focusgroep interviews lag de nadruk op het stimuleren van het geven van meningen en ervaringen. Hierdoor kon de groepsdynamiek benut worden om de belangrijkste aspecten naar boven te krijgen en direct inzicht te krijgen in de verschillende inzichten van de respondenten. Er is in de checklist op de nadelen ingespeeld door gebruik te maken van een Likertschaal, waardoor er direct ingegaan werd op de kern van het onderzoek en waardoor de belangrijkste informatie ondanks de hoeveelheid respondenten door iedereen beantwoord kon worden. Voor het leiden van een groepsdiscussie is ervaring belangrijk, daarom is ervoor gekozen om iemand anders met ervaring in het leiden van focusgroepen in te zetten.

2.3 Onderzoek naar het aanbod van zorgboerderijen:

Zoals eerder vermeldt in de knowledge gap, zijn er nog geen onderzoeken beschikbaar over het huidige aanbod van zorgboerderijen. Daarom kon er geen gebruik gemaakt worden van eerder onderzoek en is de tweede deelvraag beantwoord door middel van interviews bij verschillende zorgboerderijen. De deelvraag luidt als volgt:

2. Wat is het aanbod van zorgboerderijen?

Voor het beantwoorden van de deelvraag is ervoor gekozen om gebruik te maken van semigestructureerde interviews die uitgevoerd zijn bij verschillende zorgboerderijen.

2.4 Uitvoering van het onderzoek:

De interviews zijn opgesteld nadat de focusgroep interviews plaats hadden gevonden. De informatie die hieruit naar voren kwam, is gebruikt om vragen op te stellen. Hierbij werd gebruik gemaakt van een interviewschema met algemeen geformuleerde vragen, waarbij het doel was om inzicht te verkrijgen in het huidige aanbod van zorgboerderijen. En in hoeverre de eigenaren op de hoogte zijn van de behoeftes van zorgvragers en hierop aansluiten met het aanbod. Naast dat er via de eigenaren informatie is verkregen over het aanbod en de aansluiting van de activiteiten op de behoeftes, werd er geobserveerd in hoeverre de locatie, vorm van dagbesteding en het aanbod van de activiteiten aansluiten op de behoeftes die uit de focusgroepen naar voren komen. Er is hierbij gekozen voor participerende observatie, dit betekent dat de observator deel uit maakt van de context waarbinnen geobserveerd wordt. Door deze manier van observeren kan een nauwkeurig en gericht beeld van een bepaalde situatie verkregen worden (Swaen, B., 2013). In bijlage 3 is een observatieschema opgesteld (de observatie is in verband met de corona maatregelen niet uitgevoerd).

De zorgboerderijen:

Het interview en de observatie is bij vier zorgboerderijen afgenomen, hier wordt dagbesteding geboden passend bij de vier doelgroepen van het onderzoek.

1. Zorgboerderij A: biedt dagbesteding voor mensen vanaf 18 jaar met een verstandelijke beperking en voor mensen met dementie.
2. Zorgboerderij B: biedt dagbesteding voor mensen met dementie en/of een psychische stoornis.
3. Zorgboerderij C: biedt dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychische stoornis.
4. Zorgboerderij D: biedt dagbesteding voor ouderen met dementie, volwassenen met een psychische stoornis en kinderen met gedragsproblemen en/of een licht verstandelijke beperking.

De resultaten binnen dit onderzoek zijn niet gegeneraliseerd. Bij de afname van interviews gaat het in dit geval niet om informatie vanuit veel interviews, maar om informatie vanuit relevante mensen/bedrijven die aansluiten bij het onderzoek. Daarom is er in dit onderzoek voor gekozen om vier zorgboerderijen te interviewen die aansluiten bij de vier verschillende doelgroepen (Dingemanse, K. 2015).

2.5 Analyse van het onderzoek:

De focusgroep interviews:

De focusgroep interviews werden met een video-opname vastgelegd, zodat het achteraf getranscribeerd kon worden. Hierbij werd het interview volledig uitgeschreven. Na het volledig uitschrijven van het interview, zijn de uitkomsten gecodeerd. Dit houdt in dat er bepaalde labels (codes) aan tekstfragmenten worden gehangen die per fragment het hoofdthema weergeven. Op deze manier zijn er uiteindelijk verbindingen gelegd tussen de verkregen data (Dingemanse, K. 2017). Verder zijn de behoeftes gescoord door middel van een Likertschaal. Met de Likertschaal wordt er op intervalniveau gemeten. De resultaten staan in een staafdiagram weergegeven (Poortinga, E. z.d.). De uitkomsten zijn gebruikt om de interview vragen voor de zorgboerderijen op te stellen die antwoord geven op deelvraag twee.

De interviews bij zorgboerderijen:

De interviews zijn semigestructureerd, hierdoor was het voor de interviewer mogelijk om door te vragen op bepaalde antwoorden, waardoor er gedetailleerde informatie verkregen kon worden. Het interview is via een audio opname vastgelegd en vervolgens getranscribeerd. Er is woordelijk getranscribeerd, hierbij worden bij het uitschrijven van het interview de aarzelingen, stopwoordjes en bijvoorbeeld stotteren genegeerd. Na het volledig uitschrijven van het onderzoek, zijn de uitkomsten gecodeerd. Doormiddel van de labels (codes) die aan de tekstfragmenten zijn verbonden, zijn er uiteindelijk verbindingen gelegd tussen de verkregen data (Dingemanse, K. 2017).

Het observatieschema:

In het observatieschema is gescoord in hoeverre de zorgboerderij met het aanbod aansluit op de behoeftes van de zorgvragers. De uitkomsten staan vastgelegd in een observatieverslag.

Hoofdstuk 3: Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek per deelvraag beschreven. In paragraaf 3.1 zijn de resultaten van de interviews die antwoord geven op deelvraag 1 uitgewerkt. Om deelvraag 1 te beantwoorden zijn er focusgroep interviews uitgevoerd en hebben zorgprofessionals de Likertschaal ingevuld die betrekking hebben op de behoeftes (opgesteld vanuit het literatuuronderzoek) per doelgroep. In paragraaf 3.2 staat beschreven wat het aanbod is van zorgboerderijen (deelvraag 2).

3.1 De behoeftes van zorgvragers:

De eerste deelvraag van dit onderzoek luidt als volgt: *“Wat is de behoefte van zorgvragers, met betrekking tot dagbesteding op een zorgboerderij?”*.

Tijdens de focusgroep interviews zijn verschillende behoeftes naar voren gekomen die door verschillende zorgprofessionals bij de verschillende doelgroepen gesignaleerd werden. Deze behoeftes zijn door middel van het coderen van de interviews opgedeeld in hoofdcategorieën (zie bijlagen 4 t/m 7 voor de transcripten en coderingen). Per doelgroep zijn er verschillende hoofdcategorieën opgesteld, deze staan verder beschreven onder de betreffende doelgroep.

Naast de interviewvragen, hebben de respondenten per doelgroep een Likertschaal ingevuld. De behoeftes die in de Likertschaal staan, zijn uit het literatuuronderzoek in hoofdstuk 1 naar voren gekomen. Tijdens de focusgroep interviews hebben de zorgprofessionals gescoord in hoeverre deze behoeftes ook in praktijk worden gesignaleerd. De behoeftes zijn gescoord op belangrijkheid. De resultaten uit de Likertschaal staan onder de betreffende doelgroep in een grafiek weergegeven.

Mensen met een psychische stoornis

Vanuit de focusgroep interviews zijn er verschillende behoeftes naar voren gekomen, passend bij de doelgroep mensen met een psychische stoornis. In tabel 5 staan de hoofdcategorieën weergegeven met daarbij hoe vaak de behoefte is benoemd. De behoeftes kunnen meerdere keren binnen verschillende contexten door dezelfde respondent benoemd zijn (zie bijlage 6 voor de coderingen).

Tabel 5: Behoeftes mensen met een psychische stoornis (N=8)

Behoeftes	Aantal keer benoemd
Deelname aan de maatschappij	4
Individuele benadering	2
Kleinschaligheid	2
Behoudt van eigen identiteit	1
Structuur	1
Overzichtelijkheid	1
Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	1

De doelgroep mensen met een psychische stoornis is zeer divers. Er is veel verschil in leeftijd en uiting van de problematiek. De zorgprofessionals die deel hebben genomen aan het focusgroep interview werken intensief samen met de doelgroep en kennen de verschillen. In het interview werden de behoeftes deelname aan de maatschappij, individuele benadering en kleinschaligheid het vaakst benoemd.

De behoefte "deelname aan de maatschappij" kwam vier keer naar voren. Respondent 7 zei hierbij het volgende: "Mijn ideale dagbesteding zou dus gericht zijn op re-integratie trajecten voor mensen met een psychische stoornis". Respondent 3 benoemde bij deze behoefte het volgende: "maar als je dan kijkt naar de vraag van de jongere in dit geval die willen gewoon graag ergens werken waar ze wat meer mee kunnen doen in de maatschappij".

De behoefte individuele benadering kwam twee keer naar voren. Respondent 5 benoemde hierbij: "Ik vind het belangrijk dat er al eerder wordt bekeken of iemand echt op de plek past of dat een andere plek beter past bij het individu". Respondent 3 gaf hierbij aan dat de doelgroep snel overprikkeld raakt, waardoor kleinschaligheid en individuele benadering essentieel zijn om deze doelgroep passende begeleiding te bieden.

Ook de behoefte kleinschaligheid werd twee keer benoemd. Respondent 3 benoemde dit met een voorbeeld uit de praktijk: 'Want zij heeft behoefte aan kleinschaligheid en overzichtelijkheid en niet met al die "downies" op één plek'.

In figuur 5 staan

de scores die naar voren zijn gekomen uit de Likertschaal weergegeven.

Figuur 5: Likertschaal behoeftes van mensen met een psychische stoornis

In de Likertschaal zijn 3 behoeftes gescoord die uit het literatuuronderzoek naar voren zijn gekomen. Bij iedere behoefte stond een korte uitleg over wat er met de behoefte werd bedoeld (zie bijlage 2 voor de volledige Likertschaal). Uit de Likertschaal kwam naar voren dat de 8 zorgprofessionals allemaal de drie verschillende behoeftes als zeer belangrijk zien voor de doelgroep.

Mensen met dementie

In tabel 6 staan de behoeftes van de doelgroep mensen met dementie weergegeven.

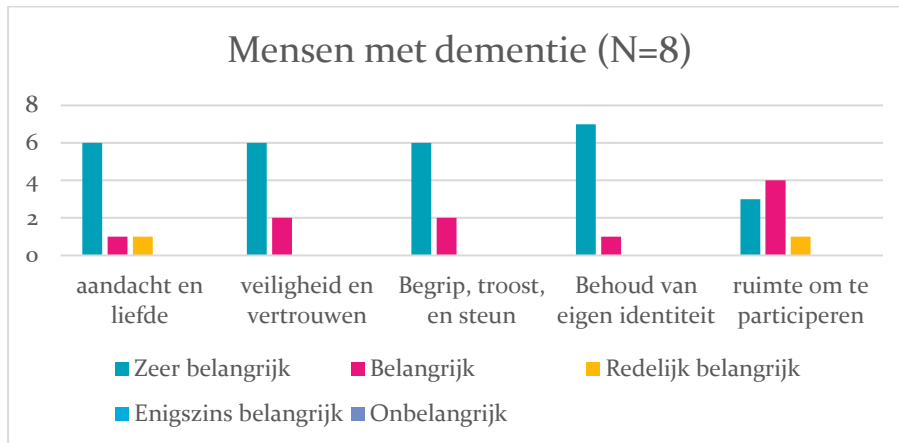
Tabel 6: Behoeftes mensen met dementie (N=8)

Behoeftes	Aantal keer benoemd
Individuele benadering	10
Behoud van eigen identiteit	2
Gezelschap	1
Professionele hulp	1
Structuur en regelmaat	1
Vast aanspreekpunt	1
Verschillende doelgroepen	1

Uit het interview kwam naar voren dat het in de begeleiding van mensen met dementie essentieel is om aan te sluiten bij de vraag van het individu en dus het aanbod per individu in te richten. Dit werd binnen het interview 10 keer benoemd, dit aantal is hoger dan het aantal respondenten doordat een aantal respondenten eenzelfde behoefte meerdere keren binnen verschillende contexten en voorbeelden benoemden (zie bijlage 7 voor de coderingen). Respondent 4 gaf hierbij aan: "Het is belangrijk dat er meer naar het individu gekeken wordt gericht op welzijn in plaats van alleen op de zorgbehoefte, dus echt wat bij het individu past en waar die persoon gelukkig van wordt". Onder welzijn wordt het lichamelijke en geestelijke welbevinden van een persoon verstaan (De zevenster z.d.). Respondent 4 geeft hiermee aan dat er niet alleen naar de fysieke zorgbehoefte gekeken moet worden, maar naar het gehele welzijn van de persoon. Respondent 7 vulde hierop aan: "Ik heb individuele aandacht. Vooral binnen de groep zie ik gebeuren dat bijvoorbeeld bij dementie dat mensen verloren raken in de groep en zich dan nog verder gaan terugtrekken en daar dan een stukje in missen". De individuele aandacht is belangrijk om mensen betrokken te houden en het gevoel van het "meedoen" te behouden.

Naast de behoefte individuele benadering, werd de behoefte behoud van eigen identiteit twee keer benoemd. Respondent 1, benoemde hierbij: "Bij dementie zie ik bijvoorbeeld gebeuren dat mensen het niet meer zelf kunnen verwoorden en dan de eigen identiteit volledig kwijtraken".

In figuur 6 staan de scores die naar voren zijn gekomen uit de Likertschaal weergegeven.

Figuur 6: Likertschaal behoeftes van mensen met dementie

In de Likertschaal zijn 5 behoeftes gescoord die uit het literatuuronderzoek naar voren zijn gekomen (zie bijlage 2 voor de volledige Likertschaal). Uit de Likertschaal kwam naar voren dat van de 8 zorgprofessionals, 6 respondenten de behoefte aandacht en liefde als zeer belangrijk zien, 1 respondent als belangrijk en 1 respondent als redelijk belangrijk. De behoefte veiligheid en vertrouwen werd door 6 respondenten als zeer belangrijk gescoord en 2 respondenten gaven aan het belangrijk te vinden. De behoefte begrip, troost en steun werd door 6 respondenten als zeer belangrijk gescoord en door 2 respondenten als belangrijk. De behoefte behoud van eigen identiteit werd door 7 respondenten als zeer belangrijk gescoord en door 1 respondent als belangrijk. Bij de behoefte ruimte om te participeren gaven 3 respondenten aan dit zeer belangrijk te vinden, 4 respondenten belangrijk en 1 respondent redelijk belangrijk.

Mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB

Er is gekozen om de doelgroepen mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB samen te voegen. De respondenten werken met beide groepen en in de meeste gevallen vallen deze problematieken samen, dus heeft een cliënt een lichtverstandelijke beperking in combinatie met een gedragsproblematiek. Hierdoor zijn de behoeftes die naar voren kwamen in het interview passend voor beide doelgroepen en kan het samengevoegd worden (zie bijlage 8 voor de coderingen). In tabel 7 staan de hoofdcategorieën weergegeven.

Tabel 7: Behoeftes van mensen met een gedragsproblematiek en/ of een LVB (N=11)

Behoeftes	Aantal keer benoemd
Individuele benadering	6
Continuïteit	3
Concreet plan	3
Communicatie met de woonlocatie	3
Vast personeel	3
Omgang met dieren	2

Combinatie van school met een dagbestedingsplek	1
Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar	1
Goed ingerichte intake	1
Juiste samenstelling van een groep	1

De behoeftes: individuele benadering (6 keer benoemd), continuïteit (3 keer benoemd), concreet plan (3 benoemd), communicatie met de woonlocatie (3 keer benoemd) en vast personeel (3 keer benoemd) zijn het vaakst naar voren gekomen. Bij de behoefte individuele benadering werd door respondent 1 het volgende verteld: "aangepast op ieder individu. Hierbij is het inzicht in de persoon zeer belangrijk". Respondent 9 gaf hierbij een voorbeeld van zijn ervaring met dagbesteding: "Wij zien veel gebeuren bij dagbestedingsplekken dat de groepen te groot zijn en dit is vaak niet passend bij deze doelgroep. Omdat ze veelal veel moeite hebben met veel prikkels en veel individuele aandacht nodig hebben".

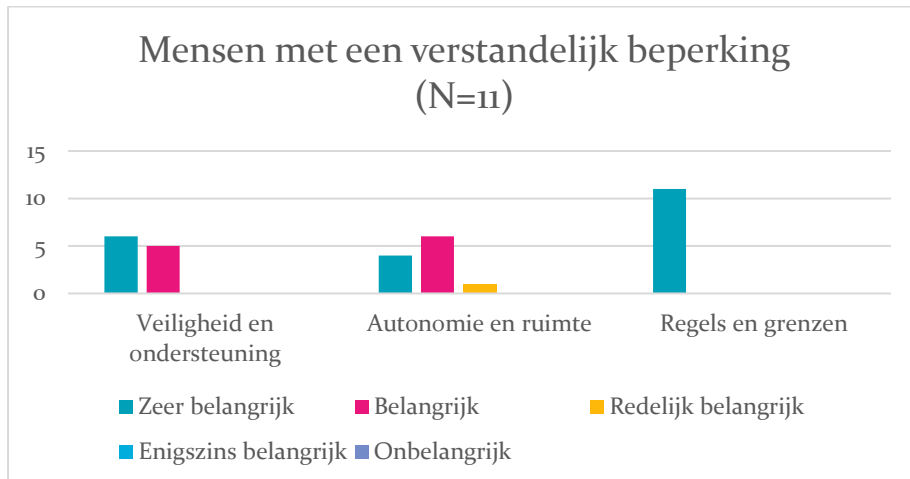
Respondent 3 gaf aan binnen de huidige dagbestedingsplekken een stuk continuïteit te missen: "Wij zien ook vaak een gebrek aan continuïteit van begeleiding waardoor de cliënt goed en zorgvuldig begeleid kan worden".

Hier werd door respondent 2 op aangevuld dat het voor de doelgroep belangrijk is dat er een concreet plan voor de begeleiding van de cliënt is: "Ik vind inderdaad ook dat iedere plek een concreet plan moet hebben van wat er in het werk van deze jongeren op een dagbestedingsplek verwacht kan worden, zodat overschatting ingeperkt wordt en de cliënt niet overvraagd wordt".

Daarnaast werd duidelijk dat het essentieel is dat de dagbestedingslocatie nauw in overleg is met de woonlocatie, om een concreet beeld van de cliënt te krijgen. Respondent 11 benoemde dit als volgt: "Ook lijkt er hierin weinig gecommuniceerd te worden met de woonplekken, waardoor er geen goed en concreet beeld van de cliënt is. Hierdoor wordt er dan niet goed aangesloten op de behoefte van de cliënt."

In het verlengde van de hiervoor benoemde behoeftes, werd de behoefte aan vast personeel genoemd. Respondent 6 omschreef de situatie uit de praktijk als volgt: "Wat wij bij een andere cliënt merken bij de dagbesteding is dat er veel wisseling is van hulpverleners, waardoor hij niet goed weet waar hij aan toe is en hij wordt daar heel wiebelig van en maakt daar ook misbruik van".

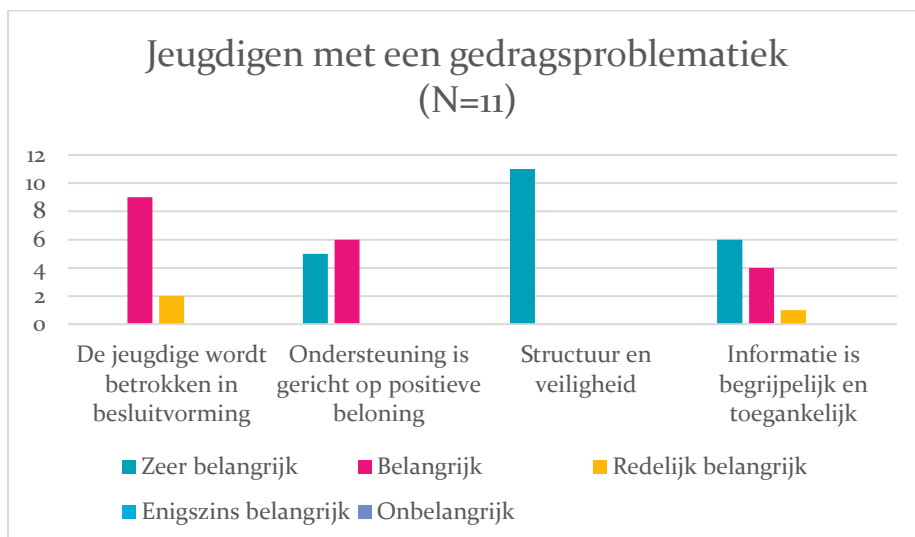
In figuur 7 zijn die scores die naar voren zijn gekomen uit de Likertschaal weergegeven.

Figuur 7: Likertschaal behoeftes van mensen met een licht verstandelijke beperking

In de Likertschaal zijn 3 behoeftes gescoord die uit het literatuuronderzoek naar voren zijn gekomen (zie bijlage 1 voor de volledige Likertschaal). Uit de Likertschaal kwam naar voren dat van de 11 zorgprofessionals, 6 respondenten de behoefte veiligheid en ondersteuning als zeer belangrijk zien en 5 respondenten als belangrijk. De behoefte autonomie en ruimte werd door 4 respondenten als zeer belangrijk gescoord, 6 respondenten gaven aan het belangrijk te vinden en 1 respondent gaf aan dit redelijk belangrijk te vinden. De behoefte regels en grenzen werd alle respondenten als zeer belangrijk gescoord.

In figuur 8 zijn de scores die naar voren zijn gekomen uit de Likertschaal weergegeven.

Figuur 8: Likertschaal behoeftes van mensen met een gedragsproblematiek

In de Likertschaal zijn 4 behoeftes gescoord die uit het literatuuronderzoek naar voren zijn gekomen (zie bijlage 1 voor de volledige Likertschaal). Uit de Likertschaal kwam naar voren dat van de 11 zorgprofessionals, 9 respondenten de behoefte jeugdige wordt betrokken in de besluitvorming als zeer belangrijk zien en 2 respondenten als belangrijk. De behoefte, structuur en veiligheid werd door alle

respondenten als zeer belangrijk gescoord. De vierde behoefte is informatie is begrijpelijk en toegankelijk, werd door 6 respondenten als zeer belangrijk gescoord, door 4 respondenten als belangrijk en door 1 respondent als redelijk belangrijk.

In tabel 8 staan de verschillende behoeftes bij de betreffende doelgroep weergegeven. De tabel geeft een beeld van de meest benoemde behoeftes en welke behoeftes tussen de verschillende doelgroepen overeenkomen.

Tabel 8: De belangrijkste behoeftes per doelgroep

Behoeftes	Mensen met een psychische stoornis	Mensen met dementie	Mensen met een LVB en/of een gedragsproblematiek
Deelname aan de maatschappij	4		
Individuele benadering	2	10	6
Kleinschaligheid	2		
Behoud van eigen identiteit		2	
Continuïteit			3
Concreet plan			3
Communicatie met de woonlocatie			3
Vast personeel			3

In totaal zijn er over de drie doelgroepen 8 behoeftes naar voren gekomen die als belangrijke behoeftes naar voren kwamen voor de ondersteuning van de verschillende doelgroepen. De behoefte individuele benadering is het vaakst benoemd en kwam in alle interviews naar voren. Dit blijkt dus voor iedere doelgroep van essentieel belang bij het bieden van passende ondersteuning.

3.2 Aanbod van zorgboerderijen

De tweede deelvraag van dit onderzoek luidt als volgt: "Wat is het aanbod van zorgboerderijen?".

Er zijn interviews afgenomen bij vier verschillende zorgboerderijen, binnen de provincie Gelderland. De vragen zijn opgesteld aan de hand van de behoeftes die uit het literatuuronderzoek en de focusgroep interviews naar voren zijn gekomen. Tijdens de interviews is er gekeken naar de behoeftes van zorgvragers en wat de zorgboerderijen aanbieden om hierop aan te sluiten (zie bijlagen 10 t/m 17 voor de transcripten en coderingen).

De respondenten hebben Likertschalen met alle zorgbehoeftes per doelgroep ingevuld. Hierbij is gescoord in hoeverre de medewerker/eigenaar zelf vindt met het dagbestedingsaanbod aan te sluiten op de betreffende behoefte. Vervolgens is aan de hand van verschillende interview vragen doorgevraagd op precieze inhoud van het aanbod.

Mensen met een psychische stoornis

Van de geïnterviewde zorgboerderijen, bieden er drie zorgboerderijen dagbesteding aan voor mensen met een psychische stoornis. Deze zorgboerderijen hebben de Likertschalen met daarin de behoeftes die uit de focusgroep interviews en het literatuuronderzoek zijn gekomen beantwoord, door te scoren in hoeverre het aanbod aansluit op de behoefte (zie bijlage 14).

Er zijn tien behoeftes gescoord. Bij zes van deze behoeftes werd er door de zorgboerderijen aangegeven hier volledig op aan te sluiten. Bij de overige vier behoeftes was er één zorgboerderij die het aanbod als goed scoorde (zie bijlage 14 voor de exacte scores). Aan de hand van de scores die de zorgboerderijen gegeven hebben, is er tijdens de interviews doorgevraagd op het aanbod van de zorgboerderijen bij de betreffende behoeftes.

Behoud van eigen identiteit:

Zorgboerderij B gaf aan dat de activiteiten altijd ingericht worden aan de hand van de interesses van de persoon. Hierbij werd er wat meer verteld over de specifieke werkzaamheden: "Bijvoorbeeld wanneer iemand altijd een boerenbedrijf heeft gehad en hier nog veel affiniteit mee heeft kan hij/zij het voer aanvegen bij de koeien. We hebben bijvoorbeeld ook een cliënt die heel goed met hout kan werken. Hij kan bij ons in de werkplaats aan de slag om van alles te maken".

Zorgboerderij C legde hierbij uit dat, doordat er een heel vrij programma is de cliënt zich kan ontplooien zoals hij/zij dat wil.

Zorgboerderij D gaf aan dat bij de intake al uitgebreid besproken wordt wat bij de persoon past, waardoor er met het aanbod goed op aangesloten kan worden.

Deelname aan de maatschappij:

Zorgboerderij B gaf hierbij aan dat iedere cliënt door middel van verschillende werkzaamheden wordt gestimuleerd om naar mogelijkheid weer mee te doen aan de maatschappij. Er werd hierbij een voorbeeld benoemd: "We proberen dit waar mogelijk bij alle cliënten te stimuleren. We hebben 1 cliënt die een soort taxichauffeur is voor bijvoorbeeld kleine boodschappen. En op deze manier proberen we hem te

stimuleren weer langzaamaan mee te doen aan dingen binnen de maatschappij". Zorgboerderij C ondersteunt cliënten waar mogelijk bij het her-integreren in de maatschappij. Dit gebeurt op verschillende manieren die passend zijn bij de betreffende cliënt. "We proberen de cliënten waar we zien dat er mogelijkheden zijn om verder te groeien te stimuleren om bijvoorbeeld weer met een opleiding te starten en we hebben bijvoorbeeld contacten met de bakkerij uit het dorp, daar gaan 2 cliënten nu 2 keer in de week helpen en de bedoeling is dat ze daar uiteindelijk misschien door kunnen groeien naar betaald werk. Dus waar mogelijk proberen we wel echt te ondersteunen bij het re-integreren in de maatschappij". Zorgboerderij D doet dit door een veilige omgeving voor de cliënt te creëren en cliënten te stimuleren om (op eigen tempo) stapjes terug te doen richting de maatschappij.

Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast:

Zorgboerderij B gaf aan hier goed op aan te kunnen sluiten door veel contact te onderhouden familie van de cliënt en minimaal één keer in het half jaar met de cliënt te evalueren.

Zorgboerderij C biedt veel vrijheid in het dagbestedingsprogramma en de begeleiding wordt daarbij op ieder individu afgestemd.

Zorgboerderij D legde hierbij uit: "De activiteiten zijn heel variërend. Cliënten kunnen doen wat ze willen en we proberen hierbij vooral de mogelijkheden te stimuleren. Bij de intake stellen we al doelen op en wordt er een intake lijst ingevuld. Daarnaast worden er 2 keer per jaar evaluatie lijsten ingevuld met wanneer het mogelijk is de cliënt en anders met de familie".

Kleinschaligheid:

Zorgboerderij B geeft aan kleinschalig te zijn, doordat er altijd vaste personeelsleden aanwezig zijn en maximaal 15 cliënten per dag.

Zorgboerderij C heeft een kleine groep cliënten, een kleinschalig team zorgprofessionals en de eigenaren zijn altijd aanwezig.

Zorgboerderij D heeft maximaal 15 cliënten per dag en een beperkt aantal medewerkers in dienst.

Structuur:

Zorgboerderij B biedt een vaste dag structuur en weinig personeelsleden, waardoor er weinig wisseling van personeel is.

Zorgboerderij C volgt iedere dag een vaste dag structuur en er zijn weinig personeelsleden in dienst waardoor er weinig wisseling is. Daarnaast wordt er voor de cliënten die er behoefte aan hebben een programma op papier gemaakt.

Zorgboerderij D maakt ook gebruik van een vaste dag structuur en er is vast personeel in dienst, waardoor er vaak dezelfde gezichten aanwezig zijn.

Overzichtelijkheid:

Zorgboerderij B gaf aan hierop aan te sluiten doordat de zorgboerderij een overzichtelijke omgeving is, de dagen vrijwel elke dag hetzelfde zijn en er weinig wisseling van personeel is.

Zorgboerderij C biedt ook een overzichtelijk omgeving met vaste werknemers en vaste werkzaamheden. De respondent legt hier verder over uit: "Ons paarden bedrijf/boerderij is niet zo groot waardoor het qua ruimte overzichtelijk blijft. Daarbij is er altijd één van de vaste werknemers aanwezig om te ondersteunen bij de

werkzaamheden. Doordat er een aantal dingen zijn die iedere dag moeten gebeuren bij de paarden, merken we dat ook de werkzaamheden voor de cliënten steeds overzichtelijker worden naar mate ze hier langer zijn, ze weten dan wat ze kunnen verwachten en dat geeft rust”.

Zorgboerderij D heeft een kleinschalige locatie met een klein team vast personeel.

Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie:

Zorgboerderij B gaf hierbij aan: “De communicatie is zeer laagdrempelig, doordat wij als eigenaren zelf ook altijd aanwezig zijn op de boerderij is het voor de cliënten gemakkelijk om ons even aan te spreken en dingen te overleggen of aan te geven”.

Zorgboerderij C gaf aan veel persoonlijk contact te hebben met de cliënten, doordat de eigenaren altijd aanwezig zijn.

Zorgboerderij D gaf aan dat er een snelle en laagdrempelige communicatie is, doordat de eigenaren altijd aanwezig zijn.

De kwaliteit van leven staat centraal:

Zorgboerderij B biedt veel ruimte om zelf te ontdekken en aan te geven wat hij/zij leuk en fijn vindt om te doen.

Zorgboerderij C gaf aan dat er geprobeerd wordt om een programma aan te bieden dat aangepast is op het vermogen van de individuele cliënt.

Zorgboerderij D past het aanbod aan op de mogelijkheden van de cliënt.

De cliënt staat ten allen tijden centraal:

Zorgboerderij B heeft veel contact met de familie, dit gebeurt door telefonisch contact of via schriften waarin geschreven wordt en die mee naar huis gegeven worden.

Zorgboerderij C laat cliënten een proefperiode mee draaien, waarbij er een beeld van de cliënt gevormd wordt en daarnaast vindt er regelmatig overleg plaats met de naasten betrokkenen.

Zorgboerderij D heeft een uitgebreide intake, waarin geprobeerd wordt een uitgebreid beeld van de cliënt te vormen. Hiermee wordt geprobeerd een passend aanbod te vormen. Daarnaast is er veel contact met de naasten/ betrokkenen van de cliënt.

Mensen met dementie

Van de geïnterviewde zorgboerderijen, bieden er drie zorgboerderijen dagbesteding aan voor mensen met dementie. De Likertschalen met de behoeftes van de doelgroep en de bijbehorende scores van de zorgboerderijen zijn terug te vinden in bijlage 14.

Er zijn 12 behoeftes gescoord. Bij vier van deze behoeftes werd er door de zorgboerderijen aangegeven hier volledig op aan te sluiten. Bij de overige behoeftes werd er niet lager als een score “goed” aangegeven (zie bijlage 14 voor de exacte scores). Aan de hand van de scores die de zorgboerderij gegeven hebben, is er tijdens de interviews doorgevraagd op het aanbod van de zorgboerderijen bij de betreffende behoeftes.

Aansluiten bij het individu:

Zorgboerderij A legde uit hierbij gebruik te maken van een interesse interview.

“Hierbij wordt door middel van 1 op 1 vragen een beeld gecreëerd van de interesses en de behoeftes van de cliënt”

Zorgboerderij B legde uit hier volledig op aan te kunnen sluiten, doordat er gebruik wordt gemaakt van een uitgebreide intake. "Doordat er een uitgebreide intake wordt gedaan is er al een duidelijk beeld van wat passend is bij de cliënt. Hier proberen we dan zo goed mogelijk op aan te sluiten en daarnaast kunnen we doordat we met een klein team zijn heel snel inspelen op behoeftes".

Zorgboerderij D gaf aan dat door goed te observeren en nauw contact te onderhouden met de familie, er een goed beeld gevormd kan worden van de cliënt.

Behoud van eigen identiteit:

Zorgboerderij A probeert een concreet beeld van de cliënt te creëren door middel van informatie vanuit de familie. "Er wordt bij binnenkomst van de cliënt al geprobeerd om een concreet beeld te creëren door informatie te verkrijgen vanuit de familie. Hierbij wordt geprobeerd om in beeld te brengen welke interesses de cliënt heeft en wordt gekeken hoe hier in het dagbestedingsprogramma het beste op ingespeeld kan worden".

Zorgboerderij B kijkt naar de geschiedenis van de cliënt. "Er wordt zoveel mogelijk ingespeeld op de wensen van de cliënt. Door goed naar de geschiedenis van de cliënt te kijken proberen we in te spelen op de dingen die de cliënt vroeger heeft gedaan en leuk vindt".

Zorgboerderij D legde uit zo goed mogelijk te kijken naar hoe de cliënt is en dan te kijken welke activiteiten passend zijn.

Individuele benadering:

Zorgboerderij A legde uit hierop aan te sluiten door te onderzoeken en te ontdekken wat bij de cliënt past. "Ik zeg altijd dat iedere cliënt een eigen recept heeft en zich binnen een eigen fase bevindt, dus je moet je daar wel op aanpassen. En dit wordt met name gedaan door te onderzoeken en te ontdekken wat bij de individuele cliënt passend is".

Zorgboerderij B gaf aan door de kleinschaligheid veel persoonlijke aandacht en individuele benadering te kunnen bieden.

Zorgboerderij D biedt individuele benadering, door echt naar de persoon te kijken en door het kleinschalige aanbod is er veel ruimte voor individuele aandacht.

Professionele hulp:

Zorgboerderij A gaf hierbij aan: "De dagbehandeling voor de mensen met dementie is heel specifiek, hiervoor zijn dan ook verschillende specialisten aanwezig. Zoals een arts en fysiotherapeut. Op de groep met mensen met een verstandelijke beperking hebben de meeste personeelsleden een mbo-opleiding voor activiteitenbegeleidster gedaan en ik heb zelf hbo-jeugd hulp en dienstverlening gestudeerd".

Zorgboerderij B heeft 3 vaste personeelsleden in dienst. Deze personeelsleden zijn in het bezit van een hbo-opleiding SPH, mbo-niveau 4 verpleegkundige, mbo-niveau 4 activiteitenbegeleidster. De eigenaren zijn in het bezit van een SPW-niveau 4 diploma en een mbo-niveau 4 verpleegkundige diploma.

Zorgboerderij D gaf aan "Ik heb zelf een mbo-verpleegkundige opleiding gedaan. 2 personeelsleden hebben een mbo-diploma activiteitenbegeleider. En de andere 2 zijn als verpleegkundige geschoold".

Structuur en regelmaat:

Zorgboerderij A biedt een vaste dag structuur en een beperkt aantal wisselingen van personeel.

Zorgboerderij B legde hierbij uit: "Er is een vaste dag structuur die we elke dag volgen, dit zorgt voor regelmaat in de dag, waardoor de cliënten weten waar ze aan toe zijn. Daarnaast zijn we met een vast team, waardoor er weinig wisseling is en waardoor we in de begeleiding veel structuur kunnen bieden".

Zorgboerderij D biedt dit aan door: "Een vaste structuur in de dag, die iedere dag hetzelfde is. Lijst waarop het programma staat vermeldt of werken we met picto's zodat de structuur zichtbaar en begrijpelijk is".

Vast aanspreekpunt:

Zorgboerderij A heeft vaste activiteitenbegeleiders in dienst. "De activiteitenbegeleider is het vaste aanspreekpunt. Er is een team van 6 medewerkers, dit zijn altijd dezelfde personen waardoor het laagdrempelig is om hun aan te spreken".

Zorgboerderij B biedt een vast aanspreekpunt, doordat de eigenaren en vaste personeel altijd aanwezig zijn.

Zorgboerderij D biedt ook een vast aanspreekpunt doordat de eigenaren en het vaste personeel altijd aanwezig zijn.

Verschillende doelgroepen:

Zorgboerderij A biedt dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met dementie.

Zorgboerderij B biedt dagbesteding voor mensen met een psychische stoornis en mensen met dementie. "Er is bewust voor deze mix van doelgroepen gekozen omdat we zien dat de cliënten van de verschillende doelgroepen elkaar heel goed aanvullen en stimuleren in de activiteiten en omgang".

Zorgboerderij D biedt dagbesteding voor "mensen met NAH (niet aangeboren hersenletsel), dementie en/of een psychische problematiek. En in het weekend jongeren met autisme en/of een verstandelijke beperking en een gedragsproblematiek. We ervaren dat deze doelgroepen elkaar heel goed aanvullen en elkaar op een positieve manier stimuleren".

Aandacht en liefde:

Zorgboerderij A probeert met name goed te monitoren hoe het met de individuele cliënt gaat en wat hij/zij precies nodig heeft. "Doordat we met een klein team zijn kan dit snel gesignaleerd worden en kunnen we snel sturen op aanpassing van onze werkwijze en aanbod".

Zorgboerderij B vertelt hierover "dit wordt bijvoorbeeld gedaan doordat we met een vast team zijn, waardoor we altijd nauw betrokken zijn bij wat er speelt bij de cliënt en hier proberen we dan zo snel en goed mogelijk op in te spelen en steun bij te bieden".

Zorgboerderij D probeert een warme en toegankelijke sfeer te creëren, waarin cliënten zich fijn en geborgen voelen.

Begrip, troost en steun:

Zorgboerderij A biedt zorg aangepast op het individu en door middel van veel persoonlijke aandacht wordt er geprobeerd zo goed mogelijk op de cliënt in te spelen.

Zorgboerderij B probeert hier zo veel mogelijk op in te spelen door veel persoonlijke aandacht te bieden.

Zorgboerderij D biedt een vertrouwde en fijne omgeving met veel persoonlijke begeleiding.

Veiligheid en vertrouwdeheid:

Zorgboerderij A gaf hierbij het volgende aan: "de zorgboerderij is kleinschalig ingericht, er zijn vaste gezichten aanwezig en de dag structuur is vrijwel elke dag hetzelfde. We merken dat dit bij onze cliënten zorgt voor rust en een gevoel van vertrouwdeheid en veiligheid".

Zorgboerderij B creëert dit door middel van een passende inrichting. "Omdat we veel werken met de doelgroep mensen met dementie is ervoor gekozen om bij de inrichting van de activiteitenruimte ook veel herkenbare dingen terug te laten komen die voor oudere mensen als herkenbaar voelen. Zo proberen we een vertrouwde omgeving te creëren, daarnaast wordt er veiligheid geboden doordat er altijd vaste mensen aanwezig zijn".

Zorgboerderij D gaf aan dat er door de kleinschalige inrichting met veel vaste gezichten een veilige en vertrouwde omgeving ontstaat voor de cliënten.

Ruimte om te participeren:

Zorgboerderij A biedt dit voor mensen met dementie op kleine schaal aan. Dit gebeurt bijvoorbeeld door mee te koken. Dit gebeurt door iedereen op eigen niveau.

Zorgboerderij B probeert zoveel mogelijk te kijken naar de mogelijkheden van de individuele cliënt en de activiteiten hierop aan te passen.

Zorgboerderij D gaf hierbij aan: "Dit wordt waar mogelijk aangemoedigd, maar in het geval van dementie zien we dat het vooral gaat om het behoud van wat ze hebben, doordat het steeds verder achteruit gaat".

Mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB

Van de geïnterviewde zorgboerderijen, bieden er drie zorgboerderijen dagbesteding aan voor mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB. De Likertschalen met de behoeftes van de doelgroep en de bijbehorende scores van de zorgboerderijen zijn terug te vinden in bijlage 14.

Er zijn 16 behoeftes gescoord. Drie behoeftes zijn echter door twee van de zorgboerderijen ingevuld, omdat zorgboerderij A geen dagbesteding voor jeugdigen aanbiedt. Bij tien van deze behoeftes werd er door de zorgboerderijen aangegeven hier volledig op aan te sluiten. Bij vijf behoeftes werd er een score "goed" aangegeven en bij één behoefte werd er een voldoende gescoord (zie bijlage 14 voor de exacte scores). Aan de hand van de scores die de zorgboerderij gegeven hebben, is er tijdens de interviews doorgevraagd op het aanbod van de zorgboerderijen bij de betreffende behoeftes.

Continuïteit:

Zorgboerderij A biedt een vaste dag structuur, een beperkt aantal wisseling van personeel en een lijst met de planning en de personeelsindeling.

Zorgboerderij C vertelde hierbij het volgende: "de vaste dag structuur is altijd hetzelfde, maar de activiteiten worden per dag ingevuld op wat er moet gebeuren. Qua inzet van personeel is er wel veel continuïteit doordat we er zelf altijd zijn en we maar een klein team aan personeel hebben".

Zorgboerderij D heeft een vast team personeel en er wordt elke dag een vaste dag structuur gevolgd.

Concreet plan:

Zorgboerderij A werkt met een ondersteuningsplan worden met de cliënt en ouders/verzorgers doelen opgesteld.

Zorgboerderij C legde hierbij uit: "we stellen altijd een plan met doelen op voor alle cliënten. Vanuit de overkoepelende organisatie is er een systeem waarin we in overleg met de cliënt concrete doelen op kunnen stellen. Dit plan wordt altijd jaarlijks geëvalueerd met de cliënt, om het up to date te houden".

Zorgboerderij D stelt altijd een begeleidingsplan op, wat om het half jaar geëvalueerd en bijgesteld wordt.

Combinatie van school met een dagbestedingsplek:

Zorgboerderij A biedt dagbesteding voor stagiaires vanuit het speciaal onderwijs.

Deze stagiaires lopen één of twee dagen in de week mee in het dagbestedingsprogramma en gaan de andere dagen naar school.

Zorgboerderij C biedt een dagbestedingsplek voor jongeren van het speciaal onderwijs. "We werken samen met het speciaal onderwijs. Jongeren van deze school komen vaak bij ons om een aantal dagen in de week stage te lopen en blijven veelal zodra ze 18 zijn ook bij ons voor dagbesteding".

Zorgboerderij D biedt geen specifiek aanbod in combinatie met school, maar wel weekend opvang voor jongeren onder de 18 jaar.

Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar:

Zorgboerderij A en zorgboerderij C bieden een dagbestedingsplek voor jongeren van het speciaal onderwijs.

Zorgboerderij D biedt in het weekend dagbesteding voor kinderen onder de 18 jaar.

"In het weekend komen er kinderen naar de zorgboerderij met autisme in combinatie met een licht verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek".

Goed ingerichte intake:

Zorgboerderij A past de intake aan op het individu. "De inrichting van de intake is heel verschillend per cliënt. Dit wordt ook weer echt aangepast op het individu.

Meestal wordt deze intake door de manager ingericht. Er wordt veel gecommuniceerd met bijvoorbeeld school en de ouders/verzorgers van de cliënt. Met de informatie die we vanuit de mensen kunnen verkrijgen, proberen we een zo goed mogelijk beeld van de cliënt te vormen".

Zorgboerderij C laat mensen een aantal keer meedraaien, om te kijken of de cliënt op de zorgboerderij past. "Ik vind een intake bij ons nooit zo passend, omdat wij er eigenlijk voor staan om iedereen een fijne plek aan te bieden. Daarom kiezen wij er meestal voor om mensen mee te laten draaien en zelf te ervaren hoe de cliënt is. En doordat we er zelf altijd zijn, zitten we hier ook heel dichtbij".

Zorgboerderij D heeft een uitgebreide intake met de cliënt en familie/betrokkenen. Hierin worden doelen besproken en een intakelijst ingevuld, zodat de behoeftes en verwachtingen duidelijk zijn.

Individuele benadering:

Zorgboerderij A gaf aan dat de behoeftes van de cliënt nauwkeurig gemonitord kunnen worden door de betrokkenheid vanuit een klein team personeel.

Zorgboerderij C past het aanbod en de werkwijze zoveel mogelijk aan op de persoon.

Zorgboerderij D past het aanbod aan op de persoon. "Er wordt echt gekeken naar wat bij de persoon past en we zijn eigenlijk heel flexibel in ons programma. We kunnen vrijwel voor ieder wat wils aanbieden".

Omgang met dieren:

Zorgboerderij A zet dieren in onder zorgvuldige begeleiding met het oog op de wens van de cliënt en het dierenwelzijn. "De dieren worden veel ingezet. Het is afhankelijk van de ervaring en het gedrag van de cliënt. Dit gebeurt altijd onder zorgvuldige begeleiding. Er wordt hierbij echt naar de vraag van de cliënt gekeken en in hoeverre we met deze cliënt ook nog het dierenwelzijn kunnen waarborgen".

Zorgboerderij C gaf aan dat hier eigenlijk het volledige aanbod uit bestaat. "We hebben een sport stal met IJslandse paarden en de cliënten helpen mee met de verzorging en mogen zo nu en dan ook rijden op de paarden".

Zorgboerderij D vertelde hierbij dat er afhankelijk van de vraag en de interesse van de cliënt geholpen kan worden met de verzorging van de dieren.

Juiste samenstelling van de groep:

Zorgboerderij A probeert zo vroeg mogelijk vast te stellen of de cliënt passend is op de zorgboerderij. "Er wordt altijd gekeken of de persoon die op intake komt, past binnen de visie van de zorgboerderij en of het passend is binnen de huidige groep. Niet alle problematieken zijn bij ons mogelijk. En we proberen dit zo vroeg mogelijk al zo concreet mogelijk in beeld te krijgen om een stabiele groepsdynamiek te behouden".

Zorgboerderij C laat nieuwe cliënten altijd eerst proefdraaien, waarbij dan bekeken wordt of de cliënt passend is op de zorgboerderij.

Zorgboerderij D probeert door middel van eerdere dossiers en de intake een zo goed mogelijk beeld te krijgen over of de cliënt passend is op de zorgboerderij. "Er wordt altijd al bij de intake gekeken of de persoon passend kan zijn binnen de huidige groepssamenstelling. Dit schatten we in aan de hand van eerdere dossiers, informatie vanuit de betrokkenen en de algemene eerste indruk die wij krijgen van de cliënt tijdens de intake".

Vast personeel:

Zorgboerderij A heeft zes vaste personeelsleden in dienst.

Zorgboerderij C heeft vier vaste werknemers in dienst en de eigenaren zijn zelf altijd aanwezig.

Zorgboerderij D heeft vier mensen in dienst en de eigenaren zijn zelf altijd aanwezig.

Structuur en veiligheid:

Zorgboerderij A probeert laag in te steken, om te voorkomen dat de cliënt overschat wordt. Er is een gestructureerd dag programma en een klein team van zorgprofessionals aanwezig.

Zorgboerderij C biedt kleinschaligheid. "Doordat we kleinschalig en persoonlijk ingericht zijn, proberen we cliënten een zo veilig mogelijk gevoel te geven en bij ieders individuele vraag passende structuur binnen het aanbod aan te bieden".

Zorgboerderij D biedt een vaste dag structuur en vast personeel wat voor veiligheid en structuur zorgt.

Autonomie en ruimte:

Zorgboerderij A zet een werkzaamhedenlijst in om de behoefte autonomie en ruimte te stimuleren. "Er is een werkzaamheden lijst opgesteld, waarin cliënten zelf aan kunnen geven welke werkzaamheden ze leuk vinden of minder leuk vinden of bijvoorbeeld graag nog willen leren. Dit is bedoeld om de cliënt zoveel mogelijk de ruimte te geven en te stimuleren om te doen wat de cliënt interesseert".

Zorgboerderij C biedt veel begeleiding bij het groeien, ontdekken en ontwikkelen van nieuwe vaardigheden. "Onze activiteiten zijn heel erg gericht op zelf ontdekken en ervaren en hierdoor kunnen groeien. Wanneer een cliënt binnenkomt wordt er laagdrempelig gestart en proberen we samen met de cliënt te gaan ontdekken wat diegene wil leren en te stimuleren op welke vaardigheden de cliënt verder kan ontwikkelen".

Zorgboerderij D gaf aan dat er door de vrijheid en ruimte op de boerderij, veel ruimte is voor de cliënten om zelf te ontdekken en te ontwikkelen.

Regels en grenzen:

Zorgboerderij A heeft huisregels opgesteld met onder anderen telefoonregels en algemene gedragsregels.

Zorgboerderij C heeft respect voor elkaar en de dieren als hoofdregel. "We hebben niet echt een vaste lijst met regels. Maar er is één hele belangrijke regel binnen onze zorgboerderij en dat is dat er met respect met elkaar en de dieren omgegaan wordt en dit is eigenlijk voor alle cliënten ook heel duidelijk".

Zorgboerderij D heeft als belangrijke criteria gesteld dat agressie en weglloopgedrag niet acceptabel is op de zorgboerderij. "We hebben een aantal huisregels/criteria die we aanhouden zodat het voor ons als zorgboerderij ook haalbaar blijft in de begeleiding die we bieden. We hebben bijvoorbeeld vastgesteld dat een cliënt die weg gaat lopen en/of agressie vertoont niet meer passend is binnen wat wij aanbieden, doordat wij geen gesloten plek zijn, kunnen we een cliënt die wegloopt geen veiligheid meer garanderen. Daarnaast willen we een veilige plek zijn voor alle cliënten en is agressie dus iets wat we niet op onze zorgboerderij willen zien".

De jeugdige wordt betrokken in de besluitvorming:

Zorgboerderij C biedt veel vrijheid en ruimte voor de cliënt, maar wel met de nodige grenzen.

Zorgboerderij D betreft de cliënt in de besluitvorming, mits het binnen de visie en regels van de zorgboerderij past.

Ondersteuning is gericht op positieve beloning:

Zorgboerderij C probeert met name te kijken naar de mogelijkheden. “We proberen heel erg te kijken naar mogelijkheden en fouten maken mag bij ons altijd en we proberen juist de positieve dingen heel erg naar voren te laten komen en te benoemen”.

Zorgboerderij D stimuleert zoveel mogelijk de positieve dingen en de ondersteuning wordt aangepast op de behoeftes van de cliënt.

Informatie is begrijpelijk en toegankelijk:

Zorgboerderij C past de informatie aan op de persoon. “We passen eigenlijk alle informatie aan op de persoon, wanneer we zien dat iemand het niet snapt of dat er bijvoorbeeld picto’s nodig zijn om het begrijpelijk te maken zetten we dit in”.

Zorgboerderij D past de manier van informatie overbrengen aan op de individuele cliënt.

Hoofdstuk 4: Discussie

De doelstelling van dit onderzoek is om te kijken in hoeverre zorgboerderijen aansluiten op de behoeftes van zorgvragers. In het onderzoek is gekeken naar welke behoeftes zorgvragers hebben op het gebied van ondersteuning bij een dagbestedingslocatie. Vervolgens is er onderzocht of zorgboerderijen met het aanbod aansluiten op de onderzochte behoeftes. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van twee deelvragen.

Deelvraag 1: Wat is de behoefte van zorgvragers, met betrekking tot dagbesteding op een zorgboerderij?

Deze deelvraag is beantwoord door middel van twee focusgroep interviews, de focusgroepen bestonden uit verschillende zorgprofessionals die werken met de doelgroepen passend bij het onderzoek. In hoofdstuk 1 zijn vanuit literatuuronderzoek per doelgroep al verschillende uitgangspunten voor het verlenen van zorg naar voren gekomen. Tijdens de focusgroep interviews hebben de zorgprofessionals hun kijk hierop kunnen geven door de Likertschalen met de uitgangspunten te scoren op belangrijkheid. Hierbij werd bij 5 van deze behoeftes door 1 respondent een score van redelijk belangrijk gegeven, de rest van de behoeftes kreeg een score belangrijk of zeer belangrijk. Ook hebben de respondenten tijdens het interview per doelgroep verschillende behoeftes benoemd die vanuit de praktijk gesignaleerd worden. De focusgroep interviews verliepen gestructureerd en konden later aan de hand van videomateriaal geanalyseerd worden, de resultaten uit deze interviews zijn getranscribeerd en gecodeerd. Vanuit het coderen zijn er per doelgroep hoofdcategorieën van behoeftes naar voren gekomen. In totaal zijn dit 24 behoeftes, waarbij de behoefte individuele benadering het meest benoemd werd en naar voren kwam bij alle vier de doelgroepen. De resultaten uit dit onderzoek en de uitgangspunten die naar voren zijn gekomen in eerder onderzoek liggen op één lijn met elkaar. Wanneer dit naast elkaar gelegd wordt, is te zien dat de uitgangspunten algemener geformuleerd zijn en de behoeftes uit dit onderzoek specifieker zijn, maar wel onder de uitgangspunten geschaard zouden kunnen worden. Bij de doelgroep dementie kwam bijvoorbeeld als uitgangspunt, behoefte aan sociale inclusie en erbij horen naar voren en vanuit de interviews werd de behoefte gezelschap benoemd. Bij de doelgroep mensen met een psychische stoornis kwam het uitgangspunt zorg is op maat aangepast naar voren en in de interviews werd de behoefte individuele benadering als zeer belangrijk benoemd. Dit is ook al vanuit eerder literatuuronderzoek (beschreven in hoofdstuk 1) naar voren gekomen. Waarin werd beschreven dat het bieden van zorg voor verschillende doelgroepen, vraagt om een specifiek en op het individu aangepast aanbod (Elings, M., & Joop, W. 2013).

Bij het inzetten van focusgroep interviews als onderzoeksmethode, bestaat het risico dat de respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven, waardoor er eenzijdige resultaten naar voren kunnen komen (Swaen, B. 2013). Bij dit onderzoek werden meerdere keren door verschillende respondenten dezelfde behoeftes benoemd, hierbij is het lastig na te trekken of de verschillende respondenten een behoefte met dezelfde betekenis definiëren. Waar mogelijk is dit ondersteund met een bron, passend bij de definitie van de behoefte, maar dit blijft moeilijk concreet te maken. Daarnaast kon een behoefte meerdere keren door éénzelfde respondent benoemd

worden, waardoor de telling van de behoeftes discutabel is. Er kan dan niet per definitie gesteld worden, dat wanneer een behoefte vaak benoemd is alle respondenten dit ook als belangrijk bevonden voor de doelgroep. Ook is ervoor gekozen om de doelgroepen mensen met een gedragsproblematiek en mensen met een LVB samen te voegen, omdat de respondenten met beide doelgroepen werken en in de meeste gevallen de problematieken licht verstandelijke beperking en een gedragsproblematiek samenvallen.

Deelvraag 2: Wat is het aanbod van zorgboerderijen?

Dit is onderzocht door het afnemen van interviews bij vier verschillende zorgboerderijen. De zorgboerderijen hebben aan de hand van Likertschalen gescoord in hoeverre het aanbod aansluit op de uitgangspunten die naar voren zijn gekomen uit eerder onderzoek (beschreven in hoofdstuk 1) en de behoeftes die naar voren zijn gekomen vanuit de focusgroep interviews. Er werd niet lager gescoord dan een voldoende. Uit eerdere onderzoeken (beschreven in hoofdstuk 1), kwamen al verschillende kernkwaliteiten van zorgboerderijen naar voren. Hierin werd onder anderen beschreven dat binnen een zorgboerderij de nadruk ligt op individuele ontwikkeling en integratie binnen de samenleving (Elings, M., & Koffijberg, M. 2011). De kernkwaliteiten die een aanvulling zijn op de reguliere zorg luiden als volgt: de houding en betrokkenheid van de boer en begeleiders, zinvolle en diverse werkzaamheden, informele niet- zorg context, sociale gemeenschap en een groene omgeving (Hassink, J., A. van Dijk & D. Klein Bramel 2011). Daarnaast werden zorgboerderijen vanuit de literatuur beschreven als een plek waar een huiselijk sfeer geboden wordt en cliënten de rust van de natuur kunnen ervaren. Er wordt autonomie en ruimte geboden voor persoonlijke groei en autonomie van iedere individuele cliënt (Hemingway, A., Ellis-Hill, C., & Norton, E. 2016). Deze omschrijvingen sluiten aan op de scores uit de Likertschalen van de geïnterviewde zorgboerderijen.

Naast het invullen van de Likertschalen is er per behoefte gevraagd naar een toelichting van de score en uitleg over het aanbod passend bij de behoeftes. Dit lag ook op één lijn met de omschrijvingen vanuit eerder literatuuronderzoek. Hieruit kwam naar voren dat de zorgboerderijen zich richten op het bieden van zorg aangepast op het individu. Hierbij werden verschillende voorbeelden benoemd van manieren waarop dit vormgegeven is, wat duidelijk naar voren kwam bij alle behoeftes was dat door de kleinschaligheid en een klein team met vast personeel snel gesignaleerd kan worden welke behoeftes een cliënt heeft en dat zorgboerderijen het aanbod daarop aanpassen.

De onderzoeksmethode die uitgewerkt was voor het beantwoorden van de deelvraag, is niet volledig uitgevoerd. Door onvoorziene omstandigheden, waarbij gehouden moest worden aan de corona maatregelen, was het niet meer mogelijk om de interviews op locatie af te nemen. Hierdoor kon er niet geobserveerd worden. Er is daardoor enkel naar voren gekomen wat de zorgboerderij benoemd en er is niet geanalyseerd of dit in werkelijkheid ook zo ingericht is. De zorgboerderijen gaven bij alle behoeftes aan hierop aan te sluiten met het aanbod. Dit antwoord komt dus voort uit de mening van de zorgboerderij, maar is in dit onderzoek niet objectief bekeken doordat er niet geobserveerd is. Bij de interview vragen bestond het risico dat de behoeftes verschillend geïnterpreteerd werden. Er is geprobeerd deze kans in te

perken door gebruik te maken van een semigestructureerd interview waarbij doorgevraagd kon worden op de antwoorden. De behoeftes konden moeilijk ondersteunt worden met bronnen, waardoor het niet als volledig objectief gezien kan worden.

Daarnaast zijn er nog een aantal punten met betrekking tot de keuze van de zorgboerderijen discutabel. Er is een beperkt aantal zorgboerderijen geïnterviewd, het zijn enkel kleinschalig ingerichte zorgboerderijen en bevinden zich allen in de provincie Gelderland. Het onderzoek is gericht op het aanbod dat deze zorgboerderijen bieden en er wordt geen volledig antwoord gegeven op de vraag in hoeverre alle zorgboerderijen in Nederland aansluiten op de behoeftes van de zorgvragers. Hierdoor is het resultaat niet generaliseerbaar, waardoor de externe validiteit van het onderzoek laag is. De resultaten gaan dus niet op voor personen, situaties, organisaties, gevallen en verschijnselen die in het onderzoek niet onderzocht zijn (Smaling, A. 2016). Ook de reikwijdte van de resultaten is hierdoor beperkt.

Hoofdstuk 5: Conclusie en aanbevelingen

Door de groei van zorgboerderijen en de ontwikkeling van een keurmerk heeft er veel verbetering plaats gevonden, ten aanzien van het aanbod en de kwaliteit van de dienstverlening van zorgboerderijen. Dit heeft geleid tot veel onderzoek naar effecten van zorglandbouw en de kwaliteit is veelvuldig onderzocht.

Echter wordt er in de meeste onderzoeken beredeneerd vanuit de kant van de onderneming en niet vanuit het oogpunt van de zorgvrager. Om als zorgboerderij onderscheidend te blijven in het steeds grotere aanbod aan zorgboerderijen, is het van belang te kijken waar zorgvragers en cliëntenorganisaties behoefte aan hebben (Migchels, G. et al. 2014).

Het doel van dit onderzoek is om in beeld te brengen in hoeverre zorgboerderijen met het aanbod, aansluiten op de behoeftes van zorgvragers. Dit is aan de hand van 2 deelvragen onderzocht.

Deelvraag 1, richt zich op de behoeftes van de zorgvragers. Door middel van focusgroep interviews met verschillende zorgprofessionals die nauw samen werken met de doelgroepen, zijn er 24 behoeftes naar voren gekomen die gesignaleerd zijn vanuit de praktijk. Hiervan zijn de volgende 8 behoeftes het meest benoemd: deelname aan de maatschappij, individuele benadering, kleinschaligheid, behoud van eigen identiteit, continuïteit, concreet plan, communicatie met de woonlocatie en vast personeel. De behoefte individuele benadering kwam bij alle vier de doelgroepen naar voren, de andere behoeftes waren per doelgroep verschillend.

Deelvraag 2, is gericht op het aanbod van zorgboerderijen. Deze deelvraag is beantwoord doormiddel van interviews bij 4 zorgboerderijen. De zorgboerderijen hebben het aanbod gescoord via Likertschalen en omschreven middels de interviewvragen. De behoeftes zijn per doelgroep verschillend, hier is in de interviews rekening mee gehouden door per doelgroep andere vragen op te stellen, gericht op de behoeftes passend bij de betreffende doelgroep. Bij de Likertschalen werd niet lager gescoord dan een voldoende. Er kwam naar voren dat de zorgboerderijen zich richten op het bieden van zorg aangepast op het individu. Daarnaast kwam duidelijk naar voren dat door de kleinschaligheid en een klein team met vast personeel snel gesignaleerd kan worden welke behoeftes een cliënt heeft en dat de zorgboerderijen het aanbod daarop aanpassen.

Door middel van de twee deelvragen, kan er een antwoord geformuleerd worden op de hoofdvraag, "in hoeverre sluiten zorgboerderijen aan op de behoeftes van de zorgvragers". De zorgboerderijen die geïnterviewd zijn in dit onderzoek lijken met het aanbod aan te sluiten op de behoeftes die naar voren zijn gekomen uit literatuuronderzoek en de focusgroep interviews. De nadruk bij ondersteuning op een zorgboerderij ligt met name op het aanpassen aan het individu. De zorgboerderijen gaven aan op verschillende manieren aan te sluiten, met het oog op wat de cliënt nodig heeft en wat passend is bij het individu. Echter geldt deze conclusie alleen voor de vier zorgboerderijen waar het onderzoek uitgevoerd is en zegt deze uitkomst niets over andere zorgboerderijen in Nederland.

Het onderzoek biedt de zorgboerderijen die onderdeel zijn van dit onderzoek, een beeld van het aanbod en het aansluiten op behoeftes van de zorgvragers. Daarnaast biedt het onderzoek voor andere zorgboerderijen inzicht in de behoeftes van de

zorgvragers. Als ondernemer van een zorgboerderij kan dit gebruikt worden om kritisch naar het huidige aanbod en de uitsluiting hiervan op de onderzochte behoeftes te kijken.

5.1 Aanbevelingen

Het is van belang om verder onderzoek te doen. De behoeftes van de zorgvragers zijn voortgekomen uit de ervaringen en meningen van 19 zorgprofessionals. In een vervolgonderzoek kan dit onderzoek nogmaals uitgevoerd worden met andere zorgprofessionals, zodat er een completer beeld verkregen kan worden over de behoeftes van de zorgvragers. Ook kan het onderzoek uitgebreid worden door te kijken naar de behoeftes van meerdere doelgroepen, zoals bijvoorbeeld de doelgroep mensen met een autisme spectrum stoornis.

Verder is er in dit onderzoek enkel gekeken naar het aanbod van 4 zorgboerderijen binnen de provincie Gelderland. Voor de betrouwbaarheid en de inzet van het onderzoek zou het nuttig zijn om het onderzoek uit te breiden met vervolgonderzoek bij een groter aantal zorgboerderijen binnen verschillende regio's in Nederland. Ook is er in dit onderzoek niet geobserveerd door de geldende corona maatregelen. In een vervolgonderzoek zou het goed zijn dit onderdeel toch nog mee te nemen, zodat er een objectief beeld gevormd kan worden. Wat betreft de behoeftes die naar voren zijn gekomen in het onderzoek, kan er in een vervolgonderzoek verder verdiept worden in het ondersteunen van de definities van de betreffende behoeftes met bronnen, waardoor er in vervolg interviews beter gekeken kan worden of de behoeftes door verschillende respondenten hetzelfde geïnterpreteerd worden.

Bronnenlijst

Adriaanse, M., van Domburgh, M. D. L., Veling, W., & Doreleijers, T. A. H. (2011). *Psychische problemen en stoornissen bij Marokkaans Nederlandse kinderen en jongeren*. Vu Medisch Centrum Amsterdam.

AgriHolland B.V. (2018). *Zorgboerderijen*. Geraadpleegd op 7 januari 2020, van <https://www.agriholland.nl/dossiers/verbredelandbouw/zorgboerderij.html>

de Baat, M., & Berg-le Clercq, T. (2011). Wat werkt in gezinshuizen?.

Berget, B., Ekeberg, Ø., Pedersen, I., & Braastad, B. O. (2011). *Animal-assisted therapy with farm animals for persons with psychiatric disorders: Effects on anxiety and depression, a randomized controlled trial*. *Occupational Therapy in Mental Health*, 27(1), 50-64.

Boer&Zorg (z.d.). *Financiering*. Geraadpleegd op 7 januari 2020, van <https://www.cooperatieboerenzorg.nl/zorgboerderijen/financiering>

de Bruin, S. R., Oosting, S. J., Tobi, H., Blauw, Y. H., Schols, J. M. G. A., & De Groot, C. P. G. M. (2010). *Day care at green care farms: A novel way to stimulate dietary intake of community-dwelling older people with dementia?*. *The journal of nutrition, health & aging*, 14(5), 352-357.

de Bruin, S. R., et al. (z.d). *Gemeenten en zorgboerderijen*. Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu.

de Bruin, S. R. (2009). *Sowing in the autumn season: exploring benefits of green care farms for dementia patients*.

De zevenster (z.d.) *Wat is welzijn?* Geraadpleegd op 11 mei 2020, van <https://www.de7ster.nl/welzijn-voor-ouderen/>

BWN. (z.d.). *Voor wie is de wmo bedoeld?* Geraadpleegd op 7 januari 2020, van <https://www.stichtingbwn.nl/voor-wie-is-de-wmo-bedoeld>

Dingemanse, K. (2015) *Hoeveel mensen moet je interviewen?* Geraadpleegd op 20 januari 2020, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/hoeveel-mensen-moet-je-interviewen/>

Dingemanse, K. (2017) *Uitien stappenplan voor het coderen van interviews*. Geraadpleegd op 24 januari 2020, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/coderen-interview/>

Douma, J., Moonen, X., Noordhof, L., & Ponsioen, A. (2014). Diagnostisch onderzoek bij mensen met een LVB: hoe haal je het beste in ze naar boven?. *Onderzoek & praktijk*, 12.

Douma, J. (2011). *Een praktijk-theoretische beschrijving van een goed pedagogisch klimaat in de residentiële zorg voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking*. Onderzoek & Praktijk, 9(1), 30-40.

Douma, J. (2018). *Jeugdigen en volwassenen met een licht verstandelijke beperking*. Geraadpleegd op 7 november 2019, van <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/images/KGS/images/Nieuws/2018/jeugd-licht-verstandelijke-beperking-interventies.pdf>

Droës, R. M. (2010). *Omgaan met de gevolgen van dementie: het psychosociale perspectief*.

Elings, M., & Hassink, J. (z.d.). *1. Zorgboerderijen: bijdrage aan herstel en empowerment*. Ontmoeting tussen boer & zorg, 13.

Elings, M., & Koffijberg, M. (2011). *Effecten van zorglandbouw: wetenschappelijk onderzoek naar de meerwaarde van zorgboerderijen voor cliënten*. Plant Research International, Wageningen UR

Elings, M., & Joop, W. (2013). *Landbouw & Zorg: Lessen over zorglandbouw*. PPO-PRI.

Embregts, P. J. C. M., Kroezen, M., Mulder, E. J., van Bussel, C., van der Nagel, J., Budding, M., ... & Helder, M. (2019). *Multidisciplinaire Richtlijn Probleemgedrag bij volwassenen met een verstandelijke beperking*. Nederlandse Vereniging van Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten (NVAVG).

Federatie Landbouw en Zorg (z.d.). *Kwaliteitswaarborg Zorgboerderijen*. Geraadpleegd op 23 oktober 2019, van <http://www.landbouwzorg.nl/index.php?pagid=58&dg=zb>

Federatie Landbouw en Zorg (z.d.). *Zes typen zorgboerderijen*. Geraadpleegd op 23 oktober 2019, van <https://www.landbouwzorg.nl/index.php?pagid=56&hb=102>

Garenfeld, W., & Clijsen, M. (z.d.). *Alles over psychische stoornissen*. Geraadpleegd op 16 januari, van https://www.boompsychologie.nl/media/3/9789089538499_alles_over_psychische_stoornissen.pdf

GGz, N. K. (2016). *Samenwerking en ondersteuning naasten van mensen met psychische problematiek*.

Hassink, J., A. van Dijk & D. Klein Bramel (2011). *Waarden van Landbouw en Zorg*. Wageningen: Plant Research International.

Hassink, J., de Bruin, S., Verbeek, H., & Buist, Y. (2018). *Factsheet Betekenis van zorgboerderijen voor verschillende doelgroepen*. Wageningen University & Research.

van der Helm, G. H. P., & Vandevelde, S. (2018). *Probleemgedrag is vaak te begrijpen Problem behaviour can often be understood*. Tijdschrift voor Orthopedagogiek, Onderzoek en Praktijk, 57(1–2), 3-13.

Hemingway, A., Ellis-Hill, C., & Norton, E. (2016). *What does care farming provide for clients? The views of care farm staff*. NJAS-Wageningen Journal of Life Sciences, 79, 23-29.

Houten, M. van, et al. (2017). *Dagbesteding in ontwikkeling. Vraagstukken voor gemeenten en 16 vernieuwde voorbeelden voor mensen met dementie en ggz-problematiek*. Utrecht: movisie.

In voor zorg. (2013). *Arbeid en dagbesteding in DEAL-BMW gemeenten*. Geraadpleegd op 10 november 2019, van <http://www.invoorzorg.nl/docs/ivz/deelnemers/Arbeid%20en%20dagbesteding%20in%20DEAL-BMWgemeenten.pdf>

Lange, J. (2018). *Kennisclip informatieverwerking bij dementie*. Geraadpleegd op 15 januari van, <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/contentassets/9c6098fd357a4cc79dc6369b18c235c6/presentatie-kennisclip-informatieverwerking-bij-dementie.pdf>

Lange, M., de. et al. (2018). *Richtlijn ernstige gedragsproblemen voor jeugdhulp en jeugdbescherming*. Geraadpleegd op 9 januari 2020, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/wp-content/uploads/2019/03/Richtlijn-Ernstige-Gedragsproblemen-2019.pdf>

Matthys, W., & Lochman, J.E. (2017). *Oppositional Defiant Disorder and Conduct Disorder in Childhood* (second edition). Chichester: Wiley-Blackwell.

Migchels, G., Poelarends, J. J., Hassink, J., Veen, E. J., Venema, G. S., & Ferwerda-van Zonneveld, R. T. (2014). *Zorglandbouw: Veerkrachtig inspelen op nieuwe ontwikkelingen*. Wageningen UR.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2016). *Het Nederlandse zorgstelsel*. Geraadpleegd op 8 oktober 2019, van https://www.eiseverywhere.com/file_uploads/d264531c5bd30ce1e9d6d4a88ff96179_Het_Nederlandse_Zorgstelsel.pdf

Movisie. (2016). *Participatiewet en de WWB maatregelen: een overzicht*. Geraadpleegd op 7 januari 2020, van <https://www.movisie.nl/artikel/participatiewet-wwb-maatregelen-overzicht>

Multifunctionele Landbouw (z.d.). *Over zorglandbouw*. Geraadpleegd op 2 maart 2020, van <https://multifunctionelelandbouw.net/content/over-zorglandbouw-0>

Oonk, M., & Parmentier, C. (2014). *Handreiking passende dagbesteding*. College voor zorgverzekeringen.

Poortinga, E. (z.d.). *De likertschaal voor enquêtevragen in een scriptieonderzoek*. Geraadpleegd op 27 januari 2020, van <https://www.studiemeesters.nl/studietips/de-likertschaal-voor-enquetevragen-scriptieonderzoek/>

Rijksoverheid (z.d.). *Wat is een gezinshuis?* Geraadpleegd op 15 januari 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/vraag-en-antwoord/wat-is-een->

gezinshuis

Scholten, P. (2011). *Handleiding focusgroepen*. Geraadpleegd op 15 januari 2020, van <http://www.valuegame.org/uploads/Handleiding%20Focusgroep.pdf>

Smaling, A. (2016). *Generaliseerbaarheid in kwalitatief onderzoek*. Geraadpleegd op 24 januari 2020, van https://www.tijdschriftkwalon.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/KW-14-3-2/Generaliseerbaarheid-in-kwalitatief-onderzoek

Swaen, B. (2013). *Wat is kwalitatief en kwantitatief onderzoek?* Geraadpleegd op 20 januari 2020, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/kwalitatief-vs-kwantitatief-onderzoek/>

Topscriptie (z.d.). *Focusgroep onderzoeksmethode*. Geraadpleegd op 15 januari 2020, van <https://www.topscriptie.nl/focusgroep-onderzoeksmethode/>

United Nations (2009). *Humandevlopment rapport 2009*. United Nations.

van Wielink, R., Pothoven, P., & Houwelingen, M. (2010). *De jeugdzorgboerderij: een wenkend perspectief* (No. 320). Wageningen UR.

WUR. (z.d.). *Zorglandbouw*. Geraadpleegd op 12 november 2019, van <https://edepot.wur.nl/205338>

WUR (2018). *Zorgboerderijen maken bezoekers gelukkiger*. Geraadpleegd op 16 januari, van <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Zorgboerderijen-maken-bezoekers-gelukkiger.htm>

Zoon, M. (2012). *Wat werkt bij jeugdigen met een licht verstandelijke beperking?* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut. List of Publications, 135.

Zorgboeren. (z.d.). *Kwaliteit op zorgboerderijen*. Geraadpleegd op 13 november 2019, van <https://www.zorgboeren.nl/praktischeinfo.php?id=18>

Zorginstituut Nederland (2019). *Screeningrapport Gehandicaptenzorg*. Zorginstituut Nederland.

Zuidema, S., & Smalbrugge, M. (2018). *Kwaliteitsstandaard dementie*. Verenso NIP.

Bijlage 1: Checklist Focusgroep 1

Methode: Focusgroep
Data: Dinsdag 3 maart
Tijd: 10:00 tot 11:30
Aantal deelnemers: 11 zorgprofessionals
Locatie(s):

In onderstaande checklist staan de onderwerpen die tijdens de focusgroep besproken gaan worden met de respondenten. Deze focusgroep discussie is gericht op de doelgroepen: jeugdigen met gedragsproblemen en mensen met een licht verstandelijke beperking. De discussie begint met vragen gericht op de doelgroep jeugdigen met een gedragsproblematiek, wanneer deze vragen beantwoord zijn. Worden de vragen opnieuw gesteld, maar dan gericht op de doelgroep: mensen met een licht verstandelijke beperking. Doordat het een interview vanuit een discussie vorm is, kunnen de vragen niet altijd letterlijk gesteld worden. Er wordt zoveel mogelijk op het waarom van de antwoorden ingegaan, dit staat in deze checklist niet bij elke vraag apart vermeld. Bij de onderwerpen is een tijd vermeld, dit is een indicatie voor de hoeveelheid tijd die er ongeveer aan besteed kan worden.

1. Introductie 10 min.

- Uitleg van het onderwerp en de lengte van het gesprek
- Er zijn geen goede of foute antwoorden
- Anonimiteit, camera/ audio opname en privacy
- Respondenten kunnen eventuele vragen stellen
- De respondent stelt zichzelf voor:
Leeftijd van de respondent en de ervaring op het gebied van zorgverlening aan mensen met een LVB en/of een gedragsproblematiek.

2. Context 15 min.

We gaan het vandaag hebben over dagbesteding voor mensen met een licht verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek. Hierbij ben ik benieuwd naar jullie mening over het aanbod van dagbesteding en welke behoeftes jullie op het gebied van dagbesteding signaleren bij de cliënten.

- Laten we eerst eens een rondje maken waarin je iets meer verteld over het gezinshuis: aantal cliënten/bewoners, hun leeftijden en welke doelgroepen er binnen het gezinshuis wonen.
- Zijn er cliënten bij die deelnemen aan een dagbestedingsvorm?
- Waar let je als zorgprofessional op bij de keuze van een passende dagbesteding voor een cliënt?

3. Hulpvraag van de cliënten 30 min.

We beginnen met de doelgroep jeugdigen met een gedragsproblematiek. Uit literatuuronderzoek zijn verschillende belangrijke zorgbehoeftes naar voren gekomen, die belangrijk blijken voor goede zorg en ondersteuning voor de doelgroep. Ik ben benieuwd hoe jullie als zorgprofessionals kijken naar deze behoeftes en in hoeverre jullie de behoefte belangrijk vinden in de ondersteuning van de cliënt. Deze behoeftes zijn in een Likertschaal gezet, zodat het gescoord kan worden.

- Iedereen vult de Likertschaal naar eigen ervaring en mening in.

	Zeerbelangrijk	Belangrijk	Redelijk belangrijk	Enigszins belangrijk	Onbelangrijk
De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming.					
Ondersteuning is gericht op positieve beloning.					
Structuur en veiligheid.					
Informatie is begrijpelijk en toegankelijk.					

Tabel 5: Likertschaal zorgbehoeftes van jeugdigen met een gedragsproblematiek

- Iedereen ligt zijn/haar keuzes toe.
- Ruimte voor aanvulligen van andere behoeftes die gesignaleerd worden in de zorg voor de betreffende doelgroep.
- Hoe kan een onderneming die dagbesteding aanbiedt hier het beste op in spelen met de invulling van het programma?
- Hoe ziet vanuit jullie oogpunt als zorgprofessional een ideale dagbesteding voor deze doelgroep eruit. (Bijvoorbeeld: Passende groepsgrootte, hoeveelheid activiteitenbegeleiders, afwisseling van activiteiten of juist veel structuur en regelmaat, enz.).

We gaan verder met de doelgroep: mensen met een licht verstandelijke beperking. Ook hierbij zijn behoeftes weergegeven in een Likertschaal.

	Zeerbelangrijk	Belangrijk	Redelijk belangrijk	Enigszins belangrijk	Onbelangrijk
Veiligheid en ondersteuning (Veiligheid moet zorgen voor een geaccepteerd, gewaardeerd en geborgen gevoel).					
Autonomie en ruimte. (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden).					
Regels en grenzen (Door het stellen van regels en grenzen, ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid).					

Tabel 6: Likerschaal behoeftes van mensen met een licht verstandelijke beperking

- Iedereen ligt zijn/haar keuzes toe.
- Ruimte voor aanvulligen van andere behoeftes die gesignaleerd worden in de zorg voor de betreffende doelgroep.
- Ruimte voor discussie over de behoeftes uit de Likertschaal en eventuele aanvullende behoeftes.
- Hoe kan een onderneming die dagbesteding aanbiedt hier het beste op in spelen met de invulling van het programma?
- Hoe ziet vanuit jullie oogpunt als zorgprofessional een ideale dagbesteding voor deze doelgroep eruit. (Bijvoorbeeld: Passende groepsgrootte, hoeveelheid activiteitenbegeleiders, afwisseling van activiteiten of juist veel structuur en regelmaat, enz.).

4. Het huidige aanbod van dagbesteding 10 min.

Doelgroep: jeugdigen met een gedragsproblematiek

- Wat vinden jullie van het huidige aanbod van dagbesteding voor jeugdigen met een gedragsproblematiek?
- Sluit dit aanbod aan op de ondersteuning die de cliënten nodig hebben?
- Welke dagbestedingsvorm vinden jullie het beste passen bij de doelgroep? (Ambachtelijk, zorgboerderij, traditionele dagbesteding, horeca).

Doelgroep: Mensen met een licht verstandelijke beperking

- Wat vinden jullie van het huidige aanbod van dagbesteding voor mensen met een licht verstandelijke beperking?
- Sluit dit aanbod op de ondersteuning die de cliënten nodig hebben?
- Welke dagbestedingsvorm vinden jullie het beste passen bij de doelgroep? (Ambachtelijk, zorgboerderij, traditionele dagbesteding, horeca).

5. Evalueren 20 min

Er is nu uitgebreid gekeken naar het huidige aanbod van dagbesteding en de behoeftes die gesignaleerd worden.

Graag vat ik de bevindingen samen en vraag jullie mij aan te vullen waar nodig.

Jeugdigen met een gedragsproblematiek:

- De belangrijkste behoeftes.
- Hoe kan hierop ingespeeld worden.
- De ideale dagbestedingsvorm voor de doelgroepen.

Mensen met een licht verstandelijke beperking:

- De belangrijkste behoeftes.
- Hoe kan hierop ingespeeld worden.
- De ideale dagbestedingsvorm voor de doelgroepen.

6. Tijd voor vragen en aanvullingen 10 min.

7. Bedanken en afsluiten

Bijlage 2: Checklist Focusgroep 2

Methode: Focusgroep
Data: Vrijdag 6 maart
Tijd: 10:00 tot 11:30
Aantal deelnemers: 10 zorgprofessionals
Locatie(s):

In onderstaande checklist staan de onderwerpen die tijdens de focusgroep besproken gaan worden met de respondenten. Deze focusgroep discussie is gericht op de doelgroepen: mensen met dementie en mensen met een psychische stoornis. De discussie begint met vragen gericht op de doelgroep mensen met dementie, wanneer deze vragen beantwoord zijn. Worden de vragen opnieuw gesteld, maar dan gericht op de doelgroep mensen met een psychische stoornis. Doordat het een interview vanuit een discussie vorm is, kunnen de vragen niet altijd letterlijk gesteld worden. Er wordt zoveel mogelijk op het waarom van de antwoorden ingegaan, dit staat in deze checklist niet bij elke vraag apart vermeld. Bij de onderwerpen is een tijd vermeld, dit is een indicatie voor de hoeveelheid tijd die er ongeveer aan besteed kan worden.

1. Introductie 10 min.

- Uitleg van het onderwerp en de lengte van het gesprek
- Er zijn geen goede of foute antwoorden
- Anonimiteit, camera/ audio opname en privacy
- Respondenten kunnen eventuele vragen stellen
- De respondent stelt zichzelf voor:
Leeftijd van de respondent en de ervaring op het gebied van zorgverlening aan mensen met dementie of een psychische stoornis.

2. Context 15 min.

We gaan het vandaag hebben over dagbesteding voor mensen met dementie of een psychische stoornis. Hierbij ben ik benieuwd naar jullie mening over de behoeftes die jullie op het gebied van dagbesteding signaleren bij de cliënten en het huidige aanbod van dagbesteding.

- Laten we eerst eens een rondje maken waarin je iets meer verteld over het werk dat je doet en met welke doelgroepen.

- Zijn er cliënten bij die deelnemen aan een dagbestedingsvorm?
- Waar let je als zorgprofessional op bij de keuze van een passende dagbesteding voor een cliënt?

3. Hulpvraag van de cliënten 30 min.

We beginnen met de doelgroep: mensen met dementie. Uit literatuuronderzoek zijn verschillende belangrijke zorgbehoeftes naar voren gekomen, die uit onderzoek belangrijk blijken voor goede zorg en ondersteuning voor de doelgroep. Ik ben benieuwd hoe jullie als zorgprofessionals kijken naar deze behoeftes en in hoeverre jullie de behoefte belangrijk vinden in de ondersteuning van de cliënt. Deze behoeftes zijn in een Likertschaal gezet, zodat het gescoord kan worden.

- Iedereen vult de Likertschaal naar eigen ervaring en mening in.

Tabel 7: Likertschaal zorgbehoeftes van mensen met dementie

	Zeerbelangrijk	Belangrijk	Redelijk belangrijk	Enigszins belangrijk	Onbelangrijk
Aandacht en liefde.					
Veiligheid en vertrouwelijkheid.					
Begrip, troost en steun.					
Ruimte om te participeren.					
Behoud van de eigen identiteit.					

- Iedereen ligt zijn/haar keuzes toe.
- Ruimte voor aanvulligen van andere behoeftes die gesignaleerd worden in de zorg voor de betreffende doelgroep.
- Ruimte voor discussie over de behoeftes uit de Likertschaal en eventuele aanvullende behoeftes.
- Hoe kan een onderneming die dagbesteding aanbiedt hier het beste op in spelen met de invulling van het programma?
- Hoe ziet vanuit jullie oogpunt als zorgprofessional een ideale dagbesteding voor deze doelgroep eruit. (Bijvoorbeeld: Passende

groepsgrootte, hoeveelheid activiteitenbegeleiders, afwisseling van activiteiten of juist veel structuur en regelmaat, enz.).

- We gaan verder met de doelgroep: mensen met psychische stoornis. Ook hierbij zijn behoeftes weergegeven in een Likertschaal.

Tabel 8: Likerschaal behoeftes van mensen met een psychische stoornis.

	Zeerbelangrijk	Belangrijk	Redelijk belangrijk	Enigszins belangrijk	Onbelangrijk
De kwaliteit van leven staat centraal. (Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen).					
De cliënt staat ten allen tijden centraal. (Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund).					
Zorg is op maat aangepast. (Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte, veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning).					

- Iedereen ligt zijn/haar keuzes toe.
- Ruimte voor aanvulligen van andere behoeftes die gesignaleerd worden in de zorg voor de betreffende doelgroep.
- Ruimte voor discussie over de behoeftes uit de Likertschaal en eventuele aanvullende behoeftes.
- Hoe kan een onderneming die dagbesteding aanbiedt hier het beste op in spelen met de invulling van het programma?
- Hoe ziet vanuit jullie oogpunt als zorgprofessional een ideale dagbesteding voor deze doelgroep eruit. (Bijvoorbeeld: Passende groepsgrootte, hoeveelheid activiteitenbegeleiders, afwisseling van activiteiten of juist veel structuur en regelmaat, enz.).

4. Het huidige aanbod van dagbesteding 10 min.

Mensen met dementie:

- Wat vinden jullie van het huidige aanbod van dagbesteding?
- Sluit dit aanbod aan op de ondersteuning die de cliënten nodig hebben?
- Welke dagbestedingsvorm vinden jullie het beste passen bij de doelgroep dementie en psychische stoornis? (Ambachtelijk, zorgboerderij, traditionele dagbesteding, horeca).

Mensen met een psychische stoornis:

- Wat vinden jullie van het huidige aanbod van dagbesteding?
- Sluit dit aanbod op de ondersteuning die de cliënten nodig hebben?
- Welke dagbestedingsvorm vinden jullie het beste passen bij de doelgroep dementie en psychische stoornis? (Ambachtelijk, zorgboerderij, traditionele dagbesteding, horeca).

5. Evalueren 20 min

Er is nu uitgebreid gekeken naar het huidige aanbod van dagbesteding en de behoeftes die gesignaleerd worden.

Graag vat ik de bevindinge samen en vraag jullie mij aan te vullen waar nodig.

Mensen met dementie:

- De belangrijkste behoeftes.
- Hoe kan hierop ingespeeld worden.
- De ideale dagbestedingsvorm voor de doelgroepen.

Mensen met een psychische stoornis:

- De belangrijkste behoeftes.
- Hoe kan hierop ingespeeld worden.
- De ideale dagbestedingsvorm voor de doelgroepen.

6. Tijd voor vragen en aanvullingen 10 min.

7. Bedanken en afsluiten

Bijlage 3: Interview vragen zorgboerderijen

Begin vragen:

- Welke doelgroepen nemen deel aan de activiteiten op de zorgboerderij?
- Hoeveel cliënten zijn er dagelijks aanwezig op de zorgboerderij?
- Hoeveel personeel is er in dienst?

Likertschalen met de behoeftes:

Er zijn doormiddel van literatuuronderzoek en interviews met verschillende zorgprofessionals verschillende behoeftes per doelgroep naar voren gekomen.

Zou u de behoeftes uit de Likertschaal willen scoren door aan te geven in hoeverre uw aanbod aansluit op de betreffende behoefte.

Tabel 9: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Behoudt van eigen identiteit					
Deelname aan de maatschappij					
Individuele benadering					
Kleinschaligheid					
Structuur					
Overzichtelijkheid					
Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie					

Tabel 10: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De kwaliteit van leven staat centraal. (Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen).					
De cliënt staat ten allen tijden centraal. (Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund).					
Zorg is op maat aangepast. (Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte, veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning).					

Tabel 11: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aansluiten bij het individu					
Behoud van eigen identiteit					
Individuele benadering					
Professionele hulp					
Structuur en regelmaat					
Vast aanspreekpunt					
Verschillende doelgroepen					

Tabel 12: Likertschaal behoeftes vanuit het literatuuronderzoek over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aandacht en liefde.					
Veiligheid en vertrouwdeheid.					
Begrip, troost en steun.					
Ruimte om te participeren.					
Behoud van de eigen identiteit.					

Tabel 13: Likertschaal behoeftes vanuit interviews over mensen met een gedragsproblematiek en/ of een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Continuïteit					
Concreet plan					
Combinatie van school met een dagbestedingsplek					
Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar					
Goed ingerichte intake					
Individuele benadering					
Omgang met dieren					
Juiste samenstelling van een groep					
Vast personeel					

Tabel 14: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over jeugdigen met een gedragsproblematiek

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming.					
Ondersteuning is gericht op positieve beloning.					
Structuur en veiligheid.					

Informatie is begrijpelijk en toegankelijk.					
---	--	--	--	--	--

Tabel 15: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Veiligheid en ondersteuning (Veiligheid moet zorgen voor een geaccepteerd, gewaardeerd en geborgen gevoel).					
Autonomie en ruimte. (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden).					
Regels en grenzen (Door het stellen van regels en grenzen, ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid).					

Vervolg vragen per behoefte en doelgroep:

In onderstaande tekst zijn er per doelgroep bij de betreffende behoeftes uit de Likertschaal vervolgvragen opgesteld die gesteld worden in het interview met de zorgboerderijen.

Algemene vragen:

- Waarom heeft u (volledig, goed, voldoende, redelijk, onvoldoende) ingevuld?
- Wat vindt u sterk aan het aanbod?
- Welke knelpunten komt u tegen in het aanbod voor de betreffende doelgroep?

Mensen met een psychische stoornis:

Behoudt van eigen identiteit

Vervolg vragen:

- Wordt het behoudt van de eigen identiteit gestimuleerd binnen het dagbestedingsprogramma?
- Zo ja, op welke manier wordt hier vorm aan gegeven?
- Zo nee, waarom niet?

Deelname aan de maatschappij

- Hoe speel je op dit moment met het aanbod in op de behoefte deelname aan de maatschappij?
- Zijn er momenteel al activiteiten ingericht die gericht zijn op het stimuleren van de deelname aan de maatschappij?
- Zo ja, hoe zien deze activiteiten eruit?

Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast

- Hoe zorg je er op dit moment voor dat het aanbod van dagbesteding aangepast/ geschikt is voor ieder individu?
- Welke middelen/ manieren zet je momenteel in om deze behoefte te waarborgen? (Bijvoorbeeld extra personeel, vragenlijsten gericht op de zorgbehoefte van iedere individuele cliënt).

Kleinschaligheid

- Hoe is de zorgboerderij ingericht (grootschalig aanbod, kleinschalig aanbod)?
- Is het volgens u als eigenaar/medewerker belangrijk om de kleinschaligheid te waarborgen?
- Zo ja, op welke manier wordt hier invulling aan gegeven?
- Zo niet, waarom niet?

Structuur

- Wordt er binnen het aanbod van de dagbestedingsactiviteiten gewerkt vanuit een bepaalde structuur?
- Zo ja, op welke manier gebeurt dit en welke middelen/ manieren worden hiervoor ingezet (bijvoorbeeld een planbord, vast programma)?

Overzichtelijkheid

- Hoe wordt er op dit moment een overzichtelijke omgeving gecreëerd?

Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie

- Hoe is de communicatie tussen u als eigenaar/ medewerker en de cliënt ingericht?

De kwaliteit van leven staat centraal

- Worden de cliënten ingericht naar vermogen van ieder individu?
- Zo ja, kunt u enkele voorbeelden geven van hoe dat op dit moment gebeurt?

De cliënt staat ten allen tijden centraal

- Hoe zorgt u ervoor dat er van iedere cliënt een kloppend en uitgebreid beeld is?
- Hoe is de communicatie met ouders/ betrokkenen/ de woonlocatie ingericht?

Mensen met dementie:

Aansluiten bij het individu

- Op welke manier wordt er met het dagbestedingsaanbod aangesloten op ieder individu?

Behoudt van eigen identiteit

- Wordt het behoudt van eigen identiteit binnen het huidige dagbestedingsprogramma gestimuleerd?
- Zo ja, op welke manier wordt dit gestimuleerd?

Individuele benadering

- Hoe zorgt u er binnen het dagbestedingsaanbod voor dat iedere cliënt een individuele benadering krijgt?

Professionele hulp

- Hoe is de inzet van personeel geregeld?
- Welke zorg gerichte diploma's bezit u?
- Welke zorg gerichte diploma's bezit uw personeel?

Structuur en regelmaat

- Op welke manier wordt er structuur en regelmaat in het dagbestedingsprogramma aangebracht?

Vast aanspreekpunt

- Is er een vast aanspreekpunt aanwezig wanneer de cliënten aanwezig zijn op de zorgboerderij?

Verschillende doelgroepen

- Welke doelgroepen nemen momenteel deel aan het dagbestedingsprogramma op de zorgboerderij?
- Wanneer er een combinatie is van verschillende doelgroepen: Is hier bewust voor gekozen en op welke manier is het programma hierbij ingericht?

Aandacht en liefde

- Op welke manier wordt dit meegenomen in de inrichting van het dagbestedingsprogramma?

Veiligheid en vertrouwdeheid

- Op welke manier wordt er een veilige en vertrouwde omgeving gecreëerd?

Begrip, troost en steun

- In hoeverre wordt dit meegenomen bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma?
- En op welke manier gebeurt dit?

Ruimte om te participeren

- Hoe wordt de actieve deelname van mensen met dementie gestimuleerd?

Mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB

Continuïteit

- Is er een bepaalde continuïteit binnen het dagbestedingsprogramma?
- Zo ja, hoe is dit ingericht?
- Zo nee, waarom niet?

Concreet plan

- Wordt er gebruik gemaakt van een concreet plan voor de ontwikkeling van iedere individuele cliënt?
- Zo ja, kunt u wat meer vertellen over hoe hier vorm aan wordt gegeven?
- Zo nee, waarom niet?

Combinatie van school met een dagbestedingsplek

- Is er bij de begeleiding van deze doelgroep al sprake van een combinatie tussen school en werk?
- Zo ja, hoe is dit ingericht?

Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar

- Binnen welke leeftijdscategorie vallen die cliënten die momenteel gebruik maken van het dagbestedingsprogramma op de zorgboerderij?
- Is er aanbod voor jongeren onder de 18 jaar?
- Zo ja, hoe is dit aanbod ingericht?

Goed ingerichte intake

- Op welke manier is de intake op dit moment ingericht?
- Hoe wordt ervoor gezorgd dat er bij de intake al een concreet en duidelijk beeld van de toekomstige cliënt en zijn of haar mogelijkheden gevormd kan worden?

Individuele benadering

- Op welke manier wordt er voor iedere cliënt voor een individuele benadering gezorgd?

Omgang met dieren

- Worden de dieren ingezet binnen het dagbestedingsprogramma?
- Zo ja, op welke manier gebeurt dit?
- Zo nee, waarom niet?

Juiste samenstelling van een groep

- Hoe worden de groepen samengesteld?
- Tegen welke problemen loopt u aan, wanneer er geen goede samenstelling van personen is binnen de groep?

Vast personeel

- Is er inzet van personeel?
- Zo ja,
Hoeveel personeel is er in dienst?
Zijn er veel wisselingen binnen de inzet van personeel?
Werkt het personeel op vaste dagen?

De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming

- In hoeverre wordt de cliënt betrokken bij besluiten die er worden genomen?
- Waarom gebeurt dit wel of niet?

Ondersteuning is gericht op positieve beloning

- Hoe is de ondersteuning volgens u ingericht?
- Op welke manier wordt er binnen de ondersteuning positieve beloning ingezet?

Structuur en veiligheid

- Op welke manier wordt de behoefte, structuur en veiligheid gewaarborgd?

Informatie is begrijpelijk en toegankelijk

- Hoe wordt ervoor gezorgd dat informatie begrijpelijk en toegankelijk is voor de betreffende doelgroep?

Autonomie en ruimte (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden)

- In hoeverre wordt er bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma gekeken naar ruimte om zelf dingen te ondervinden en ervaren?
- Welke activiteiten sluiten aan op deze behoefte?

Regels en grenzen

- Zijn er duidelijke regels en grenzen opgesteld waar de cliënten zich aan moeten houden?
- Hoe verloopt dit? En is dit volgens u van belang voor de cliënten?

Bijlage 4: Observatieschema

Stappenplan voor observatie	
Reden v/d observatie:	Onderzoek naar in hoeverre het aanbod van zorgboerderijen aansluit op de behoeftes van zorgvragers.
Observatiedoel:	Observeren of het aanbod van de betreffende zorgboerderij aansluit op de behoeftes van zorgvragers, die zorgprofessionals bij de betreffende doelgroepesignaleerd hebben.
Observatievraag:	In hoeverre sluit het aanbod aan bij de behoeftes.
Observatiemethode:	Participerende observatie Gestructureerde observatie
Plan van aanpak:	Plaats: Zorgboerderij (wordt nog ingevuld met de naam van de betreffende zorgboerderij). Situatie: dagactiviteit Data en tijdstip: 20 maart 2020 om 10.00 uur
Evaluatiepunten:	Welke activiteiten worden er aangeboden? In hoeverre past dit aanbod bij de behoeftes.
Observatieformulier	
Observatie:	Aansluiting van het aanbod van activiteiten op de zorgboerderij en de behoeftes van de zorgvrager.
Dag:	20 maart 2020 om 10:00 uur
Tijdstip:	10:00 tot 11:00 uur
Locatie:	
Observator:	Guusje Schraven

Het aanbod van zorgboerderijen in vergelijking met de behoeftes van zorgvragers.

- Duidt aan op een schaal van 1 tot 5:
1: Er wordt in het aanbod van activiteiten niet aangesloten op deze behoefte.
5: Er wordt in het aanbod van activiteiten volledig aangesloten op deze behoefte.

Doelgroep: licht verstandelijke beperking

	1	2	3	4	5	Concreet voorbeeld van de activiteit en waarom het wel of niet aansluit.
De behoefte:						
(Bijvoorbeeld: structuur)		X				

Doelgroep: jeugdige met een gedragsproblematiek

	1	2	3	4	5	Concreet voorbeeld van de activiteit en waarom het wel of niet aansluit.
De behoefte:						
(Bijvoorbeeld: structuur)		X				

--	--	--	--	--	--	--

Doelgroep: dementie

	1	2	3	4	5	Concreet voorbeeld van de activiteit en waarom het wel of niet aansluit.
De behoefte:						
(Bijvoorbeeld: structuur)		X				

Doelgroep: Mensen met een psychische stoornis

	1	2	3	4	5	Concreet voorbeeld van de activiteit en waarom het wel of niet aansluit.
De behoefte:						
(Bijvoorbeeld: structuur)		X				

Bijlage 5: Transcript Focusgroep 1

We gaan het vandaag hebben over dagbesteding voor mensen met een licht verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek. Hierbij ben ik benieuwd naar jullie mening over het aanbod van dagbesteding en welke behoeftes jullie op het gebied van dagbesteding signaleren bij de cliënten.

Laten we eerst eens een rondje maken waarin je iets meer verteld over het gezinshuis: aantal cliënten/bewoners, hun leeftijden en welke doelgroepen er binnen het gezinshuis wonen.

R1: Janneke van der Schaaff

R2: Erik van der Schaaf

Wij hebben samen gezinshuis je ballon in Andelst. We hebben momenteel vijf kinderen in huis in de leeftijd van 3 tot en met 17 jaar. Met gedragsproblematiek, verstandelijke beperking en adhd. Wij hebben een grote woonboerderij met paarden, kippen, hond, kat en een boomgaard. En wij bieden zelf ook dagbesteding aan 1 van de cliënten in ons huis, omdat hij niet naar school gaat.

We doen dit zowel in ons gezinshuis door stallen te mesten, paarden te longeren of springen, helpen in de boomgaard, klusjes doen in huis. Maar ik bied hem ook op woensdag en vrijdag dagbesteding op de manege aan en hier ben ik zelf altijd bij aanwezig.

R3: Carolien

R4: Pieter

Wij hebben samen driestroomhuis Nistelrode, wij hebben 6 kinderen in huis, hier komt er binnenkort nog 1 bij. Tussen de 7 en 16 jaar, met een gedragsproblematiek en een lichtverstandelijke beperking. Wij hebben geen dagbesteding, maar wij hebben nu wel een jongetje in huis waarbij we merken dat hij in vakanties helemaal losgeslagen raakt omdat zijn structuur weg is. Dus we zijn nu aan het kijken wat we kunnen inzetten om het voor hem in de vakanties zo aangenaam mogelijk te laten zijn. We merken dat er dan doordat alle kinderen ook thuis zijn te veel prikkels zijn, waardoor het dan niet verwerkt kan worden.

R5: Ronald

R6: Edith

Wij runnen samen driestroomhuis eigen-wijze. Hier wonen 3 kinderen met een licht verstandelijke beperking tussen de 3 en 10 jaar. We hebben door de leeftijdscategorie waar we mee werken op dit moment nog weinig te doen met dagbesteding, maar op den duur willen we uit gaan breiden met zelfstandigheidstraining voor jongeren boven de 17 jaar, dus in de toekomst gaan we er meer mee te maken krijgen.

R7: Cor

R8: Frans

Wij hebben samen het driestroomhuis bij Cor en Frans. Hier bieden wij zorg aan kinderen/jongeren tot maximaal 23 jaar met een licht verstandelijke beperking en/of gedragsproblemen. Momenteel wonen er 4 gezinshuiskinderen bij ons, tussen de 5 en 15 jaar. Ook onze gezinshuiskinderen gaan dus nog naar school en krijgen op dit moment nog weinig te maken met dagbesteding.

R9: Ricardo

R10: marcia

Wij hebben samen driestroomhuis de baken, hier wonen 5 kinderen met een verstandelijke beperking tussen de 10 en 17 jaar. We hebben op dit moment nog geen kinderen in huis die gebruik maken van dagbesteding, maar we zijn ons er wel steeds meer in aan het verdiepen. Omdat de kinderen ouder worden en een aantal van de kinderen wanneer school afgerond is naar een dagbesteding zullen gaan.

R11: Frank

Wij hebben driestroomhuis TOF, hier wonen 6 kinderen met een gedragsproblematiek en/of een lichtverstandelijke beperking. Tussen de 11 en 19 jaar. Bij ons heeft er 1 kind dagbesteding op woensdagmiddag op s'heerenloo. En eigenlijk had hij hier ook wel dagbesteding kunnen hebben, maar wij wilden heel graag dat hij naar een externe plek ging, omdat hij het erg moeilijk vindt om vriendschappen aan te gaan en met andere mensen dingen te doen. Dus hiermee wilden we hem juist stimuleren om naar buiten te gaan en niet alleen binnen zijn eigen veilige wereldje te blijven. En in de toekomst zullen we voor meerdere van deze kinderen, wanneer ze klaar zijn met school over moeten gaan op dagbesteding.

Waar let je als zorgprofessional op bij de keuze van een passende dagbesteding voor een cliënt?

R4: Ik merk wel dat dieren voor kinderen echt enorm belangrijk zijn en dat dat goed is.

R1: Ja wij merken dat ook heel erg, wij bieden nu met één van onze paarden therapie iedere week. Dus dan komt er een therapeut en die gaat 1,5 uur met hem in de bak aan het werk. En zij is vooral bezig om hem te laten zien wat zijn gedrag met het paard doet. En het doel is dat hij dit dan uiteindelijk

kan gaan implementeren in het gezin. Dus wat veroorzaakt zijn gedrag bij een ander.

R1: Wat wij bij een andere cliënt merken bij de dagbesteding is dat er veel wisseling is van hulpverleners, waardoor hij niet goed weet waar hij aan toe is en hij wordt daar heel wiebelig van en maakt daar ook misbruik van. Er is veel persoonlijke sturing nodig.

R7: Ja die persoonlijke sturing zien wij ook continu terugkomen. Het is erg belangrijk dat er voortdurend zorgvuldig naar het individu gekeken wordt en op ingespeeld wordt in de begeleiding.

8. Hulpvraag van de cliënten 30 min.

We beginnen met de doelgroep jeugdigen met een gedragsproblematiek. Uit literatuuronderzoek zijn verschillende belangrijke zorgbehoeftes naar voren gekomen, die belangrijk blijken voor goede zorg en ondersteuning voor de doelgroep. Ik ben benieuwd hoe jullie als zorgprofessionals kijken naar deze behoeftes en in hoeverre jullie de behoefte belangrijk vinden in de ondersteuning van de cliënt. Deze behoeftes zijn in een Likertschaal gezet, zodat het gescoord kan worden.

- Iedereen vult de Likertschaal naar eigen ervaring en mening in.

	Zeerbelangrijk	Belangrijk	Redelijk belangrijk	Enigszins belangrijk	Onbelangrijk
De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming.					
Ondersteuning is gericht op positieve beloning.					
Structuur en veiligheid.					
Informatie is begrijpelijk en toegankelijk.					

Tabel 5: Likertschaal zorgbehoeftes van jeugdigen met een gedragsproblematiek

- Iedereen ligt zijn/haar keuzes toe.
- Ruimte voor aanvulligen van andere behoeftes die gesignaleerd worden in de zorg voor de betreffende doelgroep.
- Hoe kan een onderneming die dagbesteding aanbiedt hier het beste op in spelen met de invulling van het programma?
- Hoe ziet vanuit jullie oogpunt als zorgprofessional een ideale dagbesteding voor deze doelgroep eruit. (Bijvoorbeeld: Passende

groepsgrootte, hoeveelheid activiteitenbegeleiders, afwisseling van activiteiten of juist veel structuur en regelmaat, enz.).

R1: Ik denk dat dit 4 hele duidelijke behoeftes zijn, ik denk wel dat ze nuance nodig hebben af en toe. Met betrekking tot hoe ik hem dus heb ingevuld bijvoorbeeld. Als je kijkt naar jeugdige wordt betrokken in besluitvorming, heb ik hem als belangrijk gezet. Maar wel richting redelijk belangrijk, want ik vind het wel belangrijk dat een jeugdige wordt betrokken maar soms moeten er ook gewoon beslissingen gemaakt worden door een volwassene. En dan heeft een jeugdige dat maar te accepteren. En als het gaat over dagbesteding dan zijn er soms gewoon beslissingen die gemaakt moeten worden.

Wij zien bij onze cliënten heel veel overschatting, dus wij zien dat het heel belangrijk is dat begeleiders op een dagbesteding laagdrempelig insteken en aangepast op ieder individu. Hierbij is het inzicht in de persoonlijkheden zeer belangrijk.

R5: Wij zien bij veel dagbestedingslocaties dat er geen duidelijk plan is van wat er van de persoon wordt verwacht.

R2: Ik vind inderdaad ook dat iedere plek een concreet plan moet hebben van wat er in het werk wat deze jongeren op een dagbestedingsplek verwacht kan worden. Zodat, overschatting ingeperkt wordt en de cliënt niet overvraagd wordt.

R11: Ook lijkt er hierin weinig gecommuniceerd te worden met de woonplekken, waardoor er geen goed en concreet beeld van de cliënt is. Hierdoor wordt er dan niet goed aangesloten op de behoefte van de cliënt.

R1: Helemaal mee eens. Want, de woonplek, ouders of school hebben een uitgebreid beeld van de betreffende cliënt waardoor de dagbestedingslocatie vanaf het begin af aan beter in kan haken op de cliënt.

R7: Ik vind dat daarin de intake erg belangrijk is. Wanneer een dagbestedingslocatie de intake goed inricht kan er ook vanaf het begin af aan ingespeeld worden op de behoeftes en mogelijkheden van de cliënt.

R8: Wij zien ook vaak een gebrek aan continuïteit van begeleiding waardoor de cliënt goed en zorgvuldig begeleid kan worden.

R6: Ja, dit valt mij ook op. Door veel wisseling van personeel kan er niet goed aangesloten worden op hoe de cliënt is en wat er nodig is om goed te functioneren binnen bijvoorbeeld de dagbestedingslocatie.

R8: Naar mijn mening is het inderdaad ontzettend belangrijk dat een dagbestedingslocatie werkt met vast personeel, zodat er weinig wisselingen zijn van verschillende mensen in de begeleiding. Voor deze jongeren is het zeer belangrijk continuïteit te hebben.

R3: Als ik nog verder kijk naar de beschreven behoeftes zou ik het woord positief belonen veranderen in positief benaderen. Dit vind ik erg belangrijk in de begeleiding om iemand gemotiveerd te krijgen/houden, maar hier hoeft niet altijd een beloning tegen over te staan.

R2: Wij merken bij onze kinderen, dat het erg belangrijk is dat de prikkels niet te veel worden en deze echt op het individu worden aanpast. Een passende dagbesteding kan dus voor ieder individu anders zijn, maar bij onze cliënten zien we dat een prikkelarme omgeving en structuur heel erg belangrijk zijn.

R10: Ik wil daar ook nog wel nogmaals in benadrukken dat een duidelijk protocol erg belangrijk is.

R4: Ik vind het belangrijk dat kinderen elkaar kunnen corrigeren, dus dat ze in een groep dagbesteding volgen om zich ook te leren aanpassen. Dit blijft natuurlijk wel kijken naar het individu, want bij sommige is 1 op 1 begeleiding nodig. Maar ik denk dat wanneer het kan het belangrijk is dat een dagbestedingsplek veel aandacht heeft voor de juiste samenstelling van een groep.

R7: Wat bij ons ook erg hoog in het vaandel staat in de keuze voor een dagbesteding, is dat ze open in contact zou staan met de woonplek zodat de werkwijze goed aansluit op de cliënt.

R1: Wij lopen er tegenaan dat er weinig dagbestedingsplekken beschikbaar zijn voor de doelgroep (schooluitvallers) dus de kinderen onder de 18 jaar die niet meer naar school kunnen. Over het algemeen zijn de dagbestedingsplekken vooral ingericht voor de volwassen doelgroepen.

R2: In onze ogen is er veel behoefte naar de combinatie school met een dagbestedingsplek voor deze doelgroep. Dus dat er voor deze doelgroep een manier komt waar er een goede afwisseling is in de prikkels door het af te kunnen wisselen met buiten activiteiten. Naar ons idee gaat dit bij deze doelgroep zorgen voor minder schooluitval.

R9: Wij zien veel gebeuren bij dagbestedingsplekken dat de groepen te groot zijn en dit is vaak niet passend bij deze doelgroep. Omdat ze veelal veel moeite hebben met veel prikkels en veel individuele aandacht nodig hebben.

Bijlage 6: Transcript focusgroep 2

De respondent stelt zichzelf voor:

Leeftijd van de respondent en de ervaring op het gebied van zorgverlening aan mensen met dementie of een psychische stoornis.

R1: Ik ben Jose 55 jaar, ik werk 30 jaar in de zorg. Ik werk in de wijkverpleging en werk zowel met psychiatrische mensen als met mensen met dementie.

R2: Ik ben Janet 47 jaar, ik zit ook al ruim 30 jaar in de zorg. En werk al ruim 25 jaar met de PG en heel af en toe zit daar ook een psychiatrisch iemand tussen, want dementie en psychiatrie liggen heel dicht bij elkaar.

R3: Ik ben Linda 51 jaar, ik werk sinds kort op een besloten groep voor jongeren met een LVB- problematiek, ernstige gedragsproblematiek en veel trauma en psychiatrie.

R4: Ik ben Diana 57 jaar, ik ben activiteitenbegeleidster in de ouderenzorg met somatische cliënten met tussen haakjes somatisch. Mensen van 98, ik wil niet zeggen dat ze dement zijn, maar de scheidslijn is dan heel moeilijk natuurlijk. En ik ben ook jaren werkzaam geweest als verzorgende. Dus ik heb ervaring in de zorgkant en zit nu in de activiteitenbegeleiding.

R5: Ik ben Maria 55 jaar, ik heb gewerkt in een verpleeghuis voor mensen met dementie en wij hebben nu een gezinshuis voor jongeren met gedragsproblematiek en psychische problemen.

R6: Ik ben Marieke 57 jaar, ik heb gewerkt in een verzorgingstehuis voor mensen met dementie en werk nu bij een instelling voor mensen met een psychische problematiek.

R7: Ik ben Anne-fleur 26 jaar, ik werk met mensen met doof-blindheid met daarnaast psychische problematiek, verstandelijke beperking en beperkingen in het autistisch spectrum. Daarnaast heb ik stages gelopen bij verschillende dagbesteding.

R8: Ik ben Leon 50 jaar, ik heb met verschillende doelgroepen gewerkt. Niet echt met dementerende, ik heb vroeger wel een beetje in de bejaardenzorg gezeten en bij verstandelijk beperkte ouderen. Ik heb wel binnen de psychiatrie wat dingen gedaan, op kernade gewerkt. Heftige doelgroep veel psychiatrische cliënten met tbs- ervaringen en momenteel heb ik een

gezinshuis waar we ook regelmatig te maken krijgen met jeugdigen met een psychiatrische problematiek.

8. Context 15 min.

We gaan het vandaag hebben over dagbesteding voor mensen met dementie of een psychische stoornis. Hierbij ben ik benieuwd naar jullie mening over de behoeftes die jullie op het gebied van dagbesteding signaleren bij de cliënten en het huidige aanbod van dagbesteding.

- Zijn er cliënten bij die deelnemen aan een dagbestedingsvorm?
- Waar let je als zorgprofessional op bij de keuze van een passende dagbesteding voor een cliënt?

R3: Ik werk in het onderwijs. Ik werk op een beslotengroep. Boven is wonen en onder is onderwijs. En ik werk met de jongeren die nu richting arbeid gaan. Het is een specifieke doelgroep, waardoor er ook goed gekeken moet worden wat het aanbod is. En daar stuit ik er toch wel op, dat je met name met onze doelgroep terecht komt bij de geëikte vormen die al bedacht zijn. Dus de grotere organisaties waar ze dan automatisch naar doorstromen. Ik ben nu bijvoorbeeld bezig voor een meisje waarvan zij te kennen heeft gegeven dat ze heel graag iets met paarden wil doen. En dan zou je zeggen van dan kan ze toch naar de zorgboerderij in ukkebummele en dan wordt ze met het busje opgehaald. Maar dat is niet haar vraag, zij wil gewoon op een manege werken. Dus daar zijn wij nu heel druk mee bezig en nu hebben we dan wel een manege gevonden die daar eventueel interesse in heeft, maar om dan al die paparassen daar weer in orde te maken. Ik vind het een hele ingewikkelde materie. Want zij heeft behoefte aan kleinschaligheid en overzichtelijkheid en niet met al die 'downies' op één plek. Want zij heeft psychiatrische problematiek en voelt zich daarbij niet op haar plek. Er is vooral veel grootschalig aanbod waarbij er niet specifiek wordt gekeken naar wat zij wil hoe zij het voor ogen heeft en wat zij ervoor nodig heeft om uiteindelijk bijvoorbeeld op een manege te kunnen gaan werken. Maar wordt er gewoon gekeken naar de praktische dingen en wordt er niet goed naar haar geluisterd.

R4: Wij krijgen hier minder mee te maken. Ik werk voor een zorggroep en daar is van tevoren al heel veel besloten, doordat wij zorg met verblijf hebben. Wij vallen onder een andere indicatie in die indicatie zit al dagbesteding. Dus onze mensen krijgen dagbesteding op de locatie waar ze wonen.

R8: vraagt: Maar sluit dit aanbod dan wel aan?

R4: Dit sluit wel aan, maar het blijft zoeken, want onze doelgroep wisseld ook heel snel. Dan hebben we het net op orde, dan hebben we een leuk

draaiend programma en dan komen er een aantal mensen met CVA's totale avasie en ja daar kun je dan geen leuk gespreksgroepje mee gaan doen. Soms zijn er ook mensen die niet op hun plek zijn binnen de interne dagbesteding en toen ben ik ook gaan zoeken naar mogelijkheden en heb ik gekeken of de cliënt dan extern dagbesteding kon gaan volgen. Maar dat gaat nog zomaar niet in verband met de vergoeding. Dus daar word je erg in beperkt. Wat binnen het budget valt kan ik met de cliënten. Maar we hebben wel medewerkers welzijn, daar ben ik ook heel blij mee. Wanneer ik zie dat iemand echt behoefte heeft aan individuele begeleiding zet ik deze medewerkers in. Hierdoor kan er echt naar haar geluisterd worden.

R2: Ik werk bij een verzorgingstehuis voor ouderen en daar werken we met waardigheid en trots. Het doel hiervan is om met de zorg en activiteiten aan te sluiten per individu. Eerder werkt ik op een andere afdeling waar het management zeer vooruitstrevend was en ons volledig vrij lieten in het aanbieden van activiteiten. We konden de activiteiten zelf regelen en inrichten zoals, een snoezelbus, dieren, visiteclowns, muziek. Hierdoor konden we echt per persoon aansluiten op de behoefte. Dagbesteding zat hier ook binnen het budget dus vond intern plaats. Maar wij regelde het wel vaak zo dat er ook mensen van extern kwamen of wij ergens heen gingen.

R4: Bij dementie ligt deze inrichting ook wel anders dan bij de andere doelgroepen omdat ze het extern vaak ook niet vol kunnen houden. Na 1,5/2 uur is de pijp leeg.

R3: Maar dat heb ik ook wel, want als ik kijk naar mijn doelgroep daar uit het in overprikkeling.

R7: Bij ons heb je het cultuurhuis daar kunnen mensen gaan "werken", maar dat is ook niet iedere dag want zoveel plek en ruimte is er niet. Maar bij calorama zie je, ze zijn nu met nieuwbouw bezig en nou hebben ze een verkapte bezuiniging eigenlijk gedaan dat is dat de dagbesteding weer terug moet gaan naar de groep en dat in de nieuwbouw gaan plaatsen dus dat mensen dan ook niet meer weg kunnen. Terwijl dat juist voor de mensen heel fijn is. Van ik kan naar het werk, want je zit al bijna 24 uur in je eigen cocon. Dus dat is eigenlijk wel heel erg jammer, want er komt steeds minder geld. En ze willen er dan voor gaan zorgen dat iemand van dagbesteding aan onze groep gekoppeld wordt. Maar eigenlijk ben ik het daar niet helemaal mee eens. Ik vind dat het een achteruitgang is voor de mensen zelf. Want onze doelgroep wil nog wel een beetje meedoen met de maatschappij en dat wordt nu teruggedrongen naar van we willen alles op de groep en meer geïsoleerd. Ik vind dus dat we de dagbesteding niet te veel naar ons toe moeten trekken, maar dat het een verrijking is als het extern gebeurt. En

dat wij gewoon als begeleiders van de groep gezien blijven en niet ook nog als activiteitenbegeleider, boodschappenmaatje, fietsmaatje of wat dan ook allemaal.

R4: En hebben jullie dan ruimtes voor de activiteiten of is dat allemaal binnen de groep ingericht?

R7: Wat we nu weten is dat er 1 grote activiteitenruimte komt, dus dat is ongeveer voor 7 groepen.

R4: En dan praat je over hoeveel personen?

R7: Ik denk 8 á 10 bewoners

R4: Dat is dan een flinke groep als je die over één ruimte wil gaan verdelen.

R4: Al zou ik blij zijn met een ruimte hoor wij hebben helemaal geen ruimte. We moeten alles in de huiskamers doen. Dus ik moet ook altijd goed kijken waar en wat sluit aan.

In die nieuwbouw dus daar lopen wij ook tegenaan hebben wij dus geen aparte ruimte, waar we met onze bewoners heen kunnen.

Discussieleider: maar kun jij dan zeggen vanuit jouw rol als activiteitenbegeleidster waar je dan tegen aan loopt. Daar waar mensen soms ook specifieke behoeften hebben qua activiteiten.

R4: Wij hebben een maandelijkse activiteiten krant. Die krijgen de bewoners allemaal persoonlijk aangeboden. We werken op uitnodiging, dus wij vragen iedere dag: wil u deelnemen. Dan kunnen het 3 mensen zijn, maar ook 13 mensen zijn. Dan ga ik pas beslissen welke ruimte is ervoor geschikt. Dus je bent ook altijd aan het schuiven. Maar dan zit ik ook als daar 1 of 2 bewoners in een huiskamer zitten die niet mee willen doen is ook lastig, want dan zal ik hun moeten verzoeken willen jullie er toch bij blijven zitten of willen jullie naar je eigen kamer. Dus ik vind het ook een beperking inderdaad dat je andere mensen uit hun "eigen" woonkamer moet sturen (is een groot woord), maar je doet mee of je doet niet mee dus dat is best wel lastig.

R1: Ik kom bij het individu thuis en dan als mensen aangeven. Ik had laatst een man en die gaf aan ik ben heel eenzaam. Of ik begin me eenzaam te voelen. Die is 89 ofzo. En ik ben met hem het gesprek aangegaan van wat wil u. En met hem ben ik gaan kijken naar een wandel maatje. Maar toen we daarmee kwamen was hij eigenlijk weer heel afwijzend, zo van dat is toch wel een beetje eng. Maar nu heeft hij een wandelvriendin noemt hij haar. En eigenlijk is hij er heel blij mee dat er iedere week iemand komt. En dan kunnen wij in Nijmegen aan verschillende organisaties, zoals STERK en STIP vragen of ze een vrijwilliger hebben die naar zo iemand toe wil. Ik signaleer de vraag en ga dan in overleg met organisaties of dagbestedingsplekken. Wat ik merk bij mensen thuis is dat ze de drempel om naar een dagbestedingsplek te gaan erg hoog

vinden. Ze associëren de dagbesteding heel erg met dementen en dat ze dan niet met iemand kunnen praten. En dan word je met zo'n busje opgehaald. En nu proberen we vaker mensen eerst dat er een familielid mee gaat om een dagje bij een dagbesteding te gaan kijken. Want hun indruk is vaak anders in hun hoofd dan dat het in werkelijkheid is. Maar er wordt ook veel gedaan hoor, want bijvoorbeeld in Nijmegen wordt al heel veel ingezet op eenzaamheid. Wij hebben bij ons op kantoor ook folders van verschillende organisaties dus die neem ik dan mee naar de cliënt en dan nemen we die door en dan kunnen we bijvoorbeeld alvast samen bellen.

R4: maar onderschat ook deze generatie niet het is ook helemaal onbekend, het is natuurlijk vooral iets van de laatste jaren. Het woord dagbesteding zegt ze ook helemaal niks dat merk ik ook.

R4: Wat ik ook zie gebeuren is dat je mantelzorgers hebt die soms zelf met de rollator binnen komen. En dan heb je het natuurlijk over een participatie wet en dat willen ze natuurlijk allemaal, maar moet je zelf voorstellen dat je straks zelf 70 bent en je moet je moeder van 97 nog gaan verzorgen. Dus ja er wordt ook weleens een beroep op mantelzorgers gedaan, die soms gewoon overbelast raken. Dus het is ook de vraag wat voor beroep je nog op een mantelzorger wil doen. Het houdt op een gegeven moment ook op.

R7: Wat ik veel zie is, ik heb stagegelopen op een zorgboerderij en de mensen die daar komen. Komen vaak niet vrijwillig, maar die komen om de mantelzorger te ontlasten. En nu probeert de familie enzo natuurlijk wel een geschikte dagbesteding te zoeken, maar in het begin zie je vaak toch veel tegen stribbeling. Ik wil naar huis en wat wil ik hier en wat doe ik hier. En dat is vaak ook wel heel lastig, want je wilt heel goed voor die mensen zorgen, maar als het niet vanuit hun zelf komt om daar te komen is het ook weer heel erg lastig om de goede zorg te bieden. En dat is dan dus ook een stukje de hulpvraag van sluit die aan bij die persoon. En uiteindelijk wel, maar in eerste instantie komen ze er vaak niet omdat ze het persé zelf willen.

Discussieleider: Heeft er iemand nog verdere aanvullingen hierop?

R8: Ja we hebben het nu natuurlijk best veel gehad over de oudere mensen, maar als je kijkt naar de psychiatrische mensen denk ik wel dat het best wel lastig is om die binnen een dagbesteding te krijgen, omdat daar ook best wel wat expertise voor nodig is om met deze doelgroep te kunnen werken.

Discussieleider: Zijn er dagbestedingsvormen die speciaal voor jullie doelgroep (de psychiatrie) ingericht zijn?

R3: Ja, weet ik niet. Want je komt al snel of in de psychiatrie of in de LVB. En mijn doelgroep is het gecombineerde daarvan en dat maakt het wel

lastig. Je valt dan eigen altijd onder de grootschalige organisaties. En ik wil ook zeker niet zeggen dat dat verkeerd is, maar als je dan kijkt naar de vraag van de jongere in dit geval die willen gewoon graag ergens werken waar ze wat meer mee kunnen doen in de maatschappij.

9. Hulpvraag van de cliënten 30 min.

We beginnen met de doelgroep: mensen met dementie. Uit literatuuronderzoek zijn verschillende belangrijke zorgbehoeftes naar voren gekomen, die uit onderzoek belangrijk blijken voor goede zorg en ondersteuning voor de doelgroep. Ik ben benieuwd hoe jullie als zorgprofessionals kijken naar deze behoeftes en in hoeverre jullie de behoefte belangrijk vinden in de ondersteuning van de cliënt. Deze behoeftes zijn in een Likertschaal gezet, zodat het gescoord kan worden.

- Iedereen vult de Likertschaal naar eigen ervaring en mening in.

	Zeerbelangrijk	Belangrijk	Redelijk belangrijk	Enigszins belangrijk	Onbelangrijk
Aandacht en liefde.					
Veiligheid en vertrouwdsheid.					
Begrip, troost en steun.					
Ruimte om te participeren.					
Behoud van de eigen identiteit.					

Tabel 6: Likertschaal zorgbehoeftes van mensen met dementie

Discussieleider: Heb je in de benoemde behoeftes nog dingen die je mist, die je als zorgprofessional wel signaleerd bij de cliënten?

R7: Ik heb individuele aandacht. Vooral binnen de groep zie ik gebeuren dat bijvoorbeeld bij dementie dat mensen vooral raken in de groep en zich dan nog verder gaan terugtrekken en daar dan een stukje in missen. Dus echt de tijd en ruimte voor het individu.

R4: Ja een stukje eigen regie, maar dat sluit eigenlijk helemaal aan op behoudt van eigen identiteit.

R3: Ja daarom heb ik de rest als belangrijk maar het behoud van de eigen identiteit vind ik zo belangrijk, omdat we al snel geneigd zijn om in de groep en te behappen en te bewerken.

R4: Ja en dan is het natuurlijk in een instelling al gauw autoritair. En wat ik ook ervaar is van luister eens wat meer naar wat de mensen willen en niet alleen wat ervan bovenaf beslist wordt.

R1: Bij dementie zie ik bijvoorbeeld gebeuren dat mensen het niet meer zelf kunnen verwoorden en dan de eigen identiteit volledig kwijtraken.

R7: Ik denk dat de intenties van zorgorganisaties en dagbestedingsplekken niet verkeerd zijn, maar waar het verkeerd gaat is dat de overheid de geldstroom dicht heeft gedraait. Wij als zorgprofessionals willen en kunnen dat ook allemaal wel bieden aan de cliënt, maar als je daar geen ruimte, geen geld en geen tijd voor krijgt. Moet je het doen met de dingen die je hebt en dat zorgt er dus voor dat de hulpvraag niet altijd beantwoord kan worden.

R2: Ik ben het daar voor een groot deel mee eens, maar ik vind dat bijvoorbeeld de zgz daar wel heel sterk in is. Want er wordt bijvoorbeeld een profielschets gemaakt van welke bewoner past bij ons in de setting. Zo hadden wij bijvoorbeeld een keer een bewoner zij kwam uit de ooi van het platteland en dan werd ze in Nijmegen in een stadskamertje gezet. Dus wij hadden zoiets van zij hoort hier niet thuis en dan werd er wel gezocht naar een betere andere passende plek.

Discussieleider: We maken nog even een korte ronde waarin jullie kort uit kunnen leggen hoe vanuit jullie ogen de ideale dagbesteding voor mensen met dementie eruit zou zien?

R1: vooral structuur en regelmaat en dan groepen tussen de 8 en 10 mensen. En professionele hulp is essentieel.

R6: Ik sluit hier ook op aan, kleinschalig is in het wonen maximaal 8 en dan 2 zorgprofessionals. En ik heb ook als flexkracht in de dagbesteding gewerkt en dan stonden we met z'n 3en op 12 cliënten.

R4: Wij hebben woningen van 6 bewoners en daar staat altijd iemand in de zorg op en ik als ab'er en medewerkers welzijn laberen daar doorheen. Dus wij zijn eigenlijk door het hele gebouw beschikbaar.

R8: Vind je dat er dan te weinig werknemers aanwezig zijn?

R4: Wij hebben iedere dag een medewerker welzijn van 9 tot 6 en om 4 uur komen er nog 2 ook ter ondersteuning van de droommaaltijd dus ik vind dat wij ruim inzetten met personeel. En structuur realiseren wij door het programma. We hebben een krantje met het programma en dat is ook echt hun houvast en daar moet je ook echt niet van afwijken. Vroeger zette wij de thema's erbij, maar als dat dan even niet ging werd ik daarop vast gepind.

Dus ik ben een beetje losgegaan van die thema's en dat werkt goed. Dus aan de ene kant structuur, maar aan de andere kant flexibiliteit die je moet blijven houden in je aanbod. En daarnaast evalueren wij heel veel om ook echt te kijken of we ons daadwerkelijk aanpassen aan de behoeftes.

Discussieleider: En met de activiteiten waar kijk je dan naar bij de cliënten?

R4: Wij werken zoveel mogelijk vraaggestuurd, dus wij doen ook regelmatig gesprekken met de bewoners. Aan de hand van een lijst hoor dat hoeft ik allemaal niet zelf te verzinnen, dat is gewoon een interesse en behoeften lijst en dan als mensen 5/6 jaar bij ons wonen kunnen die behoeftes ook veranderen naar tuurlijk. Dus er wordt niet alleen aan de intake vastgehouden van dat is afgesproken, maar je moet dat aan blijven passen aan de behoeftes van de cliënt. En bij mdo's dat is twee keer per jaar, een multi disciplinair overleg.

En daar wordt dat ook altijd besproken zegmaar, dus het is heel belangrijk om dat te evalueren want er kan in een half jaar zoveel veranderen.

R7: Op de zorgboerderij waar ik stage heb gelopen was de maximale groep 15 en we stonden er met 5 zorgprofessionals op en daarnaast nog 1 of 2 vrijwilligers. Daar was ook veel structuur, ze kwamen binnen en dan kregen ze eerst koffie of thee en dan ging ze een spelletje doen of naar buiten helpen op de boerderij en met de dieren. Er werd daar tijdens de intake ook heel erg gekeken naar de behoefte, dus wat vind je leuk wil je meehelpen met koken of lees je liever de krant of wil je een potje kaarten, dus daar was het eigenlijk wel heel goed geregeld.

Discussieleider: nu hebben we het met name gehad over wat er allemaal is, maar wat missen jullie hierin nu nog?

R4: Ik mis zelf een stuk vrijheid, dus dat je niet te veel gekaderd wordt en dat geldt altijd de belangrijkste rol speelt. En dat er niet altijd gekeken wordt naar mogelijkheden.

R2: Wat ik nu bij ons mis is de training van het personeel. Er wordt weinig aan scholing en lezing gedaan, waardoor personeel niet goed up to date blijft.

R1: Ja mee eens zeker de oudere medewerkers blijven hangen en blijven weinig up to date gehouden.

R5: Ja ik vind het belangrijk dat er al eerder wordt bekeken of iemand echt op de plek past of dat een andere plek beter past bij het individu.

R4: Het is belangrijk dat er meer naar het individu gekeken wordt gericht op welzijn in plaats van alleen op de zorgbehoefte. Dus echt wat bij het individu past en waar die persoon gelukkig van wordt.

	Zeerbelangrijk	Belangrijk	Redelijk belangrijk	Enigszins belangrijk	Onbelangrijk

De kwaliteit van leven staat centraal. (Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen).					
De cliënt staat ten allen tijden centraal. (Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund).					
Zorg is op maat aangepast. (Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte, veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning).					

Tabel 8: Likerschaal behoeftes van mensen met een psychische stoornis.

- Ruimte voor aanvulligen van andere behoeftes die gesignaleerd worden in de zorg voor de betreffende doelgroep.
- R7: Nou wat ik zag tijdens mijn studie en waar ik heel erg voor sta is als je bijvoorbeeld kijkt naar grote bedrijven, zoals een bank of een ziekenhuis. Dat mensen met een psychiatrische aandoening daar eigenlijk nooit aan de bak zouden kunnen komen omdat er geen begeleiding voor is. **Wat ik ideaal zou vinden is dat die bedrijven open zouden om een zorgprofessional aan te nemen om die mensen te begeleiden, zodat ze binnen zo'n bedrijf ook gewoon echt mee kunnen draaien met de participatie samenleving en dat is volgens mij ook wat de overheid ook wil maar daar ondersteunen ze weinig in.**
- Discussieleider: Zou het dan bijvoorbeeld helpen dat dagbestedingsplekken deze mensen al gaan training/ begeleiden gericht op werk?
- R7: Ja dat bijvoorbeeld. Maar ook bijvoorbeeld dat zou ik heel mooi vinden dat die grote bedrijven er ook voor open zouden staan. Nu staan ze er niet voor open, omdat ze bijvoorbeeld niet weten hoe ze bijvoorbeeld met mensen met autisme om moeten gaan.

Mijn ideale dagbesteding zou dus gericht zijn op re-integratie trajecten voor mensen met een psychische stoornis.

R8: Ik vind dat je vooral gewoon heel erg moet kijken naar het individu en wat daarbij het passende is.

R3: Er moet beter gemonitord worden wat de doelen zijn die behaald moeten worden en wat de cliënt dan daarvoor nodig heeft om dat te bereiken.

Dat is dan bijvoorbeeld iemand van meer zorg die erbij is om de jongere te motiveren naar het werk te gaan of is het juist de begeleiding die nodig is op de groep zelf.

R7: Je ziet dat wel al steeds meer in de horeca zoals brownies en downies die al meer begeleiden naar een stapje verder, maar dit zie je nog maar weinig gebeuren voor jongeren met een psychiatrische stoornis.

R4: Wat ook belangrijk is voor deze doelgroep vind ik dat er altijd een vast aanspreekpunt is om veiligheid te bieden waardoor ze stappen vooruit kunnen maken.

R3: Ik heb in Oosterbeek in het cluster 4 gewerkt en ik heb het stukje zorg en welzijn les in gegeven. En zij zijn daar al veel verder. Zij willen de cluster 4 jongeren in de zorg hebben om juist dat kleinere taken uit te voeren. En wel mee te doen binnen de maatschappij, zodat er een gevoel is van het ertoe doen.

R4: Ik merk bij mijn doelgroep (dementie) ook heel erg dat er behoefte is aan bijvoorbeeld doelgroepen door elkaar dus dat het hun help als de jongeren generatie bijvoorbeeld met een verstandelijke beperking of een psychische stoornis erbij betrokken wordt. Juist de generatie verschillen prikkelt, om elkaar in de positieve zin te stimuleren.

R1: Je blijft ook zien dat de eigen autonomie en eigen regie enorm belangrijk zijn om je nuttig te blijven voelen en het gevoel te blijven hebben dat je mee doet in de maatschappij.

R3: Ik kom ook vaak tegen dat jongeren uitvallen, doordat er een enorm stigma heerst bij bedrijven met betrekking tot de doelgroep psychiatrie. Van eerst dat willen ze allemaal niet en dat hoeven ze allemaal niet en dat kunnen ze allemaal niet. En als we het dan uiteindelijk toch voor elkaar krijgen dat een jongere kan komen dan hoeft er maar iets te gebeuren en dan worden ze direct weggestuurd. Dus er is weinig vertrouwen en ruimte voor deze doelgroep. Het belangrijkste voor deze doelgroep is vertrouwen te krijgen in de mensen die dagbesteding aanbieden om ook ruimte te krijgen voor groei.

Bijlage 7: Coderingen behoeftes mensen met een psychische stoornis

Respondent	Tekstfragment	Open codering	Axiaal coderen
R3	'Want zij heeft behoefte aan kleinschaligheid en overzichtelijkheid en niet met al die "downies" op één plek'	Kleinschaligheid	Kleinschaligheid
R3	'Want zij heeft behoefte aan kleinschaligheid en overzichtelijkheid en niet met al die "downies" op één plek'	Overzichtelijkheid	Overzichtelijkheid
R3	'Want zij heeft behoefte aan kleinschaligheid en overzichtelijkheid en niet met al die "downies" op één plek'	Niet met downies	Individuele benadering
R3	'Maar dat heb ik ook wel, want als ik kijk naar mijn doelgroep daar uit het in overprikkeling'	Niet te veel prikkels	Kleinschaligheid
R7	'Want onze doelgroep wil nog wel een beetje meedoen met de maatschappij'	Deelname aan de maatschappij	Deelname aan de maatschappij
R3	'maar als je dan kijkt naar de vraag van de jongere in dit geval die willen gewoon graag ergens werken waar ze wat meer mee kunnen doen in de maatschappij'	Deelname aan de maatschappij	Deelname aan de maatschappij

R3	'Ja daarom heb ik de rest als belangrijk maar het behoud van de eigen identiteit vind ik zo belangrijk, omdat we al snel geneigd zijn om in de groep en te behappen en te bewerken''	Behoud van identiteit	Behoud van eigen identiteit
R7	'Daar was ook veel structuur, ze kwamen binnen en dan kregen ze eerst koffie of thee en dan ging ze een spelletje doen of naar buiten helpen op de boerderij en met de dieren.er werd daar tijdens de intake ook heel erg gekeken naar de behoefte, dus wat vind je leuk wil je meehelpen met koken of lees je liever de krant of wil je een potje kaarten, dus daar was het eigenlijk wel heel goed geregeld''	Structuur	Structuur
R5	'Ja ik vind het belangrijk dat er al eerder wordt bekeken of iemand echt op de plek past of dat een andere plek beter past bij het individu''	Kijken naar het individu	Individuele benadering
R7	'Zodat ze binnen zo'n bedrijf ook gewoon echt mee kunnen draaien met de participatie samenleving en dat is volgens mij ook wat de overheid ook wil maar daar ondersteunen ze weinig in''	Participeren in de samenleving	Deelname aan de maatschappij
R7	'Mijn ideale dagbesteding zou dus gericht zijn op re-integratie trajecten voor mensen met een	Re-integratie	Deelname aan de maatschappij

	psychische stoornis"		
R3	'Het belangrijkste voor deze doelgroep is vertrouwen te krijgen in de mensen die dagbesteding aanbieden om ook ruimte te krijgen voor groei"	Vertrouwensband met de eigenaren	Vertrouwen in de eigenaren van een dagbestedingslocatie

Hoofd categoriën	Aantal keer benoemd
Behoud van eigen identiteit	1
Deelname aan de maatschappij	4
Individuele benadering	2
Kleinschaligheid	2
Structuur	1
Overzichtelijkheid	1
Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	1

Bijlage 8: Codering mensen met dementie

Respondent	Tekstfragment	Open codering	Axiaal coderen
R4	'Wanneer ik zie dat iemand echt behoefte heeft aan individuele begeleiding zet ik medewerkers in'	Individuele begeleiding	Individuele benadering
R4	'Bij dementie ligt deze inrichting ook wel anders dan bij de andere doelgroepen omdat ze het extern vaak ook niet vol kunnen houden. Na 1,5/2 uur is de pijp leeg'	Lage intensiviteit	Individuele benadering
R1	'En eigenlijk is hij er heel blij mee dat er iedere week iemand komt'	Gezelschap	Gezelschap
R7	'En dat is dan dus ook een stukje de hulpvraag van sluit die aan bij die persoon'	Aansluiting bij het individu	Individuele benadering
R7	'Ik heb individuele aandacht. Vooral binnen de groep zie ik gebeuren dat bijvoorbeeld bij dementie dat mensen verloren raken in de groep en zich dan nog verder gaan terugtrekken en daar dan een stukje in missen'	Individuele aandacht	Individuele benadering

R4	'En wat ik ook ervaar is van luister eens wat meer naar wat de mensen willen en niet alleen wat ervan bovenaf beslist wordt''	Luisteren naar het individu	Individuele benadering
R1	'Bij dementie zie ik bijvoorbeeld gebeuren dat mensen het niet meer zelf kunnen verwoorden en dan de eigen identiteit volledig kwijtraken''	Behoud van eigen identiteit	Behoud van eigen identiteit
R1	'Vooral structuur en regelmaat''	Structuur en regelmaat	Structuur en regelmaat
R1	'Groepen tussen de 8 en 10 mensen''	Kleine groepen	Individuele benadering
R1	'En professionele hulp is essentieel''	Professionele hulp	Professionele hulp
R6	'Ik sluit hier ook op aan, kleinschallig is in het wonen maximaal 8 en dan 2 zorgprofessional s. En ik heb ook als flexkracht in de dagbesteding gewerkt en dan stonden we met z'n 3en op 12 cliënten''	Kleinschaligheid	Individuele benadering
R4	'Dus er wordt niet alleen aan de intake vastgehouden van dat is afgesproken, maar je moet dat aan blijven passen aan de behoefte van de cliënt''	Aanpassen aan de behoeftes van de cliënt	Individuele benadering
R4	'Het is belangrijk dat er meer naar het individu gekeken wordt gericht op welzijn in plaats van alleen op de zorgbehoefte, dus echt wat bij	Individuele benadering	Individuele benadering

	het individu past en waar die persoon gelukkig van wordt"		
R8	'Ik vind dat je vooral gewoon heel erg moet kijken naar het individu en wat daarbij het passends is"	Individuele benadering	Individuele benadering
R4	"Wat ook belangrijk is voor deze doelgroep vind ik dat er altijd een vast aanspreekpunt is om veiligheid te bieden waardoor ze stappen vooruit kunnen maken"	Vast aanspreekpunt	Vast aanspreekpunt
R4	'behoefte is aan bijvoorbeeld doelgroepen door elkaar dus dat het hun help als de jongeren generatie bijvoorbeeld met een verstandelijke beperking of een psychische stoornis erbij betrokken wordt. Juist de generatie verschillen prikkelt, om elkaar in de positieve zin te stimuleren"	Verschillende doelgroepen bij elkaar	Verschillende doelgroepen bij elkaar
R1	"Je blijft ook zien dat de eigen autonomie en eigen regie enorm belangrijk zijn om je nuttig te blijven voelen en het gevoel te blijven hebben dat je mee doet in de maatschappij"	Eigen autonomie en eigen regie	Behoud van eigen identiteit

Hoofdcategorieën	Aantal keer benoemd
Behoud van eigen identiteit	2
Gezelschap	1
Individuele benadering	10
Professionele hulp	1
Structuur en regelmaat	1
Vast aanspreekpunt	1
Verschillende doelgroepen bij elkaar	1

Bijlage 9: Coderingen behoeftes mensen met een gedragsproblematiek en een licht verstandelijke beperking

Respondent	Tekstfragment	Open codering	Axiaal coderen
R3	'Wij zien ook vaak een gebrek aan continuïteit van begeleiding waardoor de cliënt goed en zorgvuldig begeleid kan worden'.	Continuïteit	Continuïteit
R5	'Wij zien bij veel dagbestedings locatie dat er geen duidelijk plan is van wat er van de persoon wordt verwacht'.	Concreet plan	Concreet plan
R2	'Ik vind inderdaad ook dat iedere plek een concreet plan moet hebben van wat er in het werk wat deze jongeren op een dagbestedingsplek verwacht kan worden, zodat overschatting ingeperkt wordt en de cliënt niet overvraagd wordt'	Concreet plan	Concreet plan
R2	'In onze ogen is er veel behoefte naar de combinatie school met een dagbestedingsplek voor deze doelgroep. Dus dat er voor deze doelgroep een manier komt waar er een goede afwisseling is in de prikkels door het af te kunnen wisselen met buiten activiteiten. Naar ons	Combinatie van school met een dagbestedingsplek	Combinatie van school met een dagbestedingsplek

	idee gaat dit bij deze doelgroep zorgen voor minder schooluitval".		
R11	'Ook lijkt er hierin weinig gecommuniceerd te worden met de woonplekken, waardoor er geen goed en concreet beeld van de cliënt is. Hierdoor wordt er dan niet goed aangesloten op de behoefte van de cliënt"	Communicatie met de woonlocatie	Communicatie met de woonlocatie
R1	'Helemaal mee eens. Want, de woonplek, ouders of school hebben een uitgebreid beeld van de betreffende cliënt waardoor de dagbestedingslocatie vanaf het begin af aan beter in kan haken op de cliënt".	Communicatie met de woonlocatie	Communicatie met de woonlocatie
R7	'Wat bij ons ook erg hoog in het vaandel staat in de keuze voor een dagbesteding, is dat ze open in contact zou staan met de woonplek zodat de werkwijze goed aansluit op de cliënt".	Communicatie met de woonlocatie	Communicatie met de woonlocatie
R1	'Wij lopen er tegenaan dat er weinig dagbestedingsplekken beschikbaar zijn voor de doelgroep (schooluitvallers) dus de kinderen onder de 18 jaar die niet meer naar school kunnen. Over het algemeen zijn de dagbestedingsplekken vooral ingericht voor de volwassen doelgroepen".	Dagbestedingsplekken voor schooluitvallers onder de 18 jaar	Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar

R10	'Ik wil daar ook nog wel nogmaals in benadrukken dat een duidelijk protocol erg belangrijk is'.	Een duidelijk protocol	Concreet plan
R7	'Ik vind dat daarin de intake erg belangrijk is. Wanneer een dagbestedingslocatie de intake goed inricht kan er ook vanaf het begin af aan ingespeeld worden op de behoeftes en mogelijkheden van de cliënt'.	Goed ingerichte intake	Goed ingerichte intake
R7	'Het is erg belangrijk dat er voortdurend zorgvuldig naar het individu gekeken wordt'.	Individuele benadering	Individuele benadering
R1	'en aangepast op ieder individu. Hierbij is het inzicht in de persoonlijk zeer belangrijk'.	Individuele benadering	Individuele benadering
R9	'Wij zien veel gebeuren bij dagbestedingsplekken dat de groepen te groot zijn en dit is vaak niet passend bij deze doelgroep. Omdat ze veelal veel moeite hebben met veel prikkels en veel individuele aandacht nodig hebben'.	Kleine groepen	Individuele benadering
R1	'dus wij zien dat het heel belangrijk is dat begeleiders op een dagbesteding laagdrempelig insteken'	Laagdrempeligheid	Individuele benadering
R4	'Ik merk wel dat dieren voor kinderen echt enorm belangrijk zijn en dat dat goed is'.	Omgang met dieren	Omgang met dieren
R1	'Ja wij merken dat ook heel erg, wij bieden nu met één van onze paarden therapie iedere week'.	Omgang met dieren	Omgang met dieren

R2	'Wij merken bij onze kinderen, dat het erg belangrijk is dat de prikkels niet te veel worden en deze echt op het individu worden aanpast. Een passende dagbesteding kan dus voor ieder individu anders zijn, maar bij onze cliënten zien we dat een prikkelarme omgeving en structuur heel erg belangrijk zijn'	Prikkelarme omgeving en structuur	Continuïteit
R1	'Er is veel persoonlijke sturing nodig'.	Persoonlijke sturing	Individuele benadering
R7	'Ja die persoonlijke sturing zien wij ook continu terugkomen'.	Persoonlijke sturing	Individuele benadering
R4	'Maar ik denk dat wanneer het kan het belangrijk is dat een dagbestedingsplek veel aandacht heeft voor de juiste samenstelling van een groep'.	Juiste samenstelling van een groep	Juiste samenstelling van een groep
R1	'Wat wij bij een andere cliënt merken bij de dagbesteding is dat er veel wisseling is van hulpverleners, waardoor hij niet goed weet waar hij aan toe is en hij wordt daar heel wiebelig van en maakt daar ook misbruik van'	Vast personeel	Vast personeel
R6	'Ja, dit valt mij ook op. Door veel wisseling van personeel kan er niet goed aangesloten worden op hoe de cliënt is en wat er nodig is om goed te functioneren binnen bijvoorbeeld de dagbestedingslocatie '.	Vast personeel	Vast personeel

R8	'Naar mijn mening is het inderdaad ontzettend belangrijk dat een dagbestedingslocatie werkt met vast personeel, zodat er weinig wisselingen zijn van verschillende	Vast personeel	Vast personeel
R8	Mensen in de begeleiding. Voor deze jongeren is het zeer belangrijk continuïteit te hebben".	Continuïteit	Continuïteit

Hoofdcategorieën	Aantal keer benoemd
Continuïteit	3
Concreet plan	3
Combinatie van school met een dagbestedingsplek	1
Communicatie met de woonlocatie	3
Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar	1
Goed ingerichte intake	1
Individuele benadering	6

Omgang met dieren	2
Juiste samenstelling van een groep	1
Vast personeel	3

Bijlage 10: Transcript interview zorgboerderij A

Begin vragen:

- Welke doelgroepen nemen deel aan de activiteiten op de zorgboerderij?
Mensen met een licht verstandelijke beperking en mensen met dementie.
- Hoeveel cliënten zijn er dagelijks aanwezig op de zorgboerderij?
Op de dagbehandeling voor mensen met dementie zijn dagelijks 6 cliënten aanwezig en daarnaast zijn er dagelijks 20/24 personen met een verstandelijke beperking aanwezig. Hiervoor zijn 3 aparte ruimtes ingericht.
- Hoeveel personeel is er in dienst?
Er zijn 6 vaste personeelsleden in dienst en daarnaast werken er vele vrijwilligers als ondersteuning.

Likertschalen met de behoeftes:

Er zijn doormiddel van literatuuronderzoek en interviews met verschillende zorgprofessionals verschillende behoeftes per doelgroep naar voren gekomen.

Zou u de behoeftes uit de Likertschaal willen scoren door aan te geven in hoeverre uw aanbod aansluit op de betreffende behoefte.

Tabel 11: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aansluiten bij het individu		X			
Behoud van eigen identiteit		X			
Individuele benadering	X				
Professionele hulp	X				

Structuur en regelmaat	X				
Vast aanspreekpunt	X				
Verskillende doelgroepen	X				

Tabel 12: Likertschaal behoeftes vanuit het literatuuronderzoek over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aandacht en liefde.	X				
Veiligheid en vertrouwdeheid.	X				
Begrip, troost en steun.	X				
Ruimte om te participeren.	X				
Behoud van de eigen identiteit.		X			

Tabel 13: Likertschaal behoeftes vanuit interviews over mensen met een gedragsproblematiek en/ of een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Continuïteit	X				
Concreet plan	X				
Combinatie van school met een dagbestedingsplek	X				

Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar	X				
Goed ingerichte intake	X				
Individuele benadering	X				
Omgang met dieren	X				
Juiste samenstelling van een groep		X			
Vast personeel	X				

Tabel 15: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Veiligheid en ondersteuning (Veiligheid moet zorgen voor een geaccepteerd, gewaardeerd en geborgen gevoel).	X				
Autonomie en ruimte. (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden).	X				
Regels en grenzen (Door het stellen van regels en grenzen, ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid).	X				

Vervolg vragen per behoefte en doelgroep:

In onderstaande tekst zijn er per doelgroep bij de betreffende behoeftes uit de Likertschaal vervolgvragen opgesteld die gesteld worden in het interview met de zorgboerderijen.

Algemene vragen:

- Wat vindt u sterk aan het aanbod?
Er is heel veel ruimte voor persoonlijke aandacht. We proberen echt te kijken wat bij de cliënt past en wat hij of zij interessant vindt en waar mogelijk bieden we dit aan en begeleiden we bij het ontwikkelen van de vaardigheden binnen de werkzaamheden.
- Welke knelpunten komt u tegen in het aanbod voor de betreffende doelgroep?
Er is altijd even tijd nodig om de cliënt goed te leren kennen en goed aan te sluiten bij een nieuwe cliënt. In eerste instantie kunnen ze vaak nog niet zo duidelijke aangeven wat ze echt leuk vinden om te doen en wat ze willen leren, maar naar mate ze langer bij ons zijn zien we dat ze dit steeds beter aan kunnen geven.

Mensen met dementie:

Aansluiten bij het individu

- Op welke manier wordt er met het dagbestedingsaanbod aangesloten op ieder individu?
Bij de start van dagbesteding op onze zorgboerderij wordt er altijd met iedere individuele cliënt een interesse interview gedaan. Hierbij wordt door middel van 1 op 1 vragen een beeld gecreëerd van de interesses en de behoeftes van de cliënt. Binnen het aanbod wordt er dan door ons gekeken welke activiteiten en werkzaamheden hier passend bij zijn en hiermee proberen we dan zoveel mogelijk op de cliënt aan te sluiten. Dit wordt ook altijd na een half jaar opnieuw met de cliënt bekeken om te kijken of de interesses en behoeftes nog steeds kloppend zijn bij wat we aan bieden.

Behoudt van eigen identiteit

- Wordt het behoudt van eigen identiteit binnen het huidige dagbestedingsprogramma gestimuleerd?
Ja, we proberen nauwkeurig in beeld te krijgen waar de cliënt behoefte aan heeft en welke interesses de cliënt heeft, op deze manier proberen we de eigen identiteit van de cliënt zo goed mogelijk te waarborgen.
Zo ja, op welke manier wordt dit gestimuleerd?
Er wordt bij binnenkomst van de cliënt al geprobeerd om een concreet beeld te creëren door informatie te verkrijgen vanuit de familie. Hierbij wordt geprobeerd om in beeld te brengen welke interesses de cliënt heeft en wordt gekeken hoe hier in het dagbestedingsprogramma het beste op ingespeeld kan worden. Doordat er dus heel erg gekeken en gemonitord wordt op de individuele cliënt proberen we zo goed als mogelijk aan te sluiten op het behoudt van eigen identiteit.

Individuele benadering

- Hoe zorgt u er binnen het dagbestedingsaanbod voor dat iedere cliënt een individuele benadering krijgt?

Ik zeg altijd dat iedere cliënt een eigen recept heeft en zich binnen een eigen fase bevindt, dus je moet je daar wel op aanpassen. En dit wordt met name gedaan door te onderzoeken en te ontdekken wat bij de individuele cliënt passend is.

Professionele hulp

- Hoe is de inzet van personeel geregeld?
De dagbehandeling voor de mensen met dementie is heel specifiek, hiervoor zijn dan ook verschillende specialisten aanwezig. Zoals een arts en fysiotherapeut. Op de groep met mensen met een verstandelijke beperking hebben de meeste personeelsleden een mbo-opleiding voor activiteitenbegeleidster gedaan en ik heb zelf HBO jeugd hulp en dienstverlening gestudeerd.

Structuur en regelmaat

- Op welke manier wordt er structuur en regelmaat in het dagbestedingsprogramma aangebracht?
We hebben een vaste dag structuur. We beginnen om 10 uur met koffie, daarna worden er activiteiten gedaan tot 12 uur. Om half 1 wordt er gezamenlijk gegeten en om half 2 is er een rust moment tot half 3. Daarna wordt er nog even gewerkt tot half 4. Dan wordt er weer koffiedronken en om 4 uur worden de cliënten met de taxi naar huis gebracht. Daarnaast zijn we met een klein team, waardoor er altijd vaste gezichten aanwezig zijn en een beperkt aantal wisselingen van personeel. Dit zorgt voor de cliënten voor houvast en structuur.

Vast aanspreekpunt

- Is er een vast aanspreekpunt aanwezig wanneer de cliënten aanwezig zijn op de zorgboerderij?
De activiteitenbegeleidster is het vaste aanspreekpunt. Er is een team van 6 medewerkers, dit zijn altijd dezelfde personen waardoor het laagdrempelig is om hun aan te spreken.

Verschillende doelgroepen

- Welke doelgroepen nemen momenteel deel aan het dagbestedingsprogramma op de zorgboerderij?
Jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, waarvan de meeste cliënten boven de 18 jaar zijn. Daarnaast komen er stagiaires vanuit het speciaal onderwijs bij ons, deze jongeren zitten nog op school en zijn onder de 18 jaar. Ook bieden we nog dagbesteding aan voor ouderen met dementie.
- Wanneer er een combinatie is van verschillende doelgroepen:
Is hier bewust voor gekozen en op welke manier is het programma hierbij ingericht?
Ja, we merken dat deze doelgroepen elkaar heel goed stimuleren en aanvullen. We zien vaak gebeuren dat een ouder iemand een jongvolwassen iemand met een beperking kan helpen met bepaalde dingen waar diegene

niet uitkomt en de jongvolwassenen kan bijvoorbeeld juist weer helpen met bijvoorbeeld het duwen van de rolstoel.

Aandacht en liefde

- Op welke manier wordt dit meegenomen in de inrichting van het dagbestedingsprogramma?
We proberen altijd te goed monitoren en in de gaten te houden hoe het met de individuele cliënt gaat en wat hij of zij precies nodig heeft. Doordat we met een klein team zijn kan dit snel gesignaleerd worden en kunnen we snel sturen op aanpassing van onze werkwijze en aanbod.

Veiligheid en vertrouwdeheid

- Op welke manier wordt er een veilige en vertrouwde omgeving gecreëerd?
De zorgboerderij is kleinschalig ingericht, er zijn vaste gezichten aanwezig en de dag structuur is vrijwel elke dag hetzelfde. We merken dat dit bij onze cliënten zorgt voor rust en een gevoel van vertrouwdeheid en veiligheid.

Begrip, troost en steun

- In hoeverre wordt dit meegenomen bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma?
Hier geldt hetzelfde als voor de vorige vragen, de zorg wordt heel erg op het individu aangepast. Door middel van veel persoonlijk contact wordt er geprobeerd zo goed mogelijk op de betreffende cliënt in te spelen. Dit is voor geen enkele cliënt precies hetzelfde.
- En op welke manier gebeurt dit?
Dit gebeurt bijvoorbeeld al met kleine dingen zoals het begroeten en altijd bij naam noemen, even rustig een praatje maken, vanuit een positief gerichte manier reageren en inspelen op de hulvragen en steun bieden wanneer gesignaleerd wordt dat het niet zo goed gaat.

Ruimte om te participeren

- Hoe wordt de actieve deelname van mensen met dementie gestimuleerd?
Bij de mensen met dementie gebeurt dit op kleine schaal, bijvoorbeeld door mee te koken. Dit wordt voor iedereen op eigen niveau gedaan.

Mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB

Continuïteit

- Is er een bepaalde continuïteit binnen het dagbestedingsprogramma?
Met het dagprogramma houden we een vaste dag structuur aan en doordat we kleinschalig zijn is er maar een beperkt aantal wisselingen van personeel.
- Zo ja, hoe is dit ingericht?
Er is altijd een lijst aanwezig waar op staat wat de planning van de dag is en wie er van het personeel aanwezig is. Dit zorgt ervoor dat het voor de cliënt

zichtbaar en controleerbaar is, we merken dat dit veel houvast en rust geeft voor onze cliënten.

Concreet plan

- Wordt er gebruik gemaakt van een concreet plan voor de ontwikkeling van iedere individuele cliënt?
Ja, er wordt altijd een ondersteuningsplan opgezet. Hierin worden samen met de cliënt en de ouders/verzorgers de doelen besproken en uitgewerkt.

Combinatie van school met een dagbestedingsplek

- Is er bij de begeleiding van deze doelgroep al sprake van een combinatie tussen school en werk?
Ja, er zijn regelmatig stagiaires vanuit het speciaal onderwijs die bij ons op de zorgboerderij stage te lopen. Deze jongeren zijn onder de 18 jaar en lopen dan vaak 1 of 2 dagen in de week bij ons mee in het dagbestedingsprogramma. De rest van de dagen gaan zij nog wel gewoon naar school.

Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar

- Binnen welke leeftijdscategorie vallen die cliënten die momenteel gebruik maken van het dagbestedingsprogramma op de zorgboerderij?
Er komen met name cliënten boven de 18 jaar, maar er wordt dus door sommige cliënten onder de 18 jaar van het speciaal onderwijs ook school gecombineerd met stage.

Goed ingerichte intake

- Op welke manier is de intake op dit moment ingericht?
De inrichting van de intake is heel verschillend per cliënt. Dit wordt ook weer echt aangepast op het individu. Meestal wordt deze intake door de manager ingericht.
- Hoe wordt ervoor gezorgd dat er bij de intake al een concreet en duidelijk beeld van de toekomstige cliënt en zijn of haar mogelijkheden gevormd kan worden?
Er wordt veel gecommuniceerd met bijvoorbeeld school en de ouders/verzorgers van de cliënt. Met de informatie die we vanuit de mensen kunnen verkrijgen, proberen we een zo goed mogelijk beeld van de cliënt te vormen.

Individuele benadering

- Op welke manier wordt er voor iedere cliënt voor een individuele benadering gezorgd?
Er is een klein team betrokken bij de cliënt, waardoor er heel nauwkeurig gemonitord kan worden waar de cliënt behoefte aan heeft.

Omgang met dieren

- Worden de dieren ingezet binnen het dagbestedingsprogramma?
Ja de dieren worden veel ingezet. We hebben verschillende dieren zoals onder anderen koeien, schapen, paarden, geiten, honden, konijnen en poezen. Deze dieren moeten natuurlijk allemaal verzorgd worden en wanneer de cliënt interesse en affiniteit heeft met dieren proberen we het aanbod voor de individuele cliënt hierop in te richten.
- Zo ja, op welke manier gebeurt dit?
Het is afhankelijk van de ervaring en het gedrag van de cliënt. Dit gebeurt altijd onder zorgvuldige begeleiding. Er wordt hierbij echt naar de vraag van de cliënt gekeken en in hoeverre we met deze cliënt ook nog het dierenwelzijn kunnen waarborgen.

Juiste samenstelling van een groep

- Hoe worden de groepen samengesteld?
Er wordt altijd gekeken of de persoon die op intake komt, past binnen de visie van de zorgboerderij en of het passend is binnen de huidige groep. Niet alle problematieken zijn bij ons mogelijk. En we proberen dit zo vroeg mogelijk al zo concreet mogelijk in beeld te krijgen om een stabiele groepsdynamiek te behouden.

Vast personeel

- Is er inzet van personeel?
- Zo ja,
Hoeveel personeel is er in dienst?
Er zijn 6 vaste personeelsleden in dienst.

Structuur en veiligheid

- Op welke manier wordt de behoefte, structuur en veiligheid gewaarborgd?
Per persoon wordt de ondersteuning aangepast en wordt gekeken wat wel en niet kan. Hierbij wordt laag in gestoken om de cliënt niet te overschatten, wat bij onze doelgroepen zeer belangrijk is voor de veiligheid. Daarnaast bieden we een gestructureerd dag programma en zijn we met een klein team zorgprofessionals, waarmee we zoveel mogelijk aan de behoefte aan structuur en een veilig gevoel proberen te voldoen.

Autonomie en ruimte (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden)

- In hoeverre wordt er bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma gekeken naar ruimte om zelf dingen te ondervinden en ervaren?
Er is een werkzaamheden lijst opgesteld, waarin cliënten zelf aan kunnen geven welke werkzaamheden ze leuk vinden of minder leuk vinden of bijvoorbeeld graag nog willen leren. Dit is bedoeld om de cliënt zoveel mogelijk de ruimte te geven en te stimuleren om te doen wat de cliënt interesseert. Dit evalueren we ook altijd weer na een half jaar, om tijdig te signaleren waar de cliënt behoefte aan heeft.

Regels en grenzen

- Zijn er duidelijke regels en grenzen opgesteld waar de cliënten zich aan moeten houden?

Ja, er zijn huisregels opgesteld met onder anderen telefoon regels en algemene gedragsregels.

Bijlage 11: Transcript interview zorgboerderij B

Begin vragen:

- Welke doelgroepen nemen deel aan de activiteiten op de zorgboerderij?
Mensen met dementie en mensen met een psychische stoornis.
- Hoeveel cliënten zijn er dagelijks aanwezig op de zorgboerderij?
Ongeveer 15 cliënten per dag.
- Hoeveel personeel is er in dienst?
3 vaste personeelsleden en daarnaast zijn er elke dag 2 of 3 vrijwilligers werkzaam.

Likertschalen met de behoeftes:

Er zijn doormiddel van literatuuronderzoek en interviews met verschillende zorgprofessionals verschillende behoeftes per doelgroep naar voren gekomen.

Zou u de behoeftes uit de Likertschaal willen scoren door aan te geven in hoeverre uw aanbod aansluit op de betreffende behoefte.

Tabel 9: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Behoudt van eigen identiteit		X			
Deelname aan de maatschappij	X				
Individuele benadering	X				
Kleinschaligheid	X				
Structuur	X				
Overzichtelijkheid	X				

Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	X				
--	---	--	--	--	--

Tabel 10: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De kwaliteit van leven staat centraal. (Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen).	X				
De cliënt staat ten allen tijden centraal. (Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund).	X				
Zorg is op maat aangepast. (Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte,	X				

veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning).					
---	--	--	--	--	--

Tabel 11: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aansluiten bij het individu	X				
Behoud van eigen identiteit		X			
Individuele benadering	X				
Professionele hulp	X				
Structuur en regelmaat	X				
Vast aanspreekpunt	X				
Verschillende doelgroepen	X				

Tabel 12: Likertschaal behoeftes vanuit het literatuuronderzoek over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aandacht en liefde.	X				
Veiligheid en vertrouwdsheid.	X				
Begrip, troost en steun.	X				

Ruimte om te participeren.	X				
Behoud van de eigen identiteit.	X				

Algemene vragen:

- Wat vindt u sterk aan het aanbod?
Dat de cliënten zo lang mogelijk thuis kunnen blijven en dit zorgt voor een stuk rust voor de mantelzorger. Daarnaast bieden wij een nuttige dagactiviteit voor cliënten, waardoor ze niet in een sociaal isolement raken en we proberen veel te sturen op het mentaal zo fit mogelijk blijven en proberen we ieder individu zo goed mogelijk naar vermogen uit de dagen op zijn of haar mogelijkheden.
- Welke knelpunten komt u tegen in het aanbod voor de betreffende doelgroep?
We hebben eigenlijk geen knelpunten m.b.t. het aanbod, maar we ervaren wel dat we vaak onderschat wordt door andere organisaties hoe belangrijk we zijn voor de cliënten. Er heerst nog een beetje een stoffig imago.

Mensen met een psychische stoornis:

Behoudt van eigen identiteit

Vervolg vragen:

- Wordt het behoudt van de eigen identiteit gestimuleerd binnen het dagbestedingsprogramma?
Ja, alle activiteiten worden ingericht op de interesses van de persoon. Bijvoorbeeld wanneer iemand altijd een boerenbedrijf heeft gehad en hier nog veel affiniteit mee heeft kan hij/zij het voer aanvegen bij de koeien. We hebben bijvoorbeeld ook een cliënt die heel goed met hout kan werken. Hij kan bij ons in de werkplaats aan de slag om van alles te maken.

Deelname aan de maatschappij

- Hoe speel je op dit moment met het aanbod in op de behoefte deelname aan de maatschappij?
We proberen dit waar mogelijk bij alle cliënten te stimuleren. We hebben 1 cliënt die een soort taxichauffeur is voor bijvoorbeeld kleine boodschappen. En op deze manier proberen we hem te stimuleren weer langzaam mee te doen aan dingen binnen de maatschappij.

Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast

- Hoe zorg je er op dit moment voor dat het aanbod van dagbesteding aangepast/ geschikt is voor ieder individu?
Er is heel veel contact met familie. In het geval van de mensen met dementie is het bijvoorbeeld heel fijn om van hun aanvullingen te krijgen op waar de persoon behoefte aan heeft en wat hij/ zij leuk vindt om te doen. Daarnaast vindt er ook altijd een gesprek met de cliënt plaats waarin gekeken wordt wat de behoeftes van de cliënt zijn en dit wordt altijd na een half jaar geëvalueerd.

Kleinschaligheid

- Hoe is de zorgboerderij ingericht (grootschalig aanbod, kleinschalig aanbod)?
Kleinschalig, er zijn maar 3 vaste personeelsleden in dienst en maximaal 15 cliënten per dag aanwezig.

Structuur

- Wordt er binnen het aanbod van de dagbestedingsactiviteiten gewerkt vanuit een bepaalde structuur?
Er is een vaste dag structuur, s 'ochtends wordt er om 10 uur gestart met koffie, om 12 uur wordt er gezamenlijk warm gegeten en om 3 uur wordt er weer gezamenlijk koffiedronken. Daartussen worden verschillende activiteiten en werkzaamheden gedaan. Daarnaast hebben we naast dat wij zelf altijd aanwezig zijn, maar 3 personeelsleden in dienst waardoor er eigenlijk altijd dezelfde gezichten aanwezig zijn. We merken ook echt aan onze cliënten dat ze hier behoefte aan hebben en dat dit structuur biedt.

Overzichtelijkheid

- Hoe wordt er op dit moment een overzichtelijke omgeving gecreëerd?
De omgeving binnen de zorgboerderij is klein en overzichtelijk. De dagen zijn altijd vrijwel gelijk en er is weinig wisseling tussen personeel, doordat er maar weinig mensen in dienst zijn.

Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie

- Hoe is de communicatie tussen u als eigenaar/ medewerker en de cliënt ingericht?
De communicatie is zeer laag drempelig, doordat wij als eigenaren zelf ook altijd aanwezig zijn op de boerderij is het voor de cliënten gemakkelijk om ons even aan te spreken en dingen te overleggen of aan te geven.

De kwaliteit van leven staat centraal

- Worden de activiteiten ingericht naar vermogen van ieder individu?
Ja, er wordt heel erg gekeken naar wat bij ieder individu passend is en er is ook veel ruimte voor de cliënten om zelf aan te geven en te ontdekken wat zij leuk en fijn vinden om te doen.

De cliënt staat ten allen tijden centraal

- Hoe zorgt u ervoor dat er van iedere cliënt een kloppend en uitgebreid beeld is?
Er wordt altijd een intake gehouden waarin door de begeleider en/of familie een schets wordt gegeven van de biografie en geschiedenis van de cliënt.
- Hoe is de communicatie met ouders/ betrokkenen/ de woonlocatie ingericht?
Er is veel contact met de betrokkenen van de cliënten. Dit gebeurt bijvoorbeeld door persoonlijk contact en overleg, maar ook via schriften die aan het eind van de dag ingevuld worden en aan de cliënt mee gegeven worden zodat de woonlocatie of de familie thuis altijd op de hoogte zijn van hoe de dag is verlopen. Hierdoor houdt de familie thuis een goed beeld van hoe het gaat en de zorgboerderij ook door nauw contact met de familie.

Mensen met dementie:

Aansluiten bij het individu

- Op welke manier wordt er met het dagbestedingsaanbod aangesloten op ieder individu?
Doordat er een uitgebreide intake wordt gedaan is er al een duidelijk beeld van wat passend is bij de cliënt. Hier proberen we dan zo goed mogelijk op aan te sluiten en daarnaast kunnen we doordat we met een klein team zijn heel snel inspelen op behoeftes die gedurende de tijd dat ze bij ons zijn nog naar voren komen.

Behoudt van eigen identiteit

- Wordt het behoudt van eigen identiteit binnen het huidige dagbestedingsprogramma gestimuleerd?
Ja, er wordt zoveel mogelijk ingespeeld op de wensen van de cliënt. Door goed naar de geschiedenis van de cliënt te kijken proberen we in te spelen op de dingen die de cliënt vroeger heeft gedaan en leuk vindt.

Individuele benadering

- Hoe zorgt u er binnen het dagbestedingsaanbod voor dat iedere cliënt een individuele benadering krijgt?
Doordat we kleinschalig zijn ingericht, is de aandacht goed te verdelen en kunnen we iedere cliënt persoonlijke aandacht en een individuele benadering bieden.

Professionele hulp

- Welke zorg gerichte diploma's bezit uw personeel?

De drie vaste personeelsleden zijn in het bezit van een SPH, mbo niveau 4 verpleegkundige en mbo niveau 4 activiteiten begeleidster diploma.

- Welke zorg gerichte diploma's bezit u?
Ik heb zelf SPW niveau 4 gedaan en mijn moeder heeft een mbo niveau 4 verpleegkundige opleiding gevolgd.

Structuur en regelmaat

- Op welke manier wordt er structuur en regelmaat in het dagbestedingsprogramma aangebracht?
Er is een vaste dag structuur die we elke dag volgen, dit zorgt voor regelmaat in de dag, waardoor de cliënten weten waar ze aan toe zijn. Daarnaast zijn we met een vast team, waardoor er weinig wisseling is en waardoor we in de begeleiding veel structuur kunnen bieden.

Vast aanspreekpunt

- Is er een vast aanspreekpunt aanwezig wanneer de cliënten aanwezig zijn op de zorgboerderij?
Ja wij zijn als eigenaren altijd zelf aanwezig en daarnaast is er altijd iemand van onze vaste personeel aanwezig, waardoor een aanspreekpunt altijd dichtbij is.

Verschillende doelgroepen

- Welke doelgroepen nemen momenteel deel aan het dagbestedingsprogramma op de zorgboerderij?
Mensen met dementie en mensen met een psychische stoornis.
- Wanneer er een combinatie is van verschillende doelgroepen:
Is hier bewust voor gekozen en op welke manier is het programma hierbij ingericht?
Ja, er is bewust voor deze mix van doelgroepen gekozen omdat we zien dat de cliënten van de verschillende doelgroepen elkaar heel goed aanvullen en stimuleren in de activiteiten en omgang.

Aandacht en liefde

- Op welke manier wordt dit meegenomen in de inrichting van het dagbestedingsprogramma?
Er wordt zoveel mogelijk warmte gecreëerd zodat mensen zich thuis en op hun gemak voelen. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan doordat we met een vast team zijn, waardoor we altijd nauw betrokken zijn bij wat er speelt bij de cliënt en hier proberen we dan zo snel en goed mogelijk op in te spelen en steun bij te bieden.

Veiligheid en vertrouwde omgeving

- Op welke manier wordt er een veilige en vertrouwde omgeving gecreëerd?

Omdat we veel werken met de doelgroep mensen met dementie is ervoor gekozen om bij de inrichting van de activiteitenruimte ook veel herkenbare dingen terug te laten komen die voor oudere mensen als herkenbaar voelen. Zo proberen we een vertrouwde omgeving te creëren, daarnaast wordt er veiligheid geboden doordat er altijd vaste mensen aanwezig zijn.

Begrip, troost en steun

- In hoeverre wordt dit meegenomen bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma?

Er is veel persoonlijk aandacht en we proberen hier altijd zo snel en goed mogelijk op in te spelen.

Ruimte om te participeren

- Hoe wordt de actieve deelname van mensen met dementie gestimuleerd?
Er wordt gekeken naar de mogelijkheden van de individuele cliënt en we proberen zoveel mogelijk deze mogelijkheden te stimuleren door hierbij passende activiteiten aan te bieden.

Bijlage 12: Transcript interview zorgboerderij C

Begin vragen:

- Welke doelgroepen nemen deel aan de activiteiten op de zorgboerderij?
Mensen met een psychische stoornis en mensen met een verstandelijke beperking. En we hebben een zeer diverse groep in leeftijd. We staan voor alle leeftijden open, als de cliënt maar passend is bij onze visie.
- Hoeveel cliënten zijn er dagelijks aanwezig op de zorgboerderij?
Ongeveer 15 cliënten en er zijn 2 locaties waar gewerkt kan worden. Deze locaties liggen tegenover elkaar.
- Hoeveel personeel is er in dienst?
Er zijn 4 vaste personeelsleden in dienst en daarnaast zijn we zelf altijd aanwezig.

Likertschalen met de behoeftes:

Er zijn doormiddel van literatuuronderzoek en interviews met verschillende zorgprofessionals verschillende behoeftes per doelgroep naar voren gekomen.

Zou u de behoeftes uit de Likertschaal willen scoren door aan te geven in hoeverre uw aanbod aansluit op de betreffende behoefte.

Tabel 9: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Behoudt van eigen identiteit	X				
Deelname aan de maatschappij	X				
Individuele benadering	X				
Kleinschaligheid	X				
Structuur	X				
Overzichtelijkheid	X				
Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	X				

Tabel 10: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De kwaliteit van leven staat centraal. (Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen).	X				
De cliënt staat ten allen tijden centraal. (Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund).	X				
Zorg is op maat aangepast. (Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte, veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning).	X				

Tabel 13: Likertschaal behoeftes vanuit interviews over mensen met een gedragsproblematiek en/ of een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Continuïteit	X				
Concreet plan		X			
Combinatie van school met een dagbestedingsplek	X				
Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar		X			
Goed ingerichte intake	X				
Individuele benadering	X				
Omgang met dieren	X				
Juiste samenstelling van een groep	X				
Vast personeel	X				

Tabel 14: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over jeugdigen met een gedragsproblematiek

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming.	X				
Ondersteuning is gericht op positieve beloning.	X				
Structuur en veiligheid.	X				
Informatie is begrijpelijk en toegankelijk.	X				

Tabel 15: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Veiligheid en ondersteuning (Veiligheid moet zorgen voor een geaccepteerd, gewaardeerd en geborgen gevoel).	X				
Autonomie en ruimte. (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden).	X				
Regels en grenzen (Door het stellen van regels en grenzen, ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid).	X				

Algemene vragen:

- Wat vindt u sterk aan het aanbod?
We kijken echt naar de persoon en niet enkel naar de problematiek. We krijgen steeds zwaardere problematieken en steeds meer mensen met psychiatrische klachten, maar wij vinden dat het echt gaat om hoe wij de individuele cliënt hier ervaren en kijken minder naar het dossier wat voorheen al is opgebouwd.
- Welke knelpunten komt u tegen in het aanbod voor de betreffende doelgroep?
Doordat wij steeds meer te maken krijgen met zwaardere psychische problematieken, is het nog wel zoeken naar het goed aansluiten bij deze doelgroep. Maar er kan bij ons heel veel en er is ruimte voor iedereen, waarbij eigenlijk alleen kijken naar de mogelijkheden van de persoon en niet naar de beperkingen, hierdoor verloopt het dan vaak toch goed.

Mensen met een psychische stoornis:

Behoudt van eigen identiteit

Vervolg vragen:

- Wordt het behoudt van de eigen identiteit gestimuleerd binnen het dagbestedingsprogramma?
Ja, we hebben eigenlijk een heel vrij programma en veel begeleiding waardoor iedere cliënt zich kan ontplooiën binnen de zorgboerderij zoals hij/zij dat wil.

Deelname aan de maatschappij

- Hoe speel je op dit moment met het aanbod in op de behoefte deelname aan de maatschappij?

We proberen de cliënten waar we zien dat er mogelijkheden zijn om verder te groeien te stimuleren om bijvoorbeeld weer met een opleiding te starten en we hebben bijvoorbeeld contacten met de bakkerij uit het dorp, daar gaan 2 cliënten nu 2 keer in de week helpen en de bedoeling is dat ze daar uiteindelijk misschien door kunnen groeien naar betaald werk. Dus waar mogelijk proberen we wel echt te ondersteunen bij het re-integreren in de maatschappij.

Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast

- Hoe zorg je er op dit moment voor dat het aanbod van dagbesteding aangepast/ geschikt is voor ieder individu?

Er is veel vrijheid in het dagbestedingsprogramma. Er zijn natuurlijk wel altijd een aantal vaste werkzaamheden die moeten gebeuren, maar daarnaast bekijken we wat bij de cliënt past en wat hij/zij leuk vindt en dat bieden we aan. Ze krijgen bijvoorbeeld ook allemaal een soort van verzorgpaard waar zij de "verantwoordelijkheid" over hebben en dat werkt heel goed. Mensen voelen zich dan echt weer waardig en belangrijk. Hetzelfde geldt voor de begeleiding, eigenlijk is er geen cliënt hetzelfde, dus ook onze aanpak en begeleiding proberen we zo passend mogelijk te laten zijn bij ieder individu, door te kijken en te vragen naar wat diegene nodig heeft.

Kleinschaligheid

- Hoe is de zorgboerderij ingericht (grootschalig aanbod, kleinschalig aanbod)?

Kleinschalig, want we hebben een beperkt aantal cliënten en een kleinschalig team van zorgprofessionals. We hebben wel twee locaties maar deze zijn dicht bij elkaar en we zijn ook altijd zelf op de locaties aanwezig.

Structuur

- Wordt er binnen het aanbod van de dagbestedingsactiviteiten gewerkt vanuit een bepaalde structuur?

Ja, er is een vaste dag structuur. De start en pauzes zijn altijd op dezelfde momenten en voor de cliënten die behoefte hebben aan een vast programma, maken we een programma op papier. Ook zijn wij zelf altijd aanwezig en hebben we een klein team met personeel, waardoor er maar weinig wisseling plaats vindt.

Overzichtelijkheid

- Hoe wordt er op dit moment een overzichtelijke omgeving gecreëerd?

Ons paarden bedrijf/boerderij is niet zo groot waardoor het qua ruimte overzichtelijk blijft. Daarbij is er altijd één van de vaste werknemers aanwezig om te ondersteunen bij de werkzaamheden. Doordat er een aantal dingen zijn die iedere dag moeten gebeuren bij de paarden, merken we dat ook de

werkzaamheden voor de cliënten steeds overzichtelijker worden naar mate ze hier langer zijn, ze weten dan wat ze kunnen verwachten en dat geeft rust.

Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie

- Hoe is de communicatie tussen u als eigenaar/ medewerker en de cliënt ingericht?
Heel persoonlijk. We zijn zelf altijd aanwezig en de cliënten weten ons ook altijd te vinden.

De kwaliteit van leven staat centraal

- Worden de activiteiten ingericht naar vermogen van ieder individu?
Ja, het programma van de individuele cliënt wordt echt naar vermogen en interesse van die cliënt aangepast. En we proberen samen met de cliënt zo goed mogelijk in beeld te krijgen wat zijn of haar vraag is, zodat we dan passende activiteiten aan kunnen bieden voor ieder individu.

De cliënt staat ten allen tijden centraal

- Hoe zorgt u ervoor dat er van iedere cliënt een kloppend en uitgebreid beeld is?
Ik krijg meestal via de woonlocatie of via ouders/ begeleiders, dossier van de cliënt aangeleverd. Maar ik probeer dit in eerste instantie altijd even te laten liggen, omdat ik niet bevooroordeeld aan de begeleiding van een cliënt wil beginnen. We laten de nieuwe cliënten meestal een periode meedraaien en dan zien we vaak vrij snel hoe iemand is.
- Hoe is de communicatie met ouders/ betrokkenen/ de woonlocatie ingericht?
Een aantal cliënten wonen ook bij ons in de woonbegeleiding en bij sommige van deze cliënten hebben we dan op het gebied van zowel dagbesteding als wonen contact met betrokkenen. En met de externe dagbestedingscliënten is er ook regelmatig overleg met naasten betrokkenen.

Mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB

Continuïteit

- Is er een bepaalde continuïteit binnen het dagbestedingsprogramma?
De vaste dag structuur is altijd hetzelfde, maar de activiteiten worden per dag ingevuld op wat er moet gebeuren. Qua inzet van personeel is er wel veel continuïteit doordat we er zelf altijd zijn en we maar een klein team aan personeel hebben.

Concreet plan

- Wordt er gebruik gemaakt van een concreet plan voor de ontwikkeling van iedere individuele cliënt?
Ja, we stellen altijd een plan met doelen op voor alle cliënten. Vanuit de overkoepelende organisatie is er een systeem waarin we in overleg met de

cliënt concrete doelen op kunnen stellen. Dit plan wordt altijd jaarlijks geëvalueerd met de cliënt, om het up to date te houden.

Combinatie van school met een dagbestedingsplek

- Is er bij de begeleiding van deze doelgroep al sprake van een combinatie tussen school en werk?
Ja, we werken samen met het speciaal onderwijs. Jongeren van deze school komen vaak bij ons om een aantal dagen in de week stage te lopen en blijven veelal zodra ze 18 zijn ook bij ons voor dagbesteding.

Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar

- Binnen welke leeftijdscategorie vallen die cliënten die momenteel gebruik maken van het dagbestedingsprogramma op de zorgboerderij?
Dit is zeer divers, maar het grootste deel van de cliënten is boven de 18 jaar.
- Is er aanbod voor jongeren onder de 18 jaar?
Ja, de stagiaires vanuit het speciaal onderwijs zijn onder de 18 jaar. Dit wordt een stage genoemd, maar zij werken in feite gewoon een aantal dagen in de week mee in het dagbestedingsaanbod.

Goed ingerichte intake

- Op welke manier is de intake op dit moment ingericht?
Ik vind een intake bij ons nooit zo passend, omdat wij er eigenlijk voor staan om iedereen een fijne plek aan te bieden. Daarom kiezen wij er meestal voor om mensen mee te laten draaien en zelf te ervaren hoe de cliënt is. En doordat we er zelf altijd zijn, zitten we hier ook heel dichtbij.

Individuele benadering

- Op welke manier wordt er voor iedere cliënt voor een individuele benadering gezorgd?
We kijken echt naar de persoon en hier passen we de werkwijze en hetgeen wat we aanbieden op aan. We hebben bijvoorbeeld 1 jongen van 20 bij ons binnen de dagbesteding met een zeer laag niveau, hij moet nog geholpen worden met eten en tussendoor verschoond worden. Dit is weer heel anders dan de begeleiding die we bieden aan een licht verstandelijk beperkte cliënt, hiermee werk je vaak echt nog naar het ontwikkelen van vaardigheden. Het aanbod wordt echt bij iedere cliënt aangepast op het vermogen van de cliënt.

Omgang met dieren

- Worden de dieren ingezet binnen het dagbestedingsprogramma?
Ja, daar bestaat eigenlijk ons volledige aanbod uit. We hebben een sport stal met IJslandse paarden en de cliënten helpen mee met de verzorging en mogen zo nu en dan ook rijden op de paarden.

Juiste samenstelling van een groep

- Hoe worden de groepen samengesteld?
Door het proefdraaien binnen de groep, kunnen we eigenlijk heel goed tijdig signaleren of een cliënt passend is binnen de groep.

Vast personeel

- Is er inzet van personeel?
Ja.
- Zo ja,
Hoeveel personeel is er in dienst?
We hebben 4 vaste werknemers in dienst en we zijn zelf altijd aanwezig.

De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming

- In hoeverre wordt de cliënt betrokken bij besluiten die er worden genomen?
Er is veel vrijheid en ruimte voor de cliënt om zichzelf te ontwikkelen, maar er blijven natuurlijk wel regels en grenzen voor wat wel en niet kan.

Ondersteuning is gericht op positieve beloning

- Op welke manier wordt er binnen de ondersteuning positieve beloning ingezet?
We proberen heel erg te kijken naar mogelijkheden en fouten maken mag bij ons altijd en we proberen juist de positieve dingen heel erg naar voren te laten komen en te benoemen.

Structuur en veiligheid

- Op welke manier wordt de behoefte, structuur en veiligheid gewaarborgd?
Doordat we kleinschalig en persoonlijk ingericht zijn, proberen we cliënten een zo veilig mogelijk gevoel te geven en bij ieders individuele vraag passende structuur binnen het aanbod aan te bieden.

Informatie is begrijpelijk en toegankelijk

- Hoe wordt ervoor gezorgd dat informatie begrijpelijk en toegankelijk is voor de betreffende doelgroep?
We passen eigenlijk alle informatie aan op de persoon, wanneer we zien dat iemand het niet snapt of dat er bijvoorbeeld picto's nodig zijn om het begrijpelijk te maken zetten we dit in.

Autonomie en ruimte (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden)

- In hoeverre wordt er bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma gekeken naar ruimte om zelf dingen te ondervinden en ervaren?
Onze activiteiten zijn heel erg gericht op zelf ontdekken en ervaren en hierdoor kunnen groeien. Wanneer een cliënt binnenkomt wordt er laagdrempelig gestart en proberen we samen met de cliënt te gaan ontdekken wat diegene wil leren en te stimuleren op welke vaardigheden de cliënt verder kan ontwikkelen.

Regels en grenzen

- Zijn er duidelijke regels en grenzen opgesteld waar de cliënten zich aan moeten houden?

We hebben niet echt een vaste lijst met regels. Maar er is één hele belangrijke regel binnen onze zorgboerderij en dat is dat er met respect met elkaar en de dieren omgegaan wordt en dit is eigenlijk voor alle cliënten ook heel duidelijk.

Bijlage 13: Transcript interview zorgboerderij D

Begin vragen:

- Welke doelgroepen nemen deel aan de activiteiten op de zorgboerderij?
Doordeweeks zijn er ouderen (dementie) /volwassenen aanwezig tussen de 33 en 96 jaar. En in het weekend komen er kinderen tussen de 8 en de 20 jaar met autisme in combinatie met vaak een verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek.
- Hoeveel cliënten zijn er dagelijks aanwezig op de zorgboerderij?
Doordeweeks hebben we 15 cliënten en in het weekend 12.
- Hoeveel personeel is er in dienst?
4 man vast personeel en 2 stagiaires/ vrijwilligers.

Likertschalen met de behoeftes:

Er zijn doormiddel van literatuuronderzoek en interviews met verschillende zorgprofessionals verschillende behoeftes per doelgroep naar voren gekomen.

Zou u de behoeftes uit de Likertschaal willen scoren door aan te geven in hoeverre uw aanbod aansluit op de betreffende behoefte.

Tabel 9: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Behoudt van eigen identiteit	X				
Deelname aan de maatschappij	X				
Individuele benadering	X				
Kleinschaligheid		X			
Structuur		X			
Overzichtelijkheid	X				
Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	X				

Tabel 10: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De kwaliteit van leven staat centraal. (Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen).		X			
De cliënt staat ten allen tijden centraal. (Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund).	X				
Zorg is op maat aangepast. (Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte, veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning).	X				

Tabel 11: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aansluiten bij het individu	X				
Behoud van eigen identiteit	X				
Individuele benadering	X				
Professionele hulp		X			
Structuur en regelmaat		X			
Vast aanspreekpunt		X			
Verschillende doelgroepen		X			

Tabel 12: Likertschaal behoeftes vanuit het literatuuronderzoek over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aandacht en liefde.	X				
Veiligheid en vertrouwelijkheid.	X				
Begrip, troost en steun.	X				
Ruimte om te participeren.		X			
Behoud van de eigen identiteit.		X			

Tabel 13: Likertschaal behoeftes vanuit interviews over mensen met een gedragsproblematiek en/ of een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Continuïteit	X				
Concreet plan	X				
Combinatie van school met een dagbestedingsplek		X			
Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar	X				
Goed ingerichte intake	X				
Individuele benadering		X			
Omgang met dieren	X				
Juiste samenstelling van een groep	X				
Vast personeel	X				

Tabel 14: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over jeugdigen met een gedragsproblematiek

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming.			X		
Ondersteuning is gericht op positieve beloning.	X				
Structuur en veiligheid.	X				
Informatie is begrijpelijk en toegankelijk.	X				

Tabel 15: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Veiligheid en ondersteuning (Veiligheid moet zorgen voor een geaccepteerd, gewaardeerd en geborgen gevoel).	X				
Autonomie en ruimte. (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden).	X				
Regels en grenzen (Door het stellen van regels en grenzen, ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid).	X				

Vervolg vragen per behoefte en doelgroep:

In onderstaande tekst zijn er per doelgroep bij de betreffende behoeftes uit de Likertschalen vervolgvragen opgesteld die gesteld worden in het interview met de zorgboerderijen.

Algemene vragen:

- Wat vindt u sterk aan het aanbod?
We zijn kleinschalig en ons aanbod is ingericht op de mogelijkheden van de persoon.
- Welke knelpunten komt u tegen in het aanbod voor de betreffende doelgroep?
We komen eigenlijk weinig knelpunten tegen, doordat we er altijd dichtbij zitten en onze aanpak makkelijk bij kunnen sturen.

Mensen met een psychische stoornis:

Behoudt van eigen identiteit

Vervolg vragen:

- Wordt het behoudt van de eigen identiteit gestimuleerd binnen het dagbestedingsprogramma?
Door bij binnenkomst tijdens de intake al heel goed te bespreken wat bij de persoon past proberen we direct ons aanbod zo goed mogelijk op de persoon aan te passen en hiermee de eigen identiteit te stimuleren.

Deelname aan de maatschappij

- Hoe speel je op dit moment met het aanbod in op de behoefte deelname aan de maatschappij?
We doen dit met name door het gevoel van meedoen te creëren ze mogen bij ons ontdekken en groeien en hierdoor kunnen cliënten binnen een veilige omgeving kleine stapjes (op eigen tempo) doen richting de maatschappij.

Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast

- Hoe zorg je er op dit moment voor dat het aanbod van dagbesteding aangepast/ geschikt is voor ieder individu?
De activiteiten zijn heel variërend. Cliënten kunnen doen wat ze willen en we proberen hierbij vooral de mogelijkheden te stimuleren.
- Welke middelen/ manieren zet je momenteel in om deze behoefte te waarborgen? (Bijvoorbeeld extra personeel, vragenlijsten gericht op de zorgbehoefte van iedere individuele cliënt).
Bij de intake stellen we al doelen op en wordt er een intakelijst ingevuld. Daarnaast worden er 2 keer per jaar evaluatie lijsten ingevuld met wanneer het mogelijk is de cliënt en anders met de familie.

Kleinschaligheid

- Hoe is de zorgboerderij ingericht (grootschalig aanbod, kleinschalig aanbod)?
We zijn een kleinschalig ingerichte zorgboerderij, er zijn maximaal 15 cliënten per dag aanwezig en we hebben een beperkt aantal mensen in dienst. Daar is er ruimte voor veel verschillende activiteiten.

Structuur

- Wordt er binnen het aanbod van de dagbestedingsactiviteiten gewerkt vanuit een bepaalde structuur?
Er is een vaste dag structuur elke dag en de activiteiten worden per dag hier omheen in gericht. Daarnaast hebben we maar 4 werknemers in dienst, waardoor er vaak dezelfde gezichten aanwezig zijn. We merken dat de cliënten dit prettig vinden.

Overzichtelijkheid

- Hoe wordt er op dit moment een overzichtelijke omgeving gecreëerd?
Het is een kleinschalige locatie met een klein team aan vast personeel, waardoor het voor cliënten goed te overzien is.

Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie

- Hoe is de communicatie tussen u als eigenaar/ medewerker en de cliënt ingericht?
We zijn als eigenaren altijd aanwezig, hierdoor verloopt de communicatie laagdrempelig en heel gemakkelijk en snel.

De kwaliteit van leven staat centraal

- Worden de activiteiten ingericht naar vermogen van ieder individu?
Ja, er wordt per cliënt gekeken wat mogelijk en passend is en daar wordt het aanbod op aangepast.

De cliënt staat ten allen tijden centraal

- Hoe zorgt u ervoor dat er van iedere cliënt een kloppend en uitgebreid beeld is?
We hebben altijd een uitgebreide intake, waarbij familie of begeleiders van de cliënt aanwezig zijn. We proberen met de intake al een zo kloppend en concreet mogelijk beeld van de cliënt te vormen, waardoor we direct een passend aanbod voor de betreffende cliënt kunnen bieden. Daarnaast hebben we altijd voortduren veel contact met naasten/ betrokkenen van de cliënt, waardoor we ook op de hoogte zijn van wat er thuis speelt en kunnen inschatten hoe we hier het beste op kunnen inspelen.

Mensen met dementie:

Aansluiten bij het individu

- Op welke manier wordt er met het dagbestedingsaanbod aangesloten op ieder individu?
Er wordt echt gekeken naar de persoon en we proberen wanneer ze hier zijn zo goed mogelijk te kijken naar hoe de cliënt is, wat de mogelijkheden zijn en waar wij behoeftes signaleren bij de cliënt. En op basis van dit beeld en de informatie vanuit bijvoorbeeld familie/ begeleiders, wordt het aanbod ingericht.

Behoud van eigen identiteit

- Wordt het behoudt van eigen identiteit binnen het huidige dagbestedingsprogramma gestimuleerd?
Ja, we kijken echt naar hoe de persoon is en daarbij proberen we verschillende dingen aan te bieden en kijken we wat de reactie van de cliënt hierop is en proberen we waar mogelijk ook zoveel mogelijk in overleg met de cliënt te kijken wat de cliënt fijn vindt om te doen en wat er mogelijk is.

Individuele benadering

- Hoe zorgt u er binnen het dagbestedingsaanbod voor dat iedere cliënt een individuele benadering krijgt?
Door echt naar de persoon te kijken en doordat we kleinschalig zijn kunnen we de cliënten veel individuele aandacht en benadering geven.

Professionele hulp

- Welke zorg gerichte diploma's bezit u?
MBO verpleegkundige
- Welke zorg gerichte diploma's bezit uw personeel?

2 personeelsleden hebben een MBO diploma activiteitenbegeleider. En de andere 2 zijn als verpleegkundige geschoold.

Structuur en regelmaat

- Op welke manier wordt er structuur en regelmaat in het dagbestedingsprogramma aangebracht?
Er is altijd een vaste structuur in de dag, die iedere dag hetzelfde is. Daarnaast is er doordat we met weinig personeel in dienst hebben weinig wisseling in de inzet hiervan. We kijken ook altijd naar hoeveel structuur een cliënt nodig heeft. Bijvoorbeeld in het weekend met de kinderen met autisme bieden we voor de cliënten die hier behoefte aan hebben een lijst waarop het programma staat vermeldt of werken we met picto's zodat de structuur zichtbaar en begrijpelijk is.

Vast aanspreekpunt

- Is er een vast aanspreekpunt aanwezig wanneer de cliënten aanwezig zijn op de zorgboerderij?
Ja, wij als eigenaren zijn altijd als het vaste aanspreekpunt aanwezig op de zorgboerderij. En wanneer we er even niet zijn, dient het vaste personeel als aanspreekpunt. Doordat we zo'n klein team zijn, communiceren we onderling ook weer heel gemakkelijk, waardoor je met z'n alleen goed op de hoogte bent wat er gaande is en makkelijk en snel kunt bespreken wat een goede aanpak is.

Verschillende doelgroepen

- Welke doelgroepen nemen momenteel deel aan het dagbestedingsprogramma op de zorgboerderij?
Mensen met NAH (niet aangeboren hersenletsel), dementie en/of een psychische problematiek. En in het weekend jongeren met autisme en/of een verstandelijke beperking en een gedragsproblematiek.
- Wanneer er een combinatie is van verschillende doelgroepen:
Is hier bewust voor gekozen en op welke manier is het programma hierbij ingericht?
Ja, we ervaren dat deze doelgroepen elkaar heel goed aanvullen en elkaar op een positieve manier stimuleren. De mensen met NAH kunnen bijvoorbeeld vaak bepaalde dingen niet, die mensen met dementie nog wel kunnen en andersom geldt dit ook. En we zien dan gebeuren dat ze elkaar hierbij helpen en ondersteunen.

Aandacht en liefde

- Op welke manier wordt dit meegenomen in de inrichting van het dagbestedingsprogramma?
We proberen een warme en toegankelijke sfeer te creëren waarin cliënten zich fijn en geborgen voelen.

Veiligheid en vertrouwde omgeving

- Op welke manier wordt er een veilige en vertrouwde omgeving gecreëerd?
Het is kleinschalig ingericht, met veel vaste gezichten waardoor er een veilige en vertrouwde omgeving voor de cliënten ontstaat.

Begrip, troost en steun

- In hoeverre wordt dit meegenomen bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma?
Ook dit proberen we zoveel mogelijk mee te nemen in onze begeleiding en inrichting van onze zorgboerderij door een vertrouwde en fijne omgeving te creëren met persoonlijke begeleiding.

Ruimte om te participeren

- Hoe wordt de actieve deelname van mensen met dementie gestimuleerd?
Dit wordt waar mogelijk aangemoedigd, maar in het geval van dementie zien we dat het vooral gaat om het behoud van wat ze hebben, doordat het steeds verder achteruit gaat.

Mensen met een gedragsproblematiek en/of een LVB

Continuïteit

- Is er een bepaalde continuïteit binnen het dagbestedingsprogramma?
Ja, doordat we met een klein team zijn is er altijd vast personeel aanwezig en we volgen een vaste dag structuur.

Concreet plan

- Wordt er gebruik gemaakt van een concreet plan voor de ontwikkeling van iedere individuele cliënt?
Ja er wordt altijd een begeleidingsplan opgesteld, wat om het half jaar geëvalueerd en bijgesteld wordt.

Combinatie van school met een dagbestedingsplek

- Is er bij de begeleiding van deze doelgroep al sprake van een combinatie tussen school en werk?
Nee, doordeweeks zijn er geen jongeren onder de 18 aanwezig, maar in het weekend is er wel een programma voor jongeren onder de 18. Deze jongeren gaan doordeweeks wel nog gewoon naar school.

Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar

- Is er aanbod voor jongeren onder de 18 jaar?
Ja, in het weekend komen er kinderen naar de zorgboerderij met autisme in combinatie met een licht verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek.

Goed ingerichte intake

- Op welke manier is de intake op dit moment ingericht?
Er vindt altijd een uitgebreide intake plaats met de toekomstige cliënt en de familie/betrokkenen van de cliënt.
- Hoe wordt ervoor gezorgd dat er bij de intake al een concreet en duidelijk beeld van de toekomstige cliënt en zijn of haar mogelijkheden gevormd kan worden?
Er worden in deze intake samen met de toekomstige cliënt en ouder/begeleiders doelen in beeld gebracht en er wordt een intakelijst ingevuld zodat ook de verwachtingen en behoeftes van de cliënt al snel in beeld zijn bij ons. De intakelijst met behoeftes, wordt elk half jaar weer samen met de cliënt geëvalueerd.

Individuele benadering

- Op welke manier wordt er voor iedere cliënt voor een individuele benadering gezorgd?
Er wordt echt gekeken naar wat bij de persoon past en we zijn eigenlijk heel flexibel in ons programma. We kunnen vrijwel voor ieder wat wils aanbieden.

Omgang met dieren

- Worden de dieren ingezet binnen het dagbestedingsprogramma?
Ja, vooral de jongeren helpen veel mee in de verzorging van de dieren. En dit is eigenlijk afhankelijk van de vraag en interesse van de cliënt.

Juiste samenstelling van een groep

- Hoe worden de groepen samengesteld?
Er wordt altijd al bij de intake gekeken of de persoon passend kan zijn binnen de huidige groepssamenstelling. Dit schatten we in aan de hand van eerdere dossiers, informatie vanuit de betrokkenen en de algemene eerste indruk die wij krijgen van de cliënt tijdens de intake.

Vast personeel

- Hoeveel personeel is er in dienst?
4 man personeel. En wij zijn zelf altijd aanwezig.

De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming

- In hoeverre wordt de cliënt betrokken bij besluiten die er worden genomen?
Er is veel ruimte voor wat de cliënt wil en dit nemen we ook zeker mee in onze besluitvorming. Maar wel altijd zolang het binnen onze visie en regels past.

Ondersteuning is gericht op positieve beloning

- Hoe is de ondersteuning volgens u ingericht?

Er wordt zoveel mogelijk ingespeeld op de mogelijkheden en positieve dingen. We proberen zoveel mogelijk de positieve dingen te stimuleren en de ondersteuning aan te passen op de behoefte die wij bij de cliënt signaleren.

Structuur en veiligheid

- Op welke manier wordt de behoefte, structuur en veiligheid gewaarborgd?
Er is elke dag een vaste structuur en vast personeel wat voor veiligheid en structuur zorgt.

Informatie is begrijpelijk en toegankelijk

- Hoe wordt ervoor gezorgd dat informatie begrijpelijk en toegankelijk is voor de betreffende doelgroep?
We passen dit aan op de individuele cliënt. Zo gebruiken we bijvoorbeeld voor één cliënt picto's. Omdat we bij deze cliënt merkte dat hier behoefte aan was om de informatie goed te kunnen begrijpen.

Autonomie en ruimte (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden)

- In hoeverre wordt er bij de inrichting van het dagbestedingsprogramma gekeken naar ruimte om zelf dingen te ondervinden en ervaren?
Er is veel ruimte om te doen en te ontdekken wat cliënt leuk en fijn vindt om te doen en dit gaat eigenlijk gewoon vanzelf doordat er veel vrijheid en ruimte is.

Regels en grenzen

- Zijn er duidelijke regels en grenzen opgesteld waar de cliënten zich aan moeten houden?
We hebben een aantal huisregels/criteria die we aanhouden zodat het voor ons als zorgboerderij ook haalbaar blijft in de begeleiding die we bieden. We hebben bijvoorbeeld vastgesteld dat een cliënt die weg gaat lopen en/of agressie vertoont niet meer passend is binnen wat wij aanbieden, doordat wij geen gesloten plek zijn, kunnen we een cliënt die wegloopt geen veiligheid meer garanderen. Daarnaast willen we een veilige plek zijn voor alle cliënten en is agressie dus iets wat we niet op onze zorgboerderij willen zien.

Bijlage 14: Scores Likertschalen

Tabel 9: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Behoudt van eigen identiteit	C D	B			
Deelname aan de maatschappij	B C D				
Individuele benadering	B C D				
Kleinschaligheid	B C	D			
Structuur	B C	D			
Overzichtelijkheid	B C D				
Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	B C D				

Tabel 10: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een psychische stoornis

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De kwaliteit van leven staat centraal. (Cliënten ervaren door middel van zorg een verbetering in het welbevinden en vooruitgang in hun levenslust en het vermogen om activiteiten te ondernemen).	B C	D			
De cliënt staat ten allen tijden centraal. (Het gaat om het persoonlijke verhaal van de patiënt en de regie van de inrichting van zorg)	B C D				

ligt bij de cliënt. Daarnaast is de zorg zo ingericht dat naasten betrokkenen voor zover mogelijk betrokken worden bij de zorg en daarbij geïnformeerd en ondersteund).					
Zorg is op maat aangepast. (Voor deze doelgroep is het belangrijk dat de zorg aangepast is op het individu. Dit zorgt voor effectieve, efficiënte, veilige, tijdige en toegankelijke ondersteuning).	B C D				

Tabel 11: Likertschaal behoeftes vanuit de interviews over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aansluiten bij het individu	B D	A			
Behoud van eigen identiteit	D	A B			
Individuele benadering	A B D				
Professionele hulp	A B	D			
Structuur en regelmaat	A B	D			
Vast aanspreekpunt	A B	D			
Verschillende doelgroepen	A B	D			

Tabel 12: Likertschaal behoeftes vanuit het literatuuronderzoek over mensen met dementie

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Aandacht en liefde.	A B D				
Veiligheid en vertrouwdeheid.	A B D				
Begrip, troost en steun.	A B D				
Ruimte om te participeren.	A B	D			
Behoud van de eigen identiteit.	B	A D			

Tabel 13: Likertschaal behoeftes vanuit interviews over mensen met een gedragsproblematiek en/ of een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Continuïteit	A C D				
Concreet plan	A D	C			
Combinatie van school met een dagbestedingsplek	A C	D			
Dagbestedingsplekken voor jongeren onder de 18 jaar	A D	C			
Goed ingerichte intake	A C D				
Individuele benadering	A C	D			
Omgang met dieren	A C D				

Juiste samenstelling van een groep	C D	A			
Vast personeel	A C D				

Tabel 14: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over jeugdigen met een gedragsproblematiek

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
De jeugdige wordt betrokken in besluitvorming.	C		D		
Ondersteuning is gericht op positieve beloning.	C D				
Structuur en veiligheid.	C D				
Informatie is begrijpelijk en toegankelijk.	C D				

Tabel 15: Likertschaal behoeftes vanuit literatuuronderzoek over mensen met een LVB

	Volledig	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Veiligheid en ondersteuning (Veiligheid moet zorgen voor een geaccepteerd, gewaardeerd en geborgen gevoel).	A C D				
Autonomie en ruimte. (Er is ruimte om dingen zelf te doen en te ondervinden).	A C D				
Regels en grenzen (Door het stellen van regels en grenzen, ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid).	A C D				

Bijlage 15: Codering aanbod voor mensen met een psychische stoornis

Zorgboerderij	Behoefte	Tekstfragment	Open codering (aanbod)	Axiaal coderen
B	Behoudt van eigen identiteit	Alle activiteiten worden ingericht op de interesses van de persoon. Bijvoorbeeld wanneer iemand altijd een boerenbedrijf heeft gehad en hier nog veel affiniteit mee heeft kan hij/zij het voer aanvegen bij de koeien. We hebben bijvoorbeeld ook een cliënt die heel goed met hout kan werken. Hij kan bij ons in de werkplaats aan de slag om van alles te maken.	Activiteiten worden ingericht op de interesses van de persoon.	Activiteiten worden ingericht op de interesses van de persoon.
C	Behoudt van eigen identiteit	We hebben eigenlijk een heel vrij programma en veel begeleiding waardoor iedere cliënt zich kan ontplooiën binnen de zorgboerderij zoals hij/zij dat wil.	Door een vrij programma kan de cliënt zich ontplooiën zoals hij/zij dat wil.	Een vrij programma zorgt voor ruimte om te ontplooiën.
D	Behoudt van eigen identiteit	Door bij binnenkomst tijdens de intake al heel goed te bespreken wat bij de persoon past proberen we direct ons aanbod zo goed mogelijk op de persoon aan te passen en hiermee de eigen identiteit te stimuleren.	Bij de intake wordt uitgebreid besproken wat bij de persoon past, zodat hier met het aanbod op aangesloten kan worden.	Bij de intake wordt uitgebreid besproken wat bij de persoon past, zodat hier met het aanbod op aangesloten kan worden.

B	Deelname aan de maatschappij	We proberen dit waar mogelijk bij alle cliënten te stimuleren. We hebben 1 cliënt die een soort taxichauffeur is voor bijvoorbeeld kleine boodschappen. En op deze manier proberen we hem te stimuleren weer langzaam mee te doen aan dingen binnen de maatschappij.	Dit gebeurt door cliënten werkzaamheden aan te bieden waarmee ze op hun eigen manier stimuleert worden om weer langzaam mee te doen binnen de maatschappij.	Iedere cliënt wordt d.m.v. verschillende werkzaamheden gestimuleerd om naar mogelijkheid weer mee te doen aan de maatschappij.
C	Deelname aan de maatschappij	We proberen de cliënten waar we zien dat er mogelijkheden zijn om verder te groeien te stimuleren om bijvoorbeeld weer met een opleiding te starten en we hebben bijvoorbeeld contacten met de bakkerij uit het dorp, daar gaan 2 cliënten nu 2 keer in de week helpen en de bedoeling is dat ze daar uiteindelijk misschien door kunnen groeien naar betaald werk. Dus waar mogelijk proberen we wel echt te ondersteunen bij het re-integreren in de maatschappij.	Cliënten worden waar mogelijke ondersteunt bij het her integreren in de maatschappij. Dit gebeurt op verschillende manieren die passend zijn bij de betreffende cliënt.	Cliënten worden waar mogelijke ondersteunt bij het her integreren in de maatschappij. Dit gebeurt op verschillende manieren die passend zijn bij de betreffende cliënt.
D	Deelname aan de maatschappij	We doen dit met name door het gevoel van meedoen te creëren ze mogen bij ons ontdekken en groeien en hierdoor kunnen cliënten binnen een veilige	Er wordt binnen een veilige omgeving gestimuleerd om kleine stapjes (op eigen tempo) te doen richting de maatschappij.	Er wordt een veilige omgeving gecreëerd en gestimuleerd om kleine stapjes (op eigen tempo) te doen richting de maatschappij.

		omgeving kleine stapjes (op eigen tempo) doen richting de maatschappij.		
B	Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast	Er is heel veel contact met familie. In het geval van de mensen met dementie is het bijvoorbeeld heel fijn om van hun aanvullingen te krijgen op waar de persoon behoefte aan heeft en wat hij/ zij leuk vindt om te doen. Daarnaast vindt er ook altijd een gesprek met de cliënt plaats waarin gekeken wordt wat de behoeftes van de cliënt zijn en dit wordt altijd na een half jaar geëvalueerd.	Veel contact met de familie en evalueren met de cliënt.	Veel contact met de familie en evalueren met de cliënt.
C	Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast	Er is veel vrijheid in het dagbestedingsprogramma. Er zijn natuurlijk wel altijd een aantal vaste werkzaamheden die moeten gebeuren, maar daarnaast bekijken we wat bij de cliënt past en wat hij/zij leuk vindt en dat bieden we aan. Ze krijgen bijvoorbeeld ook allemaal een soort van verzorgpaard waar zij de "verantwoordelijkheid" over hebben en dat werkt heel goed. Mensen voelen zich dan echt weer waardig en belangrijk. Hetzelfde geldt	Er is veel vrijheid in het dagbestedingsprogramma en de begeleiding wordt op ieder individu aangepast.	Er is veel vrijheid in het dagbestedingsprogramma en de begeleiding wordt op ieder individu afgestemd.

		voor de begeleiding, eigenlijk is er geen cliënt hetzelfde, dus ook onze aanpak en begeleiding proberen we zo passend mogelijk te laten zijn bij ieder individu, door te kijken en te vragen naar wat diegene nodig heeft.		
D	Individuele benadering/ zorg is op maat aangepast	De activiteiten zijn heel variërend. Cliënten kunnen doen wat ze willen en we proberen hierbij vooral de mogelijkheden te stimuleren. Bij de intake stellen we al doelen op en wordt er een intake lijst ingevuld. Daarnaast worden er 2 keer per jaar evaluatie lijsten ingevuld met wanneer het mogelijk is de cliënt en anders met de familie.	Er worden bij start van de dagbesteding doelen opgesteld, deze doelen worden elk half jaar geëvalueerd. Daarnaast wordt vooral gestuurd op mogelijkheden van de cliënt.	Er worden bij start van de dagbesteding doelen opgesteld, deze doelen worden elk half jaar geëvalueerd. Daarnaast wordt vooral gestuurd op mogelijkheden van de cliënt.
B	Kleinschaligheid	Kleinschalig, er zijn maar 3 vaste personeelsleden in dienst en maximaal 15 cliënten per dag aanwezig.	Vaste personeelsleden en maximaal 15 cliënten per dag.	Vaste personeelsleden en maximaal 15 cliënten per dag.
C	Kleinschaligheid	Kleinschalig, want we hebben een beperkt aantal cliënten en een kleinschalig team van zorgprofessionals. We hebben wel twee locaties maar deze zijn dicht bij elkaar en we zijn ook altijd zelf op de	Kleine groep cliënten, kleinschalig team zorgprofessionals en de eigenaren zijn altijd aanwezig.	Kleine groep cliënten, kleinschalig team zorgprofessionals en de eigenaren zijn altijd aanwezig.

		locaties aanwezig.		
D	Kleinschaligheid	We zijn een kleinschalig ingerichte zorgboerderij, er zijn maximaal 15 cliënten per dag aanwezig en we hebben een beperkt aantal mensen in dienst. Daar is er ruimte voor veel verschillende activiteiten.	Maximaal 15 cliënten per dag en een beperkt aantal medewerkers in dienst.	Maximaal 15 cliënten per dag en een beperkt aantal medewerkers in dienst.
B	Structuur	Er is een vaste dag structuur. Daarnaast hebben we naast dat wij zelf altijd aanwezig zijn, maar 3 personeelsleden in dienst waardoor er eigenlijk altijd dezelfde gezichten aanwezig zijn. We merken ook echt aan onze cliënten dat ze hier behoefte aan hebben en dat dit structuur biedt.	Er is een vaste dag structuur en weinig personeelsleden waardoor er weinig wisseling is.	Er is een vaste dag structuur en weinig personeelsleden waardoor er weinig wisseling is.
C	Structuur	Ja, er is een vaste dag structuur. Voor de cliënten die behoefte hebben aan een vast programma, maken we een programma op papier. Ook zijn wij zelf altijd aanwezig en hebben we een klein team met personeel, waardoor er maar weinig wisseling plaats vindt.	Er is een vaste dag structuur en weinig personeelsleden waardoor er weinig wisseling is. En voor de cliënten die er behoefte aan hebben wordt een programma op papier gemaakt.	Er is een vaste dag structuur en weinig personeelsleden waardoor er weinig wisseling is. En voor de cliënten die er behoefte aan hebben wordt een programma op papier gemaakt.

D	Structuur	Er is een vaste dag structuur elke dag en de activiteiten worden per dag hier omheen in gericht. Daarnaast hebben we maar 4 werknemers in dienst, waardoor er vaak dezelfde gezichten aanwezig zijn.	Er is een vaste dag structuur en vast personeel, waardoor er vaak dezelfde gezichten aanwezig zijn.	Er is een vaste dag structuur en vast personeel, waardoor er vaak dezelfde gezichten aanwezig zijn.
B	Overzichtelijkheid	De omgeving binnen de zorgboerderij is klein en overzichtelijk. De dagen zijn altijd vrijwel gelijk en er is weinig wisseling tussen personeel, doordat er maar weinig mensen in dienst zijn.	Overzichtelijke omgeving, de dagen zijn altijd vrijwel gelijk en er is weinig wisseling van personeel.	Overzichtelijke omgeving, de dagen zijn altijd vrijwel gelijk en er is weinig wisseling van personeel.
C	Overzichtelijkheid	Ons paarden bedrijf/boerderij is niet zo groot waardoor het qua ruimte overzichtelijk blijft. Daarbij is er altijd één van de vaste werknemers aanwezig om te ondersteunen bij de werkzaamheden. Doordat er een aantal dingen zijn die iedere dag moeten gebeuren bij de paarden, merken we dat ook de werkzaamheden voor de cliënten steeds overzichtelijker worden naar mate ze hier langer zijn, ze weten dan wat ze kunnen verwachten en dat geeft rust.	Overzichtelijke omgeving, vaste werknemers en vaste werkzaamheden.	Overzichtelijke omgeving, vaste werknemers en vaste werkzaamheden.

D	Overzichtelijkheid	Het is een kleinschalige locatie met een klein team aan vast personeel, waardoor het voor cliënten goed te overzien is.	Kleinschalige locatie en een klein team met vast personeel.	Kleinschalige locatie en een klein team met vast personeel.
B	Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	De communicatie is zeer laagdrempelig, doordat wij als eigenaren zelf ook altijd aanwezig zijn op de boerderij is het voor de cliënten gemakkelijk om ons even aan te spreken en dingen te overleggen of aan te geven.	Eigenaren zijn altijd aanwezig op de zorgboerderij, waardoor de communicatie laagdrempelig is.	Eigenaren zijn altijd aanwezig op de zorgboerderij, waardoor de communicatie laagdrempelig is.
C	Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	Heel persoonlijk. We zijn zelf altijd aanwezig en de cliënten weten ons ook altijd te vinden.	De eigenaren zijn altijd aanwezig op de zorgboerderij	De eigenaren zijn altijd aanwezig op de zorgboerderij.
D	Vertrouwen in de eigenaren van de dagbestedingslocatie	We zijn als eigenaren altijd aanwezig, hierdoor verloopt de communicatie laagdrempelig en heel gemakkelijk en snel.	Snelle en laagdrempelige communicatie, doordat de eigenaren altijd aanwezig zijn.	Snelle en laagdrempelige communicatie, doordat de eigenaren altijd aanwezig zijn.
B	De kwaliteit van leven staat centraal	Er wordt heel erg gekeken naar wat bij ieder individu passend is en er is ook veel ruimte voor de cliënten om zelf aan te geven en te ontdekken wat zij leuk en fijn vinden om te doen.	Er is veel ruimte om zelf aan te geven en te ontdekken wat de cliënt leuk en fijn vindt om te doen.	Er is veel ruimte om zelf aan te geven en te ontdekken wat de cliënt leuk en fijn vindt om te doen.
C	De kwaliteit van leven staat centraal	Het programma van de individuele cliënt wordt echt naar vermogen en interesse van die cliënt	Er wordt geprobeerd om een programma aan te bieden dat aangepast is op het vermogen van	Er wordt geprobeerd om een programma aan te bieden dat aangepast is op het vermogen van

		aangepast. En we proberen samen met de cliënt zo goed mogelijk in beeld te krijgen wat zijn of haar vraag is, zodat we dan passende activiteiten aan kunnen bieden voor ieder individu.	de individuele cliënt.	de individuele cliënt.
D	De kwaliteit van leven staat centraal	Er wordt per cliënt gekeken wat mogelijk en passend is en daar wordt het aanbod op aangepast.	Het aanbod wordt aangepast aan de mogelijkheden van de cliënt.	Het aanbod wordt aangepast aan de mogelijkheden van de cliënt.
B	De cliënt staat ten allen tijden centraal	Er is veel contact met de betrokkenen van de cliënten. Dit gebeurt bijvoorbeeld door persoonlijk contact en overleg, maar ook via schriften die aan het eind van de dag ingevuld worden en aan de cliënt mee gegeven worden zodat de woonlocatie of de familie thuis altijd op de hoogte zijn van hoe de dag is verlopen. Hierdoor houdt de familie thuis een goed beeld van hoe het gaat en de zorgboerderij ook door nauw contact met de familie.	Er wordt veel contact onderhouden met familie, dit gebeurt persoonlijk, maar ook via schriften.	Er wordt veel contact onderhouden met familie, dit gebeurt persoonlijk, maar ook via schriften.
C	De cliënt staat ten allen tijden centraal	Ik krijg meestal via de woonlocatie of via ouders/ begeleiders, dossier van de cliënt aangeleverd. Maar ik probeer dit in eerste instantie altijd even te laten	Een cliënt draait een proefperiode mee, waarbij er een beeld van de cliënt gevormd wordt en er vindt regelmatig overleg plaats met de naasten betrokkenen.	Een cliënt draait een proefperiode mee, waarbij er een beeld van de cliënt gevormd wordt en er vindt regelmatig overleg plaats met de naasten betrokkenen.

		liggen, omdat ik niet bevooroordeeld aan de begeleiding van een cliënt wil beginnen. We laten de nieuwe cliënten meestal een periode meedraaien en dan zien we vaak vrij snel hoe iemand is. Er is wel regelmatig overleg met de naasten betrokkenen.		
D	De cliënt staat ten allen tijden centraal	We hebben altijd een uitgebreide intake, waarbij familie of begeleiders van de cliënt aanwezig zijn. We proberen met de intake al een zo kloppend en concreet mogelijk beeld van de cliënt te vormen, waardoor we direct een passend aanbod voor de betreffende cliënt kunnen bieden. Daarnaast hebben we altijd voortduren veel contact met naasten/ betrokkenen van de cliënt, waardoor we ook op de hoogte zijn van wat er thuis speelt en kunnen inschatten hoe we hier het beste op kunnen inspelen.	Er is een uitgebreide intake, waarin geprobeerd wordt een uitgebreid beeld van de cliënt te vormen. Waardoor er een passend aanbod geboden kan worden. Daarnaast is er veel contact met de naasten/ betrokkenen van de cliënt.	Er is een uitgebreide intake, waarin geprobeerd wordt een uitgebreid beeld van de cliënt te vormen. Waardoor er een passend aanbod geboden kan worden. Daarnaast is er veel contact met de naasten/ betrokkenen van de cliënt.

Bijlage 16: Codering aanbod voor mensen met dementie

Zorgboerderij	Behoeft	Tekstfragment	Open codering (aanbod)	Axiaal coderen
A	Aansluiten bij het individu	Een interesse interview gedaan. Hierbij wordt door middel van 1 op 1 vragen een beeld gecreëerd van de interesses en de behoeftes van de cliënt'	Interesse interview van de interesses en behoeftes van de cliënt.	Interesse interview
B	Aansluiten bij het individu	Doordat er een uitgebreide intake wordt gedaan is er al een duidelijk beeld van wat passend is bij de cliënt. Hier proberen we dan zo goed mogelijk op aan te sluiten en daarnaast kunnen we doordat we met een klein team zijn heel snel inspelen op behoeftes'	Uitgebreide intake, waardoor er een duidelijk beeld gevormd kan worden.	Uitgebreide intake
D	Aansluiten bij het individu	Zo goed mogelijk te kijken naar hoe de cliënt is, wat de mogelijkheden zijn en waar wij behoeftes signaleren bij de cliënt. En op basis van dit beeld en de informatie vanuit bijvoorbeeld familie/ begeleiders, wordt het aanbod ingericht'.	Goed kijken naar de cliënt en behoeftes signaleren. Daarnaast informatie van de familie inzetten om een passend aanbod te creëren.	Goede observatie van de cliënt en nauw contact met de familie om een goed beeld van de cliënt te krijgen.
A	Behoud van eigen identiteit	Er wordt bij binnenkomst van de cliënt al geprobeerd om een concreet beeld te creëren door informatie te verkrijgen vanuit de familie. Hierbij wordt geprobeerd om in beeld te brengen welke interesses de cliënt heeft en wordt gekeken hoe hier in het dagbestedingsprogramma het beste op ingespeeld kan worden'.	Concreet beeld van de cliënt verkrijgen door informatie te verkrijgen vanuit de familie.	Concreet beeld creëren d.m.v. informatie vanuit de familie.

B	Behoud van eigen identiteit	Er wordt zoveel mogelijk ingespeeld op de wensen van de cliënt. Door goed naar de geschiedenis van de cliënt te kijken proberen we in te spelen op de dingen die de cliënt vroeger heeft gedaan en leuk vindt'.	Kijken naar de geschiedenis van de cliënt en inspelen op de dingen die de cliënt vroeger heeft gedaan en leuk vindt.	Kijken naar de geschiedenis van de cliënt.
D	Behoud van eigen identiteit	Ja, we kijken echt naar hoe de persoon is en daarbij proberen we verschillende dingen aan te bieden en kijken we wat de reactie van de cliënt hierop is en proberen we waar mogelijk ook zoveel mogelijk in overleg met de cliënt te kijken wat de cliënt fijn vindt om te doen en wat er mogelijk is'.	Er wordt gekeken naar hoe de persoon is en welke activiteiten passend zijn.	Kijken naar de persoon
A	Individuele benadering	Ik zeg altijd dat iedere cliënt een eigen recept heeft en zich binnen een eigen fase bevindt, dus je moet je daar wel op aanpassen. En dit wordt met name gedaan door te onderzoeken en te ontdekken wat bij de individuele cliënt passend is'.	Iedere cliënt bevindt zich binnen een eigen fase. Hier wordt op aangepast door te onderzoeken en ontdekken wat bij de individuele cliënt past	Onderzoeken en ontdekken wat bij individuele cliënt passend is.
B	Individuele benadering	Doordat we kleinschalig zijn ingericht, is de aandacht goed te verdelen en kunnen we iedere cliënt persoonlijke aandacht en een individuele benadering bieden'.	Kleinschalige inrichting, waardoor er voor iedereen veel persoonlijke aandacht is.	Door de kleinschaligheid kan er veel persoonlijke aandacht en individuele benadering geboden worden.
D	Individuele benadering	Door echt naar de persoon te kijken en doordat we kleinschalig zijn kunnen we de cliënten veel individuele aandacht en benadering geven.	Door echt te kijken naar de persoon en door het kleinschalige aanbod.	Door echt te kijken naar de persoon en door het kleinschalige aanbod.

A	Professionele hulp	De dagbehandeling voor de mensen met dementie is heel specifiek, hiervoor zijn dan ook verschillende specialisten aanwezig. Zoals een arts en fysiotherapeut. Op de groep met mensen met een verstandelijke beperking hebben de meeste personeelsleden een mbo-opleiding voor activiteitenbegeleiders ter gedaan en ik heb zelf HBO jeugd hulp en dienstverlening gestudeerd'.	Er zijn verschillende specialisten aanwezig zoals: een arts, fysiotherapeut, activiteitenbegeleiders (mbo), Activiteitenbegeleiders (HBO jeugd hulp en dienstverlening).	Arts, fysiotherapeut, activiteitenbegeleiders (mbo), activiteitenbegeleiders (HBO jeugd hulp en dienstverlening)
B	Professionele hulp	De drie vaste personeelsleden zijn in het bezit van een HBO opleiding SPH, mbo niveau 4 verpleegkundige en mbo niveau 4 activiteitenbegeleidster diploma. Ik heb zelf SPW niveau 4 gedaan en mijn moeder heeft een mbo niveau 4 verpleegkundige opleiding gevolgd'.	Drie vaste personeelsleden met de opleidingen: HBO opleiding SPH, mbo niveau 4 verpleegkundige, mbo niveau 4 activiteitenbegeleidster. Eigenaren: SPW niveau 4, mbo niveau 4 verpleegkundige.	HBO opleiding SPH, mbo niveau 4 verpleegkundige, mbo niveau 4 activiteitenbegeleidster, mbo niveau 4 SPW
D	Professionele hulp	Ik heb zelf een mbo verpleegkundige opleiding gedaan. 2 personeelsleden hebben een mbo diploma activiteitenbegeleider. En de andere 2 zijn als verpleegkundige geschoold'.	Eigenaresse: MBO verpleegkundige opleiding. Personeel: mbo diploma activiteitenbegeleider en mbo verpleegkundige.	Mbo verpleegkundige opleiding en mbo activiteitenbegeleider.
A	Structuur en regelmaat	We hebben een vaste dag structuur. Daarnaast zijn we met een klein team, waardoor er altijd vaste gezichten aanwezig zijn en een beperkt aantal wisselingen van personeel'.	Er is een vaste dag structuur en daarnaast zijn er altijd vaste gezichten aanwezig en een beperkt aantal wisselingen van personeel.	Vaste dag structuur, vaste gezichten aanwezig en een beperkt aantal wisselingen van personeel.

B	Structuur en regelmaat	Er is een vaste dag structuur die we elke dag volgen, dit zorgt voor regelmaat in de dag, waardoor de cliënten weten waar ze aan toe zijn. Daarnaast zijn we met een vast team, waardoor er weinig wisseling is en waardoor we in de begeleiding veel structuur kunnen bieden'.	Er is een vaste dag structuur en daarnaast zijn we met een vast team waardoor er weinig wisseling en veel structuur in de begeleiding is.	Vaste dag structuur, een vast team en weinig wisseling van personeel.
D	Structuur en regelmaat	Een vaste structuur in de dag, die iedere dag hetzelfde is. Lijst waarop het programma staat vermeldt of werken we met picto's zodat de structuur zichtbaar en begrijpelijk is'.	Een vaste structuur in de dag, die iedere dag hetzelfde is. Lijst waarop het programma staat vermeldt of werken we met picto's zodat de structuur zichtbaar en begrijpelijk is.	Vaste dag structuur, een lijst met het programma en picto's zodat de structuur zichtbaar en begrijpelijk is.
A	Vast aanspreekpunt	De activiteitenbegeleider is het vaste aanspreekpunt. Er is een team van 6 medewerkers, dit zijn altijd dezelfde personen waardoor het laagdrempelig is om hun aan te spreken'.	De activiteitenbegeleider is het vaste aanspreekpunt. Er is een klein team, waardoor het laagdrempelig is om hun aan te spreken.	De activiteitenbegeleider is het vaste aanspreekpunt
B	Vast aanspreekpunt	Ja wij zijn als eigenaren altijd zelf aanwezig en daarnaast is er altijd iemand van onze vaste personeel aanwezig, waardoor een aanspreekpunt altijd dichtbij is'.	Als eigenaren zijn we altijd aanwezig en daarnaast is er ook nog altijd personeel aanwezig.	De eigenaren en vast personeel zijn het vaste aanspreekpunt.
D	Vast aanspreekpunt	Ja, wij als eigenaren zijn altijd als het vaste aanspreekpunt aanwezig op de zorgboerderij. En wanneer we er even niet zijn, dient het vaste personeel als aanspreekpunt'.	Als eigenaren zijn we altijd aanwezig op de zorgboerderij, wanneer wij er niet zijn is het vaste personeel het vaste aanspreekpunt.	De eigenaren en het vaste personeel.
A	Verschillende doelgroepen	Jongvolwassen met een verstandelijke beperking, waarvan de meeste cliënten boven de 18 jaar zijn. Daarnaast komen er stagiaires vanuit het speciaal onderwijs bij ons, deze jongeren zitten	Mensen met een verstandelijke beperking en mensen met dementie. We merken met deze doelgroepen dat ze elkaar heel goed stimuleren en aanvullen.	Mensen met een verstandelijke beperking en mensen met dementie.

		nog op school en zijn onder de 18 jaar. Ook bieden we nog dagbesteding aan voor ouderen met dementie. We merken dat deze doelgroepen elkaar heel goed stimuleren en aanvullen'.		
B	Verskillende doelgroepen	Mensen met dementie en mensen met een psychische stoornis. Er is bewust voor deze mix van doelgroepen gekozen omdat we zien dat de cliënten van de verschillende doelgroepen elkaar heel goed aanvullen en stimuleren in de activiteiten en omgang'.	Mensen met dementie en mensen met een psychische stoornis. Deze doelgroepen vullen elkaar goed aan en stimuleren elkaar in de activiteiten en omgang.	Mensen met dementie en mensen met een psychische stoornis.
D	Verskillende doelgroepen	Mensen met NAH (niet aangeboren hersenletsel), dementie en/of een psychische problematiek. En in het weekend jongeren met autisme en/of een verstandelijke beperking en een gedragsproblematiek. k. we ervaren dat deze doelgroepen elkaar heel goed aanvullen en elkaar op een positieve manier stimuleren'.	Mensen met NAH, dementie en/of een psychische problematiek. En in het weekend jongeren met autisme en/of een verstandelijke beperking en een gedragsproblematiek.	Mensen met NAH, dementie en/of een psychische problematiek. En in het weekend jongeren met autisme en/of een verstandelijke beperking en een gedragsproblematiek.
A	Aandacht en liefde	We proberen altijd te goed monitoren en in de gaten te houden hoe het met de individuele cliënt gaat en wat hij of zij precies nodig heeft. Doordat we met een klein team zijn kan dit snel signaleerd worden en kunnen we snel sturen op aanpassing van onze werkwijze en aanbod'.	Goed monitoren en in de gaten houden hoe het met de individuele cliënt gaat en wat hij of zij precies nodig heeft.	Goed monitoren en in de gaten houden hoe het met de individuele cliënt gaat en wat hij of zij precies nodig heeft.

B	Aandacht en liefde	Dit wordt bijvoorbeeld gedaan doordat we met een vast team zijn, waardoor we altijd nauw betrokken zijn bij wat er speelt bij de cliënt en hier proberen we dan zo snel en goed mogelijk op in te spelen en steun bij te bieden'.	Er is een klein team, waardoor er altijd nauwe betrokkenheid is bij wat er speelt bij de cliënt. En hierdoor kan er snel op ingespeeld worden.	Nauwe betrokkenheid bij de cliënt
D	Aandacht en liefde	We proberen een warme en toegankelijke sfeer te creëren waarin cliënten zich fijn en geborgen voelen'.	Er wordt geprobeerd een warme en toegankelijke sfeer te creëren, waarin cliënten zich fijn en geborgen voelen.	Een warme en toegankelijke sfeer.
A	Begrip, troost en steun	De zorg wordt heel erg op het individu aangepast. Door middel van veel persoonlijk contact wordt er geprobeerd zo goed mogelijk op de betreffende cliënt in te spelen. Dit is voor geen enkele cliënt precies hetzelfde. Dit gebeurt bijvoorbeeld al met kleine dingen zoals het begroeten en altijd bij naam noemen, even rustig een praatje maken, vanuit een positief gerichte manier reageren en inspelen op de hulvragen en steun bieden wanneer gesignaleerd wordt dat het niet zo goed gaat'.	De zorg wordt op het individu aangepast en door middel van veel persoonlijke aandacht wordt er geprobeerd zo goed mogelijk op de cliënt in te spelen.	De zorg is aangepast op het individu en door middel van veel persoonlijke aandacht wordt er geprobeerd zo goed mogelijk op de cliënt in te spelen.
B	Begrip, troost en steun	Er is veel persoonlijk aandacht en we proberen hier altijd zo snel en goed mogelijk op in te spelen'.	Veel persoonlijke aandacht.	Veel persoonlijke aandacht.
D	Begrip, troost en steun	Ook dit proberen we zoveel mogelijk mee te nemen in onze begeleiding en inrichting van onze zorgboerderij door een vertrouwde en fijne omgeving te creëren met persoonlijke begeleiding.	Een vertrouwde en fijne omgeving met veel persoonlijke begeleiding.	Een vertrouwde en fijne omgeving met veel persoonlijke begeleiding.

A	Veiligheid en vertrouwddheid	De zorgboerderij is kleinschalig ingericht, er zijn vaste gezichten aanwezig en de dag structuur is vrijwel elke dag hetzelfde. We merken dat dit bij onze cliënten zorgt voor rust en een gevoel van vertrouwdheid en veiligheid.	Kleinschalige inrichting, vast personeel en een vaste dag structuur.	Kleinschalige inrichting, vast personeel en een vaste dag structuur.
B	Veiligheid en vertrouwddheid	Omdat we veel werken met de doelgroep mensen met dementie is ervoor gekozen om bij de inrichting van de activiteitenruimte ook veel herkenbare dingen terug te laten komen die voor oudere mensen als herkenbaar voelen. Zo proberen we een vertrouwde omgeving te creëren, daarnaast wordt er veiligheid geboden doordat er altijd vaste mensen aanwezig zijn.	Een passende inrichting bij de doelgroep en vast personeel.	Een passende inrichting bij de doelgroep en vast personeel.
D	Veiligheid en vertrouwddheid	Het is kleinschalig ingericht, met veel vaste gezichten waardoor er een veilige en vertrouwde omgeving voor de cliënten ontstaat.	Kleinschalige inrichting en vast personeel.	Kleinschalige inrichting en vast personeel.
A	Ruimte om te participeren	Bij de mensen met dementie gebeurt dit op kleine schaal, bijvoorbeeld door mee te koken. Dit wordt voor iedereen op eigen niveau gedaan.	Dit gebeurt op kleine schaal door bijvoorbeeld mee te koken. Dit is wordt voor iedereen op eigen niveau gedaan.	Dit gebeurt op kleine schaal door bijvoorbeeld mee te koken. Dit is wordt voor iedereen op eigen niveau gedaan.
B	Ruimte om te participeren	Er wordt gekeken naar de mogelijkheden van de individuele cliënt en we proberen zoveel mogelijk deze mogelijkheden te stimuleren door hierbij passende activiteiten aan te bieden.	Er wordt gekeken naar de mogelijkheden van de individuele cliënt en we proberen zoveel mogelijk deze mogelijkheden te stimuleren door hierbij passende activiteiten aan te bieden.	Er wordt gekeken naar de mogelijkheden van de cliënt en de activiteiten worden hierop aangepast.

D	Ruimte om te participeren	Dit wordt waar mogelijk aangemoedigd, maar in het geval van dementie zien we dat het vooral gaat om het behoud van wat ze hebben, doordat het steeds verder achteruit gaat.	Het behoud van wat ze hebben wordt gestimuleerd.	Het behoud van wat ze hebben wordt gestimuleerd.
---	---------------------------	---	--	--

Bijlage 17: Codering aanbod voor mensen met een gedragsproblematiek en een licht verstandelijke beperking

Zorgboer-derij	Behoefte	Tekstfragment	Open codering (aanbod)	Axiaal coderen
A	Continuïteit	Met het dagprogramma houden we een vaste dag structuur aan en doordat we kleinschalig zijn is er maar een beperkt aantal wisselingen van personeel. Er is altijd een lijst aanwezig waar op staat wat de planning van de dag is en wie er van het personeel aanwezig is'.	Vaste dag structuur, beperkt aantal wisseling van personeel, lijst met de planning en de personeelsindeling.	Vaste dag structuur, beperkt aantal wisseling van personeel, lijst met de planning en de personeelsindeling.
C	Continuïteit	De vaste dag structuur is altijd hetzelfde, maar de activiteiten worden per dag ingevuld op wat er moet gebeuren. Qua inzet van personeel is er wel veel continuïteit doordat we er zelf altijd zijn en we maar een klein team aan personeel hebben.	Vaste dag structuur, weinig wisselingen van personeel. Er is wel elke dag wisseling van activiteiten.	Vaste dag structuur, weinig wisseling van personeel.
D	Continuïteit	Doordat we met een klein team zijn is er altijd vast personeel aanwezig en we volgen een vaste dag structuur.	Er is een vast klein team personeel en er wordt een vaste dag structuur gevolgd.	Vast personeel en een vaste dag structuur.
A	Concreet plan	Er wordt altijd een ondersteuningsplan opgezet. Hierin worden samen met de cliënt en de ouders/verzorgers de doelen besproken en uitgewerkt.	Er wordt gewerkt met een ondersteuningsplan waarin met de cliënt en ouders/verzorgers, doelen opgesteld worden.	Ondersteuningsplan, waarin de doelen opgesteld worden
C	Concreet plan	We stellen altijd een plan met doelen op voor alle cliënten. Vanuit de overkoepelende organisatie is er een systeem waarin we in overleg met de cliënt concrete doelen op kunnen stellen. Dit plan wordt altijd jaarlijks geëvalueerd met de cliënt, om het up to date te houden'.	Er wordt via een systeem gewerkt waarin doelen opgesteld kunnen worden. Dit gebeurt samen met de cliënt en wordt jaarlijks geëvalueerd.	Er wordt een plan met doelen opgesteld en dit wordt jaarlijks geëvalueerd.

D	Concreet plan	Er wordt altijd een begeleidingsplan opgesteld, wat om het half jaar geëvalueerd en bijgesteld wordt'.	Er wordt gewerkt met een begeleidingsplan. Dit wordt halfjaarlijks geëvalueerd.	Er wordt gewerkt met een begeleidingsplan. Dit wordt halfjaarlijks geëvalueerd.
A	Combinatie van school met een dagbestedingsplek	Er zijn regelmatig stagiaires vanuit het speciaal onderwijs die bij ons op de zorgboerderij stage te lopen. Deze jongeren zijn onder de 18 jaar en lopen dan vaak 1 of 2 dagen in de week bij ons mee in het dagbestedingsprogramma	Er wordt dagbesteding geboden voor stagiaires van het speciaal onderwijs, die 1 of 2 dagen meedoen met het programma en de andere dagen naar school gaan.	Dagbesteding voor stagiaires van het speciaal onderwijs.
C	Combinatie van school met een dagbestedingsplek	We werken samen met het speciaal onderwijs. Jongeren van deze school komen vaak bij ons om een aantal dagen in de week stage te lopen en blijven veelal zodra ze 18 zijn ook bij ons voor dagbesteding.	Dagbesteding voor stagiaires van het speciaal onderwijs.	Dagbesteding voor stagiaires van het speciaal onderwijs.
D	Combinatie van school met een dagbestedingsplek	Doordeweeks zijn er geen jongeren onder de 18 aanwezig, maar in het weekend is er wel een programma voor jongeren onder de 18. Deze jongeren gaan doordeweeks wel nog gewoon naar school.	Geen specifiek aanbod in combinatie met school, maar wel weekend opvang voor jongeren onder de 18 jaar.	Geen specifiek aanbod in combinatie met school, maar wel weekend opvang voor jongeren onder de 18 jaar.
A	Dagbestedings-plekken voor jongeren onder de 18 jaar	Er komen met name cliënten boven de 18 jaar, maar er wordt dus door sommige cliënten onder de 18 jaar van het speciaal onderwijs ook school gecombineerd met stage.	Aanbod voor stagiaires van het speciaal onderwijs.	Aanbod voor stagiaires van het speciaal onderwijs
C	Dagbestedings-plekken voor jongeren onder de 18 jaar	Het grootste deel van de cliënten is boven de 18 jaar. De stagiaires vanuit het speciaal onderwijs zijn onder de 18 jaar.	Aanbod voor stagiaires van het speciaal onderwijs.	Aanbod voor stagiaires van het speciaal onderwijs
D	Dagbestedings-plekken voor jongeren onder de 18 jaar	In het weekend komen er kinderen naar de zorgboerderij met autisme in combinatie met een licht verstandelijke beperking en/of een gedragsproblematiek.	In het weekend wordt er dagbesteding aangeboden voor kinderen onder de 18 jaar	In het weekend wordt er dagbesteding aangeboden voor kinderen onder de 18 jaar

A	Goed ingerichte intake	De inrichting van de intake is heel verschillend per cliënt. Dit wordt ook weer echt aangepast op het individu. Meestal wordt deze intake door de manager ingericht. Er wordt veel gecommuniceerd met bijvoorbeeld school en de ouders/verzorgers van de cliënt. Met de informatie die we vanuit de mensen kunnen verkrijgen, proberen we een zo goed mogelijk beeld van de cliënt te vormen.	De intake wordt per cliënt anders ingericht en aangepast op het individu. De intake wordt meestal door de manager gedaan. Daarnaast wordt er veel gecommuniceerd met familie/ verzorgers van de cliënt om een goed beeld te vormen.	De intake wordt per cliënt anders ingericht en aangepast op het individu. De intake wordt meestal door de manager gedaan. Daarnaast wordt er veel gecommuniceerd met familie/ verzorgers van de cliënt om een goed beeld te vormen.
C	Goed ingerichte intake	Ik vind een intake bij ons nooit zo passend, omdat wij er eigenlijk voor staan om iedereen een fijne plek aan te bieden. Daarom kiezen wij er meestal voor om mensen mee te laten draaien en zelf te ervaren hoe de cliënt is. En doordat we er zelf altijd zijn, zitten we hier ook heel dichtbij.	Mensen kunnen een paar keer meedraaien, waarbij gekeken wordt of de cliënt past op de zorgboerderij.	Mensen kunnen een paar keer meedraaien, waarbij gekeken wordt of de cliënt past op de zorgboerderij.
D	Goed ingerichte intake	Er vindt altijd een uitgebreide intake plaats met de toekomstige cliënt en de familie/betrokkenen van de cliënt. Er worden in deze intake samen met de toekomstige cliënt en ouder/begeleiders doelen in beeld gebracht en er wordt een intakelijst ingevuld zodat ook de verwachtingen en behoeftes van de cliënt al snel in beeld zijn bij ons. De intakelijst met behoeftes, wordt elk half jaar weer samen met de cliënt geëvalueerd.	Uitgebreide intake met de cliënt en familie/betrokkenen. Hierin worden doelen besproken en een intakelijst ingevuld, zodat de behoeftes en verwachtingen duidelijk zijn.	Uitgebreide intake, waarbij doelen opstelt worden en een intakelijst ingezet wordt.
A	Individuele benadering	Er is een klein team betrokken bij de cliënt, waardoor er heel nauwkeurig gemonitord kan worden waar de cliënt behoefte aan heeft.	De behoeftes van de cliënt kunnen nauwkeurig gemonitord worden door de betrokkenheid vanuit een klein team personeel.	Nauwe betrokkenheid vanuit een klein team personeel.
C	Individuele benadering	We kijken echt naar de persoon en hier passen we de werkwijze en hetgeen wat we aanbieden op aan.	Het aanbod en de werkwijze wordt aangepast aan de persoon.	Het aanbod en de werkwijze wordt aangepast aan de persoon.

D	Individuele benadering	Er wordt echt gekeken naar wat bij de persoon past en we zijn eigenlijk heel flexibel in ons programma. We kunnen vrijwel voor ieder wat wils aanbieden.	Het aanbod wordt aangepast op wat bij de persoon past.	Het aanbod wordt aangepast op de persoon.
A	Omgang met dieren	De dieren worden veel ingezet. Het is afhankelijk van de ervaring en het gedrag van de cliënt. Dit gebeurt altijd onder zorgvuldige begeleiding. Er wordt hierbij echt naar de vraag van de cliënt gekeken en in hoeverre we met deze cliënt ook nog het dierenwelzijn kunnen waarborgen.	Dieren worden ingezet, onder zorgvuldige begeleiding met het oog op de wens van de cliënt en het dierenwelzijn.	Dieren worden ingezet, onder zorgvuldige begeleiding met het oog op de wens van de cliënt en het dierenwelzijn
C	Omgang met dieren	Daar bestaat eigenlijk ons volledige aanbod uit. We hebben een sport stal met IJslandse paarden en de cliënten helpen mee met de verzorging en mogen zo nu en dan ook rijden op de paarden.	Verzorging van de IJslandse sport paarden. Soms mag er ook op gereden worden.	Verzorging en rijden van de IJslandse sportpaarden.
D	Omgang met dieren	Voor de jongeren helpen veel mee in de verzorging van de dieren. En dit is eigenlijk afhankelijk van de vraag en interesse van de cliënt.	Afhankelijk van de vraag en interesse van de cliënt kan er geholpen worden met de verzorging van de dieren.	Afhankelijk van de vraag en interesse van de cliënt kan er geholpen worden met de verzorging van de dieren.
A	Juiste samenstelling van de groep	Er wordt altijd gekeken of de persoon die op intake komt, past binnen de visie van de zorgboerderij en of het passend is binnen de huidige groep. Niet alle problematieken zijn bij ons mogelijk. En we proberen dit zo vroeg mogelijk al zo concreet mogelijk in beeld te krijgen om een stabiele groepsdynamiek te behouden.	Er wordt al zo vroeg mogelijk gekeken of de cliënt binnen de visie van de zorgboerderij past en of de cliënt passend is binnen de huidige groep.	Er wordt zo vroeg mogelijk vastgesteld of de cliënt bij de visie en de huidige groep van de zorgboerderij past.
C	Juiste samenstelling van de groep	Door het proefdraaien binnen de groep, kunnen we eigenlijk heel goed tijdig signaleren of een cliënt passend is binnen de groep.	Nieuwe cliënten kunnen eerst een aantal keer proefdraaien en dan wordt er gekeken of hij/zij passend is binnen de groep.	Nieuwe cliënten kunnen komen proefdraaien en dan wordt er bekeken of het passend is.

D	Juiste samenstelling van de groep	Er wordt altijd al bij de intake gekeken of de persoon passend kan zijn binnen de huidige groepssamenstelling. Dit schatten we in aan de hand van eerdere dossiers, informatie vanuit de betrokkenen en de algemene eerste indruk die wij krijgen van de cliënt tijdens de intake.	D.m.v. eerdere dossiers en een intake wordt er ingeschat of de cliënt passend is binnen de zorgboerderij.	D.m.v. eerdere dossiers en een intake wordt er een inschatting gemaakt.
A	Vast personeel	Er zijn 6 vaste personeelsleden in dienst.	6 vaste personeelsleden	6 vaste personeelsleden
C	Vast personeel	We hebben 4 vaste werknemers in dienst en we zijn zelf altijd aanwezig.	Er zijn 4 vaste werknemers in dienst en de eigenaren zijn zelf altijd aanwezig.	Er zijn 4 vaste werknemers in dienst en de eigenaren zijn zelf altijd aanwezig.
D	Vast personeel	4 man personeel. En wij zijn zelf altijd aanwezig.	Er zijn 4 mensen in dienst en de eigenaren zijn zelf altijd aanwezig	Er zijn 4 mensen in dienst en de eigenaren zijn zelf altijd aanwezig
A	Structuur en veiligheid	Per persoon wordt de ondersteuning aangepast en wordt gekeken wat wel en niet kan. Hierbij wordt laag in gestoken om de cliënt niet te overschatten, wat bij onze doelgroepen zeer belangrijk is voor de veiligheid. Daarnaast bieden we een gestructureerd dag programma en zijn we met een klein team zorgprofessionals, waarmee we zoveel mogelijk aan de behoefte aan structuur en een veilig gevoel proberen te voldoen.	Er wordt laag ingestoken, er is een gestructureerd dag programma en een klein team met zorgprofessionals.	Er wordt laag ingestoken, er is een gestructureerd dag programma en een klein team met zorgprofessionals.

C	Structuur en veiligheid	Doordat we kleinschalig en persoonlijk ingericht zijn, proberen we cliënten een zo veilig mogelijk gevoel te geven en bij ieders individuele vraag passende structuur binnen het aanbod aan te bieden.	Door de kleinschaligheid wordt er geprobeerd een veilig gevoel te creëren en voor ieder individu de nodige structuur te bieden.	Door de kleinschaligheid wordt er geprobeerd een veilig gevoel te creëren en voor ieder individu de nodige structuur te bieden.
D	Structuur en veiligheid	Er is elke dag een vaste structuur en vast personeel wat voor veiligheid en structuur zorgt.	Een vaste dag structuur en vast personeel zorgt voor veiligheid en structuur.	Een vaste dag structuur en vast personeel
A	Autonomie en ruimte	Er is een werkzaamheden lijst opgesteld, waarin cliënten zelf aan kunnen geven welke werkzaamheden ze leuk vinden of minder leuk vinden of bijvoorbeeld graag nog willen leren. Dit is bedoeld om de cliënt zoveel mogelijk de ruimte te geven en te stimuleren om te doen wat de cliënt interesseert.	D.m.v. van een werkzaamheden lijst wordt geprobeerd de cliënt ruimte te bieden om te doen wat hun interesseert.	Er wordt een werkzaamhedenlijst ingezet waarin ingevuld kan worden wat de cliënt graag wil leren of juist minder leuk vindt om te doen.
C	Autonomie en ruimte	Onze activiteiten zijn heel erg gericht op zelf ontdekken en ervaren en hierdoor kunnen groeien. Wanneer een cliënt binnenkomt wordt er laagdrempelig gestart en proberen we samen met de cliënt te gaan ontdekken wat diegene wil leren en te stimuleren op welke vaardigheden de cliënt verder kan ontwikkelen.	Er wordt laagdrempelig gestart en samen met de cliënt wordt gekeken wat diegene wil leren.	Laagdrempelige insteek en veel begeleiding bij het groeien, ontdekken en ontwikkelen van nieuwe vaardigheden.

D	Autonomie en ruimte	Er is veel ruimte om te doen en te ontdekken wat cliënt leuk en fijn vindt om te doen en dit gaat eigenlijk gewoon vanzelf doordat er veel vrijheid en ruimte is.	Veel ruimte om te doen en te ontdekken wat leuk en fijn is om te doen. Dit kan door de vrijheid en ruimte op de boerderij.	Door de vrijheid en ruimte op de boerderij, is er veel ruimte voor de cliënt om zelf te ontdekken en te ontwikkelen.
A	Regels en grenzen	Er zijn huisregels opgesteld met onder anderen telefoon regels en algemene gedragsregels.	Telefoon en algemene gedragsregels	Telefoon en algemene gedragsregels
C	Regels en grenzen	We hebben niet echt een vaste lijst met regels. Maar er is één hele belangrijke regel binnen onze zorgboerderij en dat is dat er met respect met elkaar en de dieren omgegaan wordt en dit is eigenlijk voor alle cliënten ook heel duidelijk.	De belangrijkste regel binnen de zorgboerderij is met respect met elkaar en de dieren omgaan.	Geen vaste lijst met regels, maar wel als hoofdregel dat er met respect met elkaar en met de dieren omgegaan wordt.
D	Regels en grenzen	We hebben een aantal huisregels/criteria die we aanhouden zodat het voor ons als zorgboerderij ook haalbaar blijft in de begeleiding die we bieden. We hebben bijvoorbeeld vastgesteld dat een cliënt die weg gaat lopen en/of agressie vertoont niet meer passend is binnen wat wij aanbieden, doordat wij geen gesloten plek zijn, kunnen we een cliënt die wegloopt geen veiligheid meer garanderen. Daarnaast willen we een veilige plek zijn voor alle cliënten en is agressie dus iets wat we niet op onze zorgboerderij willen zien.	Geen agressie en/of wegliep gedrag.	Geen agressie en/of wegliepgedrag.
C	De jeugdige wordt betrokken in de besluitvorming	Er is veel vrijheid en ruimte voor de cliënt om zichzelf te ontwikkelen, maar er blijven natuurlijk wel regels en grenzen voor wat wel en niet kan.	Veel vrijheid en ruimte voor de cliënt, maar met de nodige grenzen.	Veel vrijheid en ruimte voor de cliënt, maar met de nodige grenzen.

D	De jeugdige wordt betrokken in de besluitvorming	Er is veel ruimte voor wat de cliënt wil en dit nemen we ook zeker mee in onze besluitvorming. Maar wel altijd zolang het binnen onze visie en regels past.	De cliënt wordt betrokken in de besluitvorming, mits het binnen de visie en regels van de zorgboerderij past.	De cliënt wordt betrokken in de besluitvorming, mits het binnen de visie en regels van de zorgboerderij past.
C	Ondersteuning is gericht op positieve beloning	We proberen heel erg te kijken naar mogelijkheden en fouten maken mag bij ons altijd en we proberen juist de positieve dingen heel erg naar voren te laten komen en te benoemen.	Er wordt gekeken naar mogelijkheden en vooral de positieve dingen worden benoemd.	Er wordt gekeken naar mogelijkheden en vooral de positieve dingen worden benoemd.
D	Ondersteuning is gericht op positieve beloning	Er wordt zoveel mogelijk ingespeeld op de mogelijkheden en positieve dingen. We proberen zoveel mogelijk de positieve dingen te stimuleren en de ondersteuning aan te passen op de behoefte die wij bij de cliënt signaleren.	Positieve dingen worden zoveel mogelijk gestimuleerd en de ondersteuning wordt aangepast op de behoeftes van de cliënt.	Positieve dingen worden zoveel mogelijk gestimuleerd en de ondersteuning wordt aangepast op de behoeftes van de cliënt.
C	Informatie is begrijpelijk en toegankelijk	We passen eigenlijk alle informatie aan op de persoon, wanneer we zien dat iemand het niet snapt of dat er bijvoorbeeld picto's nodig zijn om het begrijpelijk te maken zetten we dit in.	Informatie wordt aangepast aan de persoon.	Informatie wordt aangepast aan de persoon
D	Informatie is begrijpelijk en toegankelijk	We passen dit aan op de individuele cliënt. Zo gebruiken we bijvoorbeeld voor één cliënt picto's. Omdat we bij deze cliënt merkte dat hier behoefte aan was om de informatie goed te kunnen begrijpen.	Informatie wordt aangepast aan de persoon.	De manier van informatie overbrengen wordt aangepast op de individuele cliënt.